

Togliatti, De Gasperi, pozaba in spomin

SANDOR TENCE

Stojan Spetič je v včerajšnjem Primorskem dnevniku izčrpno predstavil lik Palmira Togliattija ob 50-letnici smrti. Jaz sem dan prej skušal bolj skromno predstaviti bralcem Alcideja De Gasperija, ki se je poslovil deset let prej od svoje ga velikega političnega nasprotnika. Togliatti in De Gasperi sta bili najbolj markantni osebnosti v povojni Italiji, v ta krog bi uvrstil še Enrica Berlinguerja, Alda Mora in Sandra Pertinija. Druga imena mi trenutno ne pridejo na misel. Zgodovina je stvar zgodovinarjev, zgodovinski spomin pa stvar vseh nas. Medtem ko je zgodovina stroka, je zgodovinski spomin stvar kolektivne zavesti.

Ko sem prebiral Spetičev spominski zapis nisem mogel mimo polemike, ki je v Demokratični stranki spremljala obletnico smrti De Gasperija in Togliattija. Medtem ko so mnogi vidni voditelji DS prvega skoraj kovali v zvezde, je stranka na drugega, razen nekaterih izjem, praktično pozabila. Padel je tudi predlog (meni se zdi neverjeten), da bi festival časnika Unità, ki žal umira na obroke, poimenovali po pokojnem voditelju Krščanske demokracije. Če bi to naredili, bi se De Gasperi najbrž obrnil v grobu.

Demokratska stranka se je, kot vemo, rodila kot novost in zato vsaj na papirju brez zgodovinskih pogojev, kar ne pomeni brez zgodovine. Če želimo biti natančni, bi v zgodovinsko dediščino DS ob komunistu Togliattiju sodil Aldo Moro, zastopnik leve frakcije Krščanske demokracije, in ne De Gasperi. Slednji je bil eden od ustanoviteljev italijanske ljudske stranke in dosleden antifasist, hkrati tudi dosleden protikomunist, kar Moro nikoli ni bil. A vse to je stvar tolmačenj in dnevne politike.

Demokratska stranka, kot sicer vse politične stranke, bi morala ob teh obletnicah izpostaviti moralno držo Togliattija in De Gasperija ne glede na njuno politično-ideološko pripadnost. Nobeden od njiju ni umrl bogat, oba sta vse življenje verjela v politiko z veliko začetnico in nista bila vpletena v afere in korupcije. Togliattija in njegovo KPI je finančno vzdrževala Moskva, De Gasperiju in KD pa je zelo pomagal Washington. Takšni so bili takrat - v dobrem in slabem - časi v Italiji, ki jih ni mogoče kar tako pomesti pod preprogo.

KIJEV / MOSKVA / BRUSELJ - Po enem tednu čakanja

Ruski konvoj s humanitarno pomočjo prečkal mejo Ostra reakcija Kijeva in EU

BRUSELJ / MOSKVA / KIJEV - Prvi ruski tovornjaki s humanitarno pomočjo za prebivalce vzhoda Ukrajine so prečkali rusko-ukrajinsko mejo, potem ko so več kot teden dni na ruski strani čakali na dovoljenje ukrajinskih oblasti za prestop meje. Kijev, EU in zveza Nato so se odzvali ogorčeno in odločitev Moskve označili za invazijo in kršitev ukrajinske meje. Tovornjaki so po odločitvi Moskve prečkali mejni prehod Doneck-Izvarino. Rusko zunanje ministrstvo je pred tem sporočilo, da se je naveličalo čakanja na dovoljenje Kijeva in Mednarodnega Rdečega križa za vstop konvoja v državo, zato se je odločilo ukrepati.

Po navedbah ministrstva je Mednarodni odbor Rdečega križa izrazil pripravljenost spremljati konvoj in deliti pomoč.

Na 9. strani

ZGONIŠKA OBČINA - Po četrtkovem nočnem vrtincu

Zgonik celi rane

ZGONIK - Popravilo strehe šolskega poslopja in ureditev razstavišnega prostora za pripravo bližnjega 10. koncerta za mir sta prvi nalogi, ki si ju je po četrtkovem silovitem nočnem vrtincu zadala zgoniška občinska uprava. Gasilci bodo v prihodnjih dneh posredovali poročilo z oceno nastale škode, ki ga bo občina priložila zahtevi za pridobitev sredstev zaradi naravne ujme. Medtem so prostovoljci civilne zaščite nadaljevali z odstranjevanjem vej in v čiščenjem.

Na 4. strani

MANJŠINA Kdo bo vodil paritetni odbor za Slovence?

TRST - Ministrica za deželna vprašanja Maria Carmela Lanzetta naj bi v drugi polovici septembra ali v prvih dneh oktobra sklicala umestitveno sejo novega paritetnega odbora za slovensko manjšino. V Rimu računajo, da bo ob tej priložnosti prišla v Trst ministrica Lanzetta, podobno kot je leta 2007 (drugi paritetni odbor) naredila takratna ministrica Linda Lanzillotta. V slovenski manjšini še ni bilo slišati uradnih predlogov o imenu novega predsednika ali predsednice paritetnega odbora.

Na 3. strani

GORICA - Začasna selitev iz varnostnih razlogov

Del stavbe zavoda Cankar bo zasedla italijanska šola

GORICA - V prihodnjem šolskem letu bo slovenski višješolski center v Puccinjevi ulici v Gorici gostil tudi dijake državnega zavoda Galilei-Fermi-Pacassi. Po varnostnem preverjanju, ki ga je v minulih mesecih opravila goriška pokrajina, se je namreč italijanski zavod kar čez noč znašel s 25 neuporabnimi učilnicami in laboratoriji, zato je njegovo vodstvo skupaj s pokrajinsko upravo začelo iskati alternativno rešitev. Ravnatelj De Fornasari je naposled sprejel pomoč, ki mu jo je ponudilo ravnateljstvo slovenskih višjih srednjih šol: nekaj razredov bodo preselili v stavbo zavoda Cankar, kjer bodo razpolagali s štirimi učilnicami.

Na 10. strani

GORIŠKA BRDA Arheološko odkritje v cerkvi svetega Lenarta

GORIŠKA BRDA - Arheologi so ob prenovi oltarja v poznobaročni cerkvi svetega Lenarta v Doljem Cerovem v Goriških Brdih našli na pomembne ostaline in tlaku pod oltarjem, ki dokazujejo poseljenost tega območja veliko bolj zgodaj, kot so doslej domnevali. Izvirajo namreč iz obdobja romanike med 12. in 15. stoletjem. Glavni oltar v cerkvi svetega Lenarta se je že leta nagibal, zato je Župnijski urad Cerovo novogoriško enoto ZVKDS zaprosil za kulturnovarstvene pogoje za sanacijo oltarja. V predhodnih arheoloških raziskavah so bili odkriti arhitekturni ostanki starejše romanske cerkve in pokopališče.

Na 11. strani

Vojak v Litiji ustrelil policista v glavo

Na 2. strani

SKGZ, SSO in NSKS pisali Cerarju

Na 3. strani

Tržaška delegacija gre v Srebrenico

Na 4. strani

Na prazniku DS o mladih in delu

Na 5. strani

V Števerjanu ukradel avto, v Pevmi pa nož

Na 10. strani

POSLOVANJE

Luka Koper v prvih šestih mesecih letos močno povečala dobiček

KOPER - Skupina Luka Koper je v prvem polletju ustvarila 14,48 milijona evrov čistega dobička, kar je 86 odstotkov več kot v enakem lanskem obdobju. Dobitek iz poslovanja pa se je v primerjalnem obdobju zvišal za 69 odstotkov na 18,33 milijona evrov, je razvidno iz nerevidiranega poročila, ki ga je družba objavila prek spletnih strani Ljubljanske borze. Na doseženi dobiček iz poslovanja prvega polletja leta so vplivali višji poslovni prihodki, medtem ko poslovni odhodki ostajajo na ravni doseženih v prvem polletju leta 2013. Družba Luka Koper pa je v enaki primerjavi čisti dobiček zvišala za 87 odstotkov na 13,61 milijona evrov.

V prvem polletju je ladijski pretovor skupine Luka Koper dosegel 9,3 milijona ton, kar presega načrtovani ladijski pretovor za dva odstotka ter dosežen ladijski pretovor prvega polletja preteklega leta za štiri odstotke. Ladijski pretovor se je povečal na vseh blagovnih skupinah, razen na sipkih in razsutih tovorih.

Poslovni prihodki prvega polletja so znašali 80 milijonov evrov in so preseglili načrtovane poslovne prihodke za šest odstotkov ter poslovne prihodke prvega polletja leta 2013 za devet odstotkov. Poslovni prihodki pri kontejnerjih so bili v prvem polletju višji za 29 odstotkov, število pretovorjenih TEU pa se je povečalo za 13 odstotkov. Povečanje poslovnih prihodkov izhaja iz povečanja pretovora polnih kontejnerjev ter povečanja prihodkov iz naslova skladiščenja.

SLOVENIJA - Ministrski resorji že razdeljeni?

Potencialne partnerice čaka še piljenje koalicijskega sporazuma

LJUBLJANA - Potencialne partnerice SMC, DeSUS in SD čakajo nova usklajevanja, zlasti piljenje podrobnosti koalicijskega sporazuma po poglavjih. O ključnih vsebinah so usklajeni, razdeljeni naj bi bili tudi resorji, a dogovora ne razkrivajo. Pred nadaljevanjem usklajevanj prihodnji teden vse tri najverjetnejše koalicijske stranke poudarjajo, da je datum parafriranja koalicijskega sporazuma le formalnost in ni toliko pomemben, kot je pomembna dokončna vsebinska in kadrovska uskladitev.

Uradno sicer ostaja odprta zlasti kadrovska razdelitev, a vodja poslanske skupine SMC Simona Kustec Lipicer je včeraj potrdila, da »vsekakor že obstaja nek razrez in dogovor v zvezi z resorji«, a več od tega še ne želi razkrivati.

Število ministrov je načeloma že dokončno; po napovedih kandidata za mandatarja Mira Cerarja naj bi jih bilo 15, pri čemer bi DeSUS pripadli štiri, SD pa trije resorji. Kateri stranki bi pripadel kateri resor, pa ni povsem jasno. Glede na doseganje uradne izjave predstavnikov SMC, DeSUS in SD gre sklepati, da dokončnega dogovora vendarle še ni. Čeprav je špekulacij o kadrovski zasedbi veliko, je več razprave o tem pričakovati prav tako v prihodnjem tednu.

Znano je, da SMC prevzema ministrstvo za finance, v kandidaturu za ta položaj je že privolil ekonomist Dušan Mramor. Uradnih informacij o ostalih resorjih, ki bi pripadli največji parlamentarni stranki, ni, se je pa med drugim kot kandidatko za ministrico za zdravje omenjalo Milojko Kolar. »O tem nič ne vem, prvič slišim,« se je odzvala Kustec Lipicerjeva.

V DeSUS si še vedno želijo pet resorjev. Na vprašanje, ali bodo vendarle zadovoljni tudi s štirimi, vodja poslancev DeSUS Franc Jurša odgovarja, da pogajanja še potekajo in da verjetno še nekaj časa bodo. Prvak DeSUS Karl Erjavc je nedavno zardil, da bosta zunanje ministrstvo, ki ga trenutno

Vodja poslancev SMC Simona Kustec Lipicer

vodi sam, ter urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki ga vodi Gorazd Žmavc iz vrst DeSUS, tudi tokrat pripadla tej stranki. Tudi pri SD sta znana dva resorja, ki bosta v njihovih rokah. Vztrajali so pri ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki ga v tem mandatu vodi Anja Kopač Mrak iz vrst SD, in ga tudi dobili. Predsedujoči SD Dejan Židan pa bo zelo verjetno ostal minister za kmetijstvo.

Najnovejša različica osnutka koalicijskega sporazuma je v javnost prišla v četrtek. Precej prahu je dvignilo to, da je iz besedila izpadla celotna točka o preiskavi bančne luknje. A potencialni partnerji so včeraj pojasnili, da gre za tehnično napako, ki jo bodo popravili. V SMC zagotavljajo, da omenjena točka zanesljivo ostaja v koalicijskem sporazumu.

DZ bo o izvolitvi Cerarja za mandatarja odločil v ponedeljek, izredna seja se bo začela ob 10. uri, je včeraj sklenil kolegij predsednika DZ. Presenečen glede podpore ne bi smelo biti.

SLOVENIJA TA TEDEN

Bilo jih je pet, ostale so tri

DARJA KOCBEK

V novi vladi, ki jo bo po vsej verjetnosti vodil Miro Cerar (ta teden je od predsednika države dobil mandat za sestavo vlade), katerega stranka (SMC) je na juljskih predčasnih parlamentarnih volitvah prepričljivo zmagala, bodo, kot kaže, tri stranke. Poleg SMC bosta to še upokojska stranka DeSUS in socialni demokrati, kar pomeni, da bo tudi nova vlada levosredinska. Cerar se je o vstopu v vladno koalicijo pogajal še z desnorsredinsko krščansko-demokratsko Novo Slovenijo, katere vodstvo pa se je prejšnji teden sodelovanju v vladi odpovedalo.

Od Cerarjeve stranke pa je to sredo košarico dobila stranka premierke odhajajoče levosredinske vlade Zvezništvo Alenke Bratušek, ker je »povzročila neko politično nestabilnost s tem, ko je privedla do nenadnega in nepričakovanega razpada vlade«. Poleg tega je bil za SMC sporen tudi postopek, po katerem je odhajajoča vlada določila kandidate za evropskega komisarja, med katerimi je bila tudi premierka Bratuškova sama, je odločitev pojasnil mandatar Cerar.

Koalicijska pogajanja njegova stranka tako nadaljuje samo še z DeSUS-om in socialnimi demokrati. Slednji, ki so v odhajajoči levosredinski vladi druga največja stranka, bodo v Cerarjevi vladi, če bo ta imenovana, s šestimi poslanci v državnem zboru najmanjša koalicijska stranka. Cerarjeva stranka ima 36 poslancev, DeSUS pa 10. Vse tri stranke imajo skupaj 52 poslancev, za izvolitev mandatarja in vlade mora glasovati najmanj 46 od 90 poslancev državnega zbora.

Izvršni odbor stranke DeSUS, ki je bila v vseh levosredinskih in desnorsredinskih vladah v zadnjih letih, se je že odločil svetu stranke predlagati

vstop v koalicijo. Predsednik stranke Karl Erjavc pravi, da so zadovoljni z izkupičkom pogajanj in predlogom koalicijskega sporazuma, saj jim je uspelo vnesti vanj tako rekoč vse vsebinske zahteve. Ker je ta stranka znana po izsiljevanjih, to še ne pomeni, da Erjavc ne bo prinesel na mizo novih vsebinskih zahtev. Zdaj bo očitno najprej poskušal doseči, da bo DeSUS imel v novi vladi pet ministrov, saj mu Cerarjeva stranka ponuja štiri. Erjavc si neuradno želi nadaljevati delo kot minister za zunanje zadeve.

Tudi predsedstvo socialnih demokratov je v četrtek ugotovilo, da je večina članov zadovoljna z izkupičkom dosedanjih koalicijskih pogajanj in je zato naklonjena vstopu v vlado. Nekateri vidni člani pa bi vendarle raje videli, da bi stranka bila v opoziciji, a za zdaj tega ne razlagajo na glas. Očitno čakajo, da bodo prihodnji teden o vstopu stranke v vladno koalicijo odločili člani stranke, dokončno odločitev pa bo sprejela konferenca socialnih demokratov 3. septembra.

Predsedujoči socialnih demokratov Dejan Židan je povedal, da bodo v nadaljevanju koalicijskih pogajanj izrecno zahtevali le en resor, to je ministrstvo za delo in socialne zadeve. Ta resor socialni demokrati po Židanovih besedah zahtevajo zato, ker gre za značilen resor, ki omogoča varovanje in razvoj socialne države. V novi vladi jim Cerar ponuja tri ministrstva. Židan, ki se je pred dnevi omenjal kot kandidat za gospodarskega ministra, naj bi si sedaj želel nadaljevati delo na položaju ministra za kmetijstvo.

Koliko ministrstev bo imela Cerarjeva vlada, če bo imenovana, se bodo kandidati za vstop v koalicijo še pogajali. Za zdaj je predvidenih 15 mini-

strstev, od tega naj bi jih osem vodila največja vladna stranka.

Je pa že znan prvi uradni kandidat za ministra. To je profesor na ljubljanski ekonomski fakulteti Dušan Mramor, ki je Miru Cerarju v četrtek dal soglasje za kandidaturu za ministra za finance. Mramor je ta položaj že zasedal v levosredinski vladi od leta 2002 do 2004. V SMC so prepričani, da bo Dušan Mramor s svojo ekipo in v sodelovanju z ostalimi ministri v novi vladi pomembno prispeval k uravnoteženju javnih financ in postopnem dvigu kakovosti življenja v Sloveniji. Mramor sicer posredno že več let sodeluje z levosredinsko politiko, saj je bil član strateškega sveta za gospodarstvo pri nekdanjem predsedniku levosredinske vlade Janezu Drnovšku, nekdanjem predsedniku države Danilu Türku in pri predsednici odhajajoče levosredinske vlade Alenki Bratušek.

Dušan Mramor je pred kratkim v pogovoru za tednik Mladina dejal, da je Slovenija v primežu zadolžitve. Da se bo tega primeža rešila, bo trajalo nekaj časa in do takrat ne gre pričakovati stabilne gospodarske rasti, recimo v višini 4 odstotkov, kakršno je Slovenija imela do leta 2005. Iz obdobja Mramorjevega ministrovanja v letih od 2002 do 2004 je najbolj znan dvig davčne stopnje za najvišji dohodninski razred na 50 odstotkov in uvedba visoke obdavčitve kapitala.

Prva naloga novega finančnega ministra bo zmanjševanje proračunskega primanjkljaja, ki je tudi ena od glavnih zahtev Bruslja. Najnovejši podatki ministrstva za finance namreč kažejo, da je ta v prvih sedmih mesecih letos dosegel 918,6 milijona evrov, kar je več kot 90 odstotkov primanjkljaja, ki ga je odhajajoča vlada predvidela za celo letošnje leto.

PISMA UREDNIŠTVU

Ko pobuda postane tradicija

Pred več kot dvajsetimi leti se je začelo med prijatelji. Ti prinesesh pršut, ti vino, ženske bodo pripravile kaj sladkega in tako se bomo po procesiji ob pomenku "pogostili" z domačimi dobrotami, pa še zapeli bomo- Tako so se prijatelji pogovarjali pri Martinčevih in začelo se je, kar je z leti preraslo v lepo navado domačinov, ki so se po procesiji spontano spustili proti domačiji, kjer so bila vedno odprta vrata in si vedno dobil kozarec domačega in še kaj; poleg tega pa si se lahko prijateljsko pogovoril z gostoljubnim Janezom in sinovi. Leta so minevala, družčina se je z leta v leto večala, treba je bilo dodati nekaj miz, speči domačega kruha, sladkarij, kuhanega pršuta in še kaj. Vse je nastajalo prostovoljno, prijateljsko, levji delež je seveda pripadal domačim. Ko so se pojavili tudi godbeniki, ki so spremljali procesijo, je pristopil župnik, domači salezijanec in umetnik Godnič na nepozabni msg. Virgolin, ki je med fašizmom skrbel, da se je naš jezik ohranjal vsaj v cerkvi, saj se je sam, furlan, navadil slovensčine. Med gosti smo občasno zabeležili tudi takratne župane, novomašnike, ki so običajno na povabilo domačega župnika gospoda Breclja, vodili slovesno mašo in procesijo vaškega zaveznika. Celogoriški nadškof se je med pastoralnim obiskom odzval povabilu in se pridružil domačinom.

Vsa zadeva se je tako rtazširila in pred leti je domači jusarski odbor priskočil na pomoč in nato prevzel režijo v svoje roke. Prostor snidenja pa je ostal pri Martinčevih, ki so radovoljno odstopili svoj prijeten prostor do lanskega leta, ko se je zaradi nerazpoloženja poškodovanega enega izmed Martinčevih, prostor premedil v Babčevo domačijo.

Letos so tradicionalno "zakuško" prenesli na župnjski vrt ob Cerku, saj je pobuda postala uradni del "Praznik sv. Roka - Okusi tradicije".

Zdi se nam pravilno in pošteno, da se kot domačini zahvalimo Martinčevim za vsa leta žrtvovanja in za iskreno gostoljubnost ter ne nazadnje kot začetnikom pobude, ki je postala tradicija.

Eden izmed večletnih koristnikov domačinov (naslov v uredništvu)

Dve piki na i

Turščina pozna črko i brez pike. Mene pa večkrat ima, da bi pike dodajal. Recimo v naslednjih dveh primerih:

1. V zvezi z De Gasperijevim (ne)nacionalizmom. Še vedno mi brni v ušesih stavek iz njegovega govora, ki so ga v času »bitke za Trst« prenašali po radiu: »Kaj bo Jugoslovanom morje, ko pa ne znajo plavati?«. Za mnogo manj veljaš danes za rasista.

2. V zvezi s prosekarijem: na strani 168 petega dela Pridig Janeza Svetokriškega, Ljubljana 1707. leta, piše: »si pusti eno majoliko slatkega prosekarja pernesti«. Ob mili domnevi, da so v neglobaliziranih časih izpred tristo let, pili, če so ga le pridelali, domače vino, mnogo krat poimenovano kar po kraju pridelave, je mogoče en sam sklep.

Najlepša hvala za objavo

Drago Bajc

SLOVENSKA MANJŠINA - Organ je sestavljen, manjka še umestitev

Kdo bo predsedoval novemu paritetnemu odboru za Slovence?

Prvo sejo mora sklicati ministrica za deželna vprašanja Maria C. Lanzetta

TRST - Ministrica za deželna vprašanja Maria Carmela Lanzetta naj bi v drugi polovici septembra ali v prvih dneh oktobra sklicala umestitveno sejo novega paritetnega odbora za slovensko manjšino. Pogojnik je obvezen, saj gre za neuradno novico, ki naj bi jo na ministrstvu potrdili v prihodnjih dneh. V Rimu računajo, da bo ob tej priložnosti prišla v Trst ministrica Lanzetta, podobno kot je leta 2007 (drugi paritetni odbor) naredila takratna ministrica Linda Lanzillotta.

Velika previdnost slovenskih politikov

V političnih krogih slovenske manjšine se neuradno govori in šušlja o predsedniških kandidaturah, prava pogajanja pa še pridejo. V zvezi z imeni vlada še velika previdnost. Poslanica Tamara Blažina je v intervjuju za naš dnevnik dejala, da je po njenem kar nekaj članic in članov odbora, ki imajo rekvizite za predsedniško funkcijo. Osebo se ji sicer ne zdi primerno, da bi to vlogo opravljal, kdor je strankarsko močno izpostavljen.

Novi paritetni odbor sestavljajo: Ksenija Dobrila, Domenico Morelli, Elisabetta Pian in Maurizio Pessato (rimska vlada), Fabrizio Dorbolò, Marco Jarc in Stefano Ukmar (zbor slovenskih upraviteljev), Jole Namor, Livio Semolich, Peter Močnik, Damijan Terpin, Patrizia Vascotto in Franco Miccoli (deželni odbor) ter Aron Coeancig, Giuseppe Marinig, Mario Minetto, Sabrina Morena, Fulvio Tamaro, Julijan Čavdek ter Nives Cossutta, ki jih je izvolil deželni svet.

Race, Berlusconi in podpora leve sredine

Predsednik prvega paritetnega odbora je bil tržaški odvetnik Rado Race, ki ga je imenovala vlada Silvia Berlusconi, vseskozi pa so ga podpirali odborniki iz vrst leve sredine, ki je bila tedaj v Rimu v opoziciji. Na volitvah za predsednika je Race (12 glasov) januarja 2002 premagal Alexa Pintarja (7 glasov), ki so ga podprli člani iz vrst desnice. Razlika med desno sredino in Ligo na eni in levo sredino na drugi strani je bila v odboru zelo izrazita. Iz desne sredine je izhajal podpredsednik Maurizio Lenarduzzi, Danilo Slokar (Severna liga) pa je s svojo prisotnostjo na sejah večkrat omogočil sklepčnost odbora, ki ga je desnica sistemsko bojkotala.

Berlusconijska vlada (minister za dežele Enrico La Loggia) je na pritisk tržaške desnice vseskozi politično nagajala paritetnemu odboru. Racetu je v izjemno težkih političnih razmerah vseeno uspelo postaviti temelje za seznam občin, kjer velja zaščitni zakon. Pri tem je predsednik, kot rečeno, užival podporo leve sredine, ki je leta 2003 z Riccardom Illyjem »osvojila« Deželo FJK.

Dvoboj Brezigar-Jevnikar, Napolitano in Prodi

V drugem sklicu paritetnega odbora je bil aprila leta 2007 za predsednika izvoljen novinar Bojan Brezigar, za podpredsednika pa Livio Furlan, župan Ronk. V primerjavi z Racetom je Brezigar nastopil funkcijo v popolnoma spremenjenih političnih razmerah. Na Kviralu je bil že Giorgio Napolitano, v Pa-

Rado Race (2002-2007)

lači Chigi pa Slovincem naklonjeni Romano Prodi. Brezigar je bil izvoljen z 11 glasovi (levica in SKGZ), šest članov odbora (SSK in SSO) pa je podprla Iva Jevnikarja, dve glasovnici sta bili neveljavni.

Brezigarjevemu odboru je uspela odobritev seznama 32 uradno priznanih dvojezičnih občin, ki ga je z odlokom uzakonil predsednik Napolitano. To kar ni uspelo Racetu je v zelo različnih političnih okoliščinah uspelo Brezigarju, ki je užival široko podporo odbora. Nesoglasja med Slovenci, ki so prišla do izraza pri izvolitvi predsednika, so romala v predal, tako da se je Brezigar soočal le z osamljenim nasprotovanjem desnice. Posebno Adriana Ritosse, čigar kritične pripombe na delo odbora niso nikoli presegle meje dobrega okusa. Odbora ni nadlegovala desna sredina, ki je na volitvah 2008 z Renzom Tondom prevzela vodenje Dežele FJK.

Bojan Brezigar (2007-2012)

Paritetni odbor je v času Brezigarjevega predsedovanja, poleg seznama občin, odobril tudi »vsebinsko ogrodje« zaščitnega zakona. Izpeljal je začetno fazo postopka uveljavljanja t.i. vidne dvojezičnosti, politično gledano pa je vzpostavil normalne odnose z Rimom, deželnimi oblastmi (odbornik Roberto Molinaro) in krajevnimi upravami. Tudi tistimi, ki jih še danes vodi desna sredina, začenši z Gorico in Čedadom. Brezigar je odstopil zaradi novih zadolžitev v takratni slovenski vladi.

Jole Namor, Benečija in deželna desna sredina

Brezigarja je aprila leta 2012 nasledila odgovorna urednica časnika Novi Matajur Jole Namor, sicer vidna predstavnica SKGZ iz videmske pokrajine. Prejela je 13 glasov, dve glasovnici sta bi-

Jole Namor (2012-2014)

li beli, Ritossa pa se je vzdržal pred glasanjem.

Predsednica je po izvolitvi dejala, da bo odbor pod njenim vodstvom nadaljeval po poti, ki jo je začrtal Brezigar. To pomeni ohranitev dobrih odnosov z lokalnimi upravami in deželno vlado, kjer je sogovornik paritetnega odbora postal odbornik Elio De Anna. Slednji je bil do odbora zelo korekten, kar velja tudi za predsednika Dežele Tonda.

Jole Namor, ki se ne poteguje za drugi predsedniški mandat, je veliko energije namenila dvojezičnemu šolstvu v Benečiji, posebno načrtu, da bi dvojezično izobraževanje razširili na Terske doline. Paritetni odbor se je v zadnjih dveh letih precej ukvarjal tudi z uveljavljanjem vidne dvojezičnosti v poslovanju servisnih in storitvenih ustanov. Te ukrepe je v svoj odlok strnila predstavnica Dežele Debora Serracchiani.

Sandor Tence

DEŽELA Dohodki 2012 funkcionarjev in upraviteljev

TRST - Uradni vestnik Dežele Furlanije-Juljske krajine je v včerajšnji številki objavil letne dohodke deželnih funkcionarjev, odbornikov in svetnikov za leto 2012. Vsi podatki so na voljo na spletni strani FJK www.regione.fvg.it. Iz objave izhaja, da sta slovenska deželna svetnika Igor Kocijančič in Igor Gabrovec bruto prijavila 130.922 evrov oziroma 114.360 evrov, medtem ko je Stefano Ukmar pred dvema letoma kot uslužbenec AcegasAPS prijavil davkarji 48.004 evrov dohodkov. Od tega je Ukmar (bil je tržaški občinski svetnik) Demokratski stranki namenil 1.200 evrov, medtem ko je Kocijančič svoji deželni skupini SKP-Evropska levica namenil 29.000 evrov.

Smrtna nesreča pri Codroipu

VIDEM - V trčenju nissana qashqajia in tovornjaka s prikolicco na uvozu na most čez Tilment na Tabeljski cesti pri Codroipu je včeraj zgodaj popoldne umrla 53-letna Rossana Guagno iz San Vite na Tilmentu, njen 20-letni sin David Di Giglio pa je bil zelo hudo poškodovan. Odpeljali so ga v videmsko bolnišnico, kjer ga zdravijo na intenzivnem oddelku.

Avtomobil je v smeri proti Pordenonu vozila Guagnova, ko ji je nasproti pripeljal tovornjak. Vzroki nesreče še niso znani. Trčenje je bilo izredno silovito, tako da je od qashqajia ostal samo še kup skrotovičene pločevine. Nesreča se je zgodila pred turistično kmetijo Lo spuntino di Campagna, pred očmi številnih obiskovalcev, ki so se tam ustavili na kosilu.

SLOVENIJA - Ministrstvo in nova vlada Štoka, Olip in Pavšič pisali mandatarju Cerarju

TRST - Narodni svet koroških Slovincov in Svet slovenskih organizacij sta z zaskrbljenostjo sprejela vest iz medijev, da nova kolicajska pogodba predvideva odpravo ministrstva za Slovence v zamejstvu in po svetu in da bi pristojni urad priključili ministrstvu za zunanje zadeve. »Samostojno ministrstvo pomeni ob pogledu na skupni jezikovni ter kulturni prostor vseh Slovincov, ki živimo v matici, v zamejstvu in po svetu, ustrezno upoštevanje zgodovinskih danosti ter spoštovanje zelo široko zasnovanega delovanja Slovincov zunaj mej RS na vseh področjih,« sta v pismu vladnemu mandatarju Miru Cerarju zapisala predsednika Nanti Olip in Drago Štoka.

NSKS in SSO pozivata, da se ne odpravi tako obsežnega in zahtevnega samostojnega ministrstva za Slovence v zamejstvu in po svetu, ter se ne priključi tega ministrstvu za zunanje zadeve. To bi bilo po prepričanju NSKS in SSO napaka, ki ga daje Slovenija vsem državam, v katerih živimo Slovenci v zamejstvu in po svetu. NSKS in SSO pričakuje, da se ohrani samostojno ministrstvo za Slovence v zamejstvu in po svetu in da se njegove pristojnosti ter pooblastila še podkrepijo.

Tudi predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze Rudi Pavšič je Cerarju posredoval pričakovanja slovenske narodne skupnosti v Italiji. »Prepričan

sem, da viden uspeh vašega gibanja na nedavnih parlamentarnih volitvah predstavlja trdno jamstvo tudi za nadaljnje politične poteze izvršne oblasti in njene sestave. Iz okvirnih programskih izhodišč izhaja, da boste nadaljevali s prizadevanji za Slovence, ki živimo zunaj meja matične države. To cenimo in se vam zaradi tega zahvaljujemo. Z vami delimo mnenje, da sodi med prioritete izbire vprašanje in skrb za slovenski jezik, ki nas dela prepoznavne v državah, kjer smo zgodovinsko prisotni. Ob gospodarskih, kulturnih in drugih povezavah pa je za našo skupnost, ki šteje več kot tristo organizacij, ustanov in društev, izrednega pomena tudi neposredna gmotna pomoč, ki jo RS letno dodeljuje našemu organiziranemu sistemu,« je zapisal vodja SKGZ.

»Prepričan sem, da boste storili vse, da bo tudi na Uradu vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu delovala ekipa, ki bo kos zahtevnih izzivom, ki ne čakajo le RS, ampak tudi zamejsko stvarnost. Pomembno je, da bomo imeli na čelu Urada sogovornike, ki dobro poznajo našo stvarnost in da bomo skupaj lahko primerno nastavili strategijo odnosov za naslednje obdobje.« Pavšič je mnenja sem, da bo moral Svet Vlade RS za Slovence v zamejstvu odigrati vlogo povezovalcev in vzpodbujevalcev teh odnosov, ki zadevajo petsto tisoč Slovincov in Slovincov, ki živijo zunaj meja matične države.

fotoutrip '14

Pošljite svoj posnetek na naš dnevnik direktno iz spletne strani preko rubrike Fotografije bralcev ali po elektronski pošti na tiskarna@primorski.eu (Fotografijo lahko dostavite tudi osebno v uredništvih v Trstu in Gorici).

Den Haag - Primorski po Vermeerjevi h poteh

MARKO

ZGONIŠKA OBČINA - Pozornost šolskemu poslopju in razstaviščnemu prostoru

V Zgoniku ocenjujejo škodo nočnega vrtinca

Streha šolskega poslopja v Zgoniku je imela včeraj dva velika obliza. Nadeli so ju gasilci, da bi zasilno zacelili rani, ki ju je v noči na četrtek povzročil silovit vrtinec. Tja, kjer je sila vetra odnesla strešnike, so položili in pritrdili ponjavi, da ne bi voda - v primeru, da bi deževalo - prodrila v poslopje.

Prav domači šoli je občinska uprava posvetila najprej pozornost po hudi uri, ki je dan prej prizadela vas. Novo šolsko leto že trka na vrata, do začetka pouka manjka le nekaj tednov, v tem času pa bo treba odločiti, ali bo lahko poslopje lahko sprejelo učence, šolnike in upravno osebje, ali pa bo treba poiskati drugo, zasilno rešitev.

»Vse bo odvisno od poročila o stanju poslopja, ki ga pripravljajo gasilci. Čim ga bomo prejeli, bomo takoj ukrepali,« je včeraj napovedala županja Monica Hrovatin. Če bo potreben le majhen poseg na strehi, da bi zagotovili vseživost poslopja, bo to storjeno, v drugačnem primeru pa naj bi šlo 1. maj 1945 začasno preseliti v šolsko poslopje v Saležu. Slednje je prazno, je pa majhno, brez primerne števila učilnic, ker sta v tej šoli delovala le dva razreda. Uprava vsekakor računa na zasilno popravilo strehe, ker v šolskem poslopju v Zgoniku deluje tudi šolska kuhinja.

Iz poročila gasilcev bo mogoče tudi oceniti škodo, ki jo je nočni zračni vrtinec povzročil na javnih poslopih in drugih objektih. Občinska uprava je že v četrtek, le nekaj ur po hudi ujmi, obvestila deželno civilno zaščito, da bi bil občini priznan status naravne katastrofe (kar omogoča pridobitev primernih finančnih sredstev za poravnava nastale škode); k tej prošnji bo priloženo tudi poročilo gasilcev o nastali škodi.

Gasilci so bili tudi včeraj na delu v Zgoniku. Na razstaviščnem prostoru pred županstvom so z dreves odstranjevali nevarno odlomljeno vejevje. Vrtinec se je močno znesel tudi nad razstaviščem. Odkril je del kioska na južni strani, strešniki s šolskega poslopja so na več mestih

Desno ponjava, s katero so gasilci prekrili del poškodovane strehe šolskega poslopja; spodaj prostovoljci civilne zaščite so na razstaviščnem prostoru z odlomljenimi vejami napolnili keson

FOTODAMI@N

prebili kovinsko streho kioska na vzhodni strani. Od trinajstih lip, kolikor jih je posajenih na razstaviščnem prostoru in na trgu pri spomeniku sta ostali nepoškodovani le dve, tisti najbližji cesti za Ga-

brovec. Vse ostale je moč vetra bolj ali manj pohabila.

Člani domače civilne zaščite so četrtkovemu dodali še en dan dragocenega prostovoljnega dela. Najprej so dopoldne

z vejevjem napolnili keson na šolskem dvorišču, potem so pritrali keson na plesišče pred odrom razstaviščnega prostora in stlačili vanj lipovino.

Na prostoru so pomagali tudi številni mladi. V petek in soboto bi moral tu potekati jubilejni 10. koncert za mir, zato so napeli moči, da bi bilo razstavišče dotlej urejeno. Že v četrtek so se sestali ter si porazdelili delo. Plakati o dogodku so že pripravljene, napovedano je veliko število glasbenih skupin, reš škoda bi bilo, ko bi koncert prav letos, ko se je po svetu razplamtelo toliko kriznih žarišč, odpadel. Mladi iz Zgonika so prepričani, da ne bo.

Domačini, ki jih je prizadela sila vrtinca, so včeraj nadaljevali s čiščenjem in popravilom škode. Tako so na hišni številki 4, kjer je vrtinec odkril del strehe, s pomočjo avtomobilskega dvigala namestili nepropustno oblogo, da ne bi deževalo v poslopje. Drugod so odstranjevali še zadnje vejevje in kose strešnikov, da bo čez dan ali dva nočni vrtinec ostal v vasi le neprijeten spomin.

M.K.

Tržaško poletje tudi nocoj

V rekreacijskem središču Giovanile Toti bodo nocoj izpeljali predstavo "Occupato-Lo non recito più, io occupo". Predstava se bo začela ob 21. uri, dogodek pa je sestavni del poletne prireditve Tržaško poletje 2014.

Botanični vrt Carsiana vabi

Botanični vrt Carsiana bo svojim obiskovalcem jutri ob 10.30 ponudil dva brezplačna vodena ogleda, enega v slovenskem in enega v italijanskem jeziku. Obiskovalci si bodo lahko ogledali Sredozemski vrt. Kasneje pa si bo proti plačilu mogoče ogledati še druge prostore.

Jutri v nekdanji ribarnici

Dunajski kulturni salon bo tudi jutri ponujal vsebinsko pestro program, ki pa bo v žarišče postavil na Dunaju živeče in delujoče Italijane. Predstavili se bodo Luca Faccio, Hanna Usui in Federico Vecchi.

Zaprti Ul. Imbriani in Ul. Mazzini

Ne pozabite, da se danes in jutri nadaljujejo tako imenovani p days (p dnevi), ko sta Ul. Imbriani in Mazzini zaprti za ves promet. Po spreminjenih trasi bodo vozili tudi avtobusi mestnega prometa in taxi.

Znanstveni imaginarij

Danes in jutri bo med 15. in 20. uro mogoče obiskati Znanstveni imaginarij v Grljanu. Novost pa je, da bo še do 29. avgusta Znanstveni imaginarij gostoval v kraju Bibione. Tu bo kar na plaži pred Trgom Zenith vsak večer med 19. in 23. uro mogoče uživati v znanstvenih igrarh in poskusih.

Tečaj angleščine

Italo-ameriško združenje FJK prihodnja dva tedna med 9. in 12. uro za šolarje vseh šol pripravlja intenzivne tečaje angleškega jezika. Tečaj je mogoče obiskovati le en teden. Za odrasle pa se tečaj začne 8. septembra.

Globa zaradi nepravilnega odlaganja odpadkov

V zadnjem obdobju se zelo veliko govori o pomenu ločenega zbiranja odpadkov in o sankcijah, ki lahko doletijo kršitelje. To je "na svojem žepu" občutila starejša gospa, ki je na Trgu Perugino odlagala svojo leseno kramo. Ker je bilo kosovnih odpadkov toliko, da jih je gospa morala iti iskati večkrat, je to vzbudilo pozornost sosedov, ki so poklicali mestno policijo. Ta je prišla in oglobila gospo, ki je mimogrede tudi izvedela, da se ji prihodnjič bolj splača poklicati podjetje Acegas, ki po dogovoru pride kosovne odpadke brezplačno iskati na dom.

Spominski večer v Medjevsi

SŠKD Timava vabi na spominski večer ob 70-letnici požiga vasi ob vznožju Grmade, ki bo 27. avgusta (ob 20. uri) na trgu "Pri pilju" v Medjevsi. Govorila bo Luana Grilanc, za glasbeno kuliso pa bodo poskrbeli Martina Feri s skupino in domači zbor Stara cinglca.

Vzdrževalna dela

Občina Trst sporoča, da bo v primeru lepega vremena od ponedeljka 25. do četrtega 28. avgusta med 21. in 6. uro zjutraj izvajala vzdrževalna dela v Ul. Fiume (na odseku Castelliere/Marchesetti) in v Ul. Forlanini, Marchesetti (odsek San Pasquale/Fiume), Pasteur, Koch, Castiglioni in Gortan.

Projekt Nati per leggere

Malčki bodo še zadnjič lahko prisluhli bralnim uricam v okviru projekta Nati per leggere, ki so ga letos vključili v program prireditve Tržaško poletje. V torek ob 17. uri bo bralna urica za najmlajše v jaslih Nuovo Guscio v Ul. delle Monache št. 3. V četrtek ob 10. uri je bralno srečanje za otroke med 3. in 6. letom starosti predvideno na kopalnišču Lanterna.

SPOMINSKA SLOVESNOST - Srebrenica, Tuzla, Sarajevo

VIII. Tedna spomina med 23. in 30.08 se bo udeležila tudi tržaška delegacija

Žrtvam genocida v Srebrenici se bo poklonila tudi tržaška delegacija, ki jo bosta vodila podžupanja Fabiana Martini in predsednik združenja Gruppo/Skupina 85 Marino Vocci. Med 23. in 30. avgustom bo v Tuzli, Srebrenici in Sarajevu potekal VI-II. Teden spomina, ki ga prireja Fundacija Alexander Langer Stiftung v sodelovanju z združenjem Tuzlanska Amica in v sklopu projekta Adopt Srebrenica.

Že sinoči so se proti Srebrenici napotili dva prostovoljca konzulte ARCI (Civilna služba FJK) in zastopnik konzulte mladih, v torek pa se bosta proti Srebrenici v družbi štirih mladih Tržčanov odpravila še podžupanja Fabiana Martini in predsednik Gruppo /Skupina 85 Marino Vocci. V sklopu VIII. Tedna spomina bodo govorili na temo kolektivnega spomina, predstavili bodo tudi dejavnosti skupine Adopt Srebrenica. Predvidene so tudi ekskurzije in okrogle mize na temo deportiranih in preživelih. V Sarajevu se bo

PODŽUPANJA
FABIANA MARTINI

FOTODAMI@N

PREDSEDNIK
SKUPINE 85
MARINO VOCCI

FOTODAMI@N

do spomnili tudi začetka prve svetovne vojne, govorili pa bodo tudi o etnični pluralnosti, ki je nastopila po koncu prve svetovne vojne. Pogovarjali se bodo tudi z meščani Tuzle, program predvideva tudi obisk spominskega parka Potočari (26/08), kjer bo potekala spominska slovesnost. Dan kasneje bodo v Srebrenici predstavili nagrado Carlo Scarpa za vrt, ki jo podeljuje Fundacija Benetton. Tej predstavitvi bo sledila še okrogla miza na temo Pri-

meri dobrih praks in perspektive za prihodnost.

Pokol v Srebrenici še vedno velja za najhujši zločin na evropskih tleh po drugi svetovni vojni in edini dogodek v vojni za Bosno in Hercegovino, ki ga je mednarodno sodišče razglasilo za genocid. 11. julija 1995 so bosanski Srbi pobili približno 8.000 bosanskih Muslimanov, ta pokol pa je pustil pečat v novejši zgodovini in vrgel temno senco na mednarodno skupnost.

KVESTURA - Policija razbila tolpo gruzijskih vlomilcev

Blindirana vrata jim niso delala težav

Načelnik mobilnega oddelka tržaške kvesture Roberto Giacomelli (levo) in namestnik Fabio Soldatic s med včerajšnjo tiskovno konferenco

FOTODAMJ@N

Policisti mobilnega oddelka tržaške kvesture so v sodelovanju s kolegi iz Benetk, Mester in Rima razbili tolpo gruzijskih državljanih, ki so v zadnjih mesecih v raznih krajih Furlanije Julijske krajine in Veneta (Trstu, Vidmu, Benetkah, Mestrah, Chioggi, Trevisu in San Donà di Piave) zagrešili najmanj deset vlomov v stanovanja, od koder so odnesli nakit, usnjene izdelke prestižnih znamk, elektroniko idr. Kot sta na včerajšnji dopoldanski tiskovni konferenci na tržaški kvesturi povedala načelnik mobilnega oddelka Roberto Giacomelli in namestnik Fabio Soldatic, je tolpa imela svojo »bazo« v Mestrah, od koder je odhajala na tatisne pohode v omenjene kraje: od doma so se odpravljali zjutraj si ogledovat hiše oz. stanovanja, pri

tem pa ciljali predvsem na premožnejše. Ukradeno blago so odvažali v tujino, od časa do časa so se vračali v Gruzijo in pri tem šli preko Slovenije, ni pa znano, ali so zagrešili kak vlom tudi v tej državi.

Policija je tolpi prišla na sled po vlovu, do katerega je bilo prišlo 1. aprila letos v Trstu, kjer so policisti pri analiziranju okoliščin zasumili, da utegne iti za tolpo Gruzijcev: tatovi so namreč v stanovanje vlomili kljub prisotnosti blindiranih vrat, posebnih znakov vloma pa ni bilo, kar je »modus operandi«, s katerim je svoje »podvige« opravljala druga skupina Gruzijcev, s katero so bili imeli opravka pred časom. Odrejen je bil nadzor in že 3. aprila je policija aretirala dvojico Gruzijcev, ki se je peljala v avtomobilu,

pri sebi pa je imela ponarejene dokumente. Pod vodstvom tožilca Pietra Montroneja je stekla preiskava, ki je s pomočjo policistov iz Benetk, Mester in Rima pripeljala do razkritja celotne združbe. Druga dva Gruzijca so v Trevisu zasačili pri samem vlovu, preteklo noč pa so aretirali še preostale štiri pripadnike: gre za 33-letnega Levana Malanio, 31-letnega Iraklija Shamugio, 44-letnega Temurja Sakvarelidzeja in 41-letnega Avtandila Kvinikhidzeja, ki so vsi prebivali v Mestrah, zdaj pa se nahajajo v beneškem zaporu. V okviru preiskave v stanovanjih v Mestrah, Benetkah in Rimu, kjer so aretirani prebivali, so zasegli tudi več ukradenega blaga, katerega vrednost računajo, da se suče okoli 50.000 evrov. (iž)

FINANČNA STRAŽA - Aretirali tihotapca

Ob konjih še cigarete

Tržaški finančni stražniki so v prejšnjih dneh ponovno prišli na sled tihotapcem tobanih izdelkov.

Tokrat so ustavili tovornjak za prevoz dirkalnih konjev, ki ga je vozil 40-letni ukrajinski državljanih in v katerem je skupaj z dragocenimi štirinožci potoval tudi »neuraden« tovor, ki so ga odkrili, potem ko so konje prepeljali na drugo ustrezno lokacijo.

Pri natančnem pregledu notranosti tovornjaka so namreč odkrili, da ima le-ta vmesen prostor, v katerem se je nahajalo skoraj 40.000 paketov cigaret prestižnih znamk, kot so Marlboro, Winston in druge. Skupna teža tega tovora znaša skoraj osem stotov, pri finančni straži pa domnevajo, da so bile cigarete namenjene tržišču Furlanije Julijske krajine. Voznika so aretirali in zdaj je na razpolago sodstvu.

Vse kaže, da so tudi v tem primeru cigarete skladiščili v vzhodni Evropi, kjer tovrstni tobani izdelki stanejo manj (paket cigaret stane 1,20 evra) ter se z lahkoto nabavijo, premeščajjo in skladiščijo. Glede na številne zasege cigaret, ki so jih finančni stražniki izvedli v preteklosti, se tudi potrjuje domneva, da se kriminalne združbe, ki se ukvarjajo s tihotapljenjem teh izdelkov, raje poslužujejo prevoza s tovornjaki oz. avtomobili in z delitvijo tovora: s tem se namreč tudi zmanjša tveganje morebitnih zasegov in se zagotovi tajnost, poleg tega imajo tihotapci tudi manj stroškov, saj se jim ni treba obračati na poklicne prevoznike in špediterje, pravijo pri finančni straži.

Cigarete so bile skrite v vmesnem prostoru

Pohod v spomin na prenos ranjencev

Letošnji »Pohod v spomin na prenos ranjencev« bo v soboto, 30. avgusta, z odhodom ob 5.30 pri Rdeči hiši v Gorici. Letos bo hkrati proslava ob 70-letnici tiskarne Slovenija, kjer je bil tiskan Partizanski dnevnik, predhodnik Primorskega dnevnika. Ob 16. uri bo sprejem pohodnikov z zaključno prireditvijo na Vojškem. Pobudniki iz Goriske vabijo k udeležbi tudi tržaške pohodnike; informacije po tel. 348-5298655.

Na prazniku DS o vprašanju žensk

Tržaška Demokratska stranka vabi na drugi večer tradicionalnega Demokratskega praznika, danes od 17.45 dalje v Prosvetnem domu na Opčinah. V sodelovanju s Koordinacijo žensk Demokratske stranke bo ob 17.45 pogovor z mlado pisateljico Bouso Benussi Thioune o vprašanju žensk in izobraževanja, s posebno pozornostjo na ugrabljene dijakinje v Nigeriji.

Ob 19. uri bo na sporedu debata na temo ustavnih reform in novega senata. Sodelovali bodo deželna tajnica Demokratske stranke Antonella Grim, senator Francesco Russo ter Marco Cucchini, ustavni izvedenec in član deželnega vodstva Demokratske stranke.

Ob 21.00 bo igrala skupina Souvenir. Kioski bodo odprti od 18. ure dalje.

OPČINE - Včeraj razprava na prazniku Demokratske stranke

Delo za mlade nujnost

Reševanje problematike šolstva ter mladih in sveta dela je treba uresničevati ne toliko s poseganjem na posameznih področjih kot predvsem s široko reformno akcijo na več frontah. To med drugim izhaja iz sinočnjega prvega srečanja v okviru letošnjega Demokratskega praznika, ki se je začel včeraj na dvorišču Prosvetnega doma na Opčinah in bo potekal do jutri v znamenju srečanj o aktualnih vprašanjih, pa tudi kulturne in enogastronomske ponudbe.

Sinočnji začetek praznika, kjer je udeležence uvodoma pozdravil pokrajinski tajnik DS Štefan Čok, je potekal v znamenju problematike mladih in dela, za kar so poskrbeli Mladi demokrati, ki so priredili srečanje na temo Mladi in delo, novi instrumenti in stari izzivi, vabilu pa so se odzvali trije parlamentarci DS: poleg poslanke v rimskem parlamentu Tamare Blažina sta bila prisotna še evropska poslanca Isabella De Monte in Brando Benifei, katerim se je pridružila še tržaška pokrajinska odbornica za aktivne politike dela Adele Pino. Vsi so odgovarjali na vprašanja povezovalke Catherine Conti, drugače pokrajinske tajnice Mladih demokratov, ki je opozorila na več kot 40-odstotno brezposelnost mladih v Italiji ter poudarila tesno povezanost med področji izobraževanja in dela. To je bil tudi predmet posega Tamare Blažina, za katero na tem področju sicer obstaja že nekaj instrumentov, so pa nepovezani med seboj, vendar, če želimo imeti šolo, ki naj nudi več priložnosti, je treba izobraževalni sistem popolnoma na novo premisliti. Glede povezave med šolo in svetom dela pa bi morali mladim nuditi informacije o delu in možnosti, da si naberejo

Mladim bi morali nuditi informacije o delu in možnosti, da si naberejo delovne izkušnje

FOTODAMJ@N

delovne izkušnje.

Za Isabello De Monte je treba reformirati celotno državo ter posegati na več področjih in se ne posvečati samo posameznemu vprašanju. Na področju dela je položaj v Furlaniji Julijski krajini nekoliko boljši kot v drugih predelih Italije, vendar so vseeno potrebne pobude na nekaterih področjih, kot so npr. turizem, transport in infrastruktura. Na evropski ravni je De Montejeva omenila nekatere vzvode, kot sta npr. programa Erasmus plus in Jamstvo za mlade, ki ga je v Italiji prva začela izvajati prav FJK, o čemer je bolj podrobno govorila Ade-

le Pino. Zanj je za ta program značilno tudi to, da je posvečen zlasti ugotavljanju in spodbujanju zaposljivosti mladih. Na Tržaškem se je od maja k programu prijavilo 1700 oseb, od katerih so jih poklicali na pogovor že 1122 ter opravili že 54 delavnic, ravno toliko pa jih je še v načrtu.

Politični cilj programa Jamstvo za mlade je boj proti nedejavnosti mladih, je dejal evropski poslanec Brando Benifei. Seveda ta pobuda sama na sebi ne bo rešila vprašanja zaposlovanja mladih in problematike dela, saj so za to potrebni gospodarska rast, pa tudi obdavčenje finančnih špekulantov, fleksibil-

nost, vlaganje ter skrb za varnost šol in teritorija. Prav tako se je treba bojevati proti pretirani zamenljivosti italijanskih delavcev, ki izhaja iz njihove nezadostne izobrazbe in usposobljenosti ter dejstva, da podjetja ne vlagajo v raziskovanje in razvoj, je dejal Benifei.

Demokratski praznik se bo nadaljeval danes popoldne s srečanjem o vprašanju žensk in izobraževanja oz. o reformi senata, zaključil pa se bo jutri s pogovorom s tržaškim županom Robertom Cosolinijem in končnim posegom tržaškega tajnika DS Štefana Čoka. (iž)

ŠC MELANIE KLEIN - Poletni center Pikapolonica

V Bazovici je vse v znamenju igre, ustvarjalnih delavnic, športa in glasbe

Mnogi starši se že spomladi začnejo spraševati, kako bodo organizirali varstvo otrok med poletnimi počitnicami. Počitnice trajajo približno 12 tednov in starši nimajo toliko dopusta kot otroci počitnic, pa tudi izdatnejše pomoči babic nima vsak. Zato je treba urediti poletno počitniško varstvo. Otroke bi morda radi poslali na tabor, vpisali v tečaj ali športno poletno šolo. Izbira je iz leta v leto pestrejša, v teh zadnjih avgustovskih dneh pa smo se odločili preveriti, koliko otrok je to poletje obiskovalo slovenske poletne centre in kje vse jih je bilo mogoče obiskovati.

Začeli bomo s Študijskim centrom Melanie Klein, ki je tudi letos pripravil poletni center Pikapolonica, ki poteka v prostorih otroškega vrtca in športnega centra Zarja v Bazovici. Organizatorji so letos poletni tabor zabeležili odlični obiski, predvideli pa so deset tednov otroškega varstva. V najbolj obiskanih tednih so se vzgojitelji ukvarjali tudi s 70-timi otroki, manj številne skupine pa so kljub temu šteje več kot 30 otrok. Poletni center Pikapolonica je namenjen otrokom med 3. in 13. letom starosti, vendar jih vzgojitelji po starosti razdelijo več skupin.

Pisana družina otrok v poletnem centru Pikapolonica

Vzgojitelj Luka Udovič nam je povedal, da imajo v skupini tako slovenske kot italijanske otroke, center pa je poučen še zlasti za slednje, saj imajo ti otroci priložnost slišati slovensko besedo. Za otroke skrbijo usposobljeni vzgojitelji, ki se znajo preleviti tudi v zelo zabavne animatorje. Poletno društvo je vsebinsko zelo pestro in raznoliko, saj so predvideni tematski programi. Na začetku druženja je bilo vse v

znamenju nogometa, nam je zaupal vzgojitelj Luka, nato so otroci spoznali življenje na kmetiji, v Afriki in Aziji, naučili pa so se tudi kuhati in peti. Glasbeni teden je otrokom ponudil možnost glasbenega nastopa po formatu popularne oddaje X Factor. Zanimiv pa je bil tudi kuharski teden, saj so se otroci pomerili v kuhanju, kakor v oddaji Master Chef. Prihodnji teden se bodo udeleženci poletnega centra prelevili v gu-

sarje, ki bodo izvedeli, kaj vse se dogaja pod vodo, kdo vse živi tam in koliko so dejansko velika naša morja, oceani. Teden kasneje, ki bo tudi zadnji v tem poletju, pa se bodo malčki spet preizkusili v športu.

Vzgojitelj Luka je tudi dejal, da otrokovo domišljijo in radovednost spodbujajo z različnimi delavnicami, v sklopu katerih otroci izrezujejo, ustvarjajo, rišejo, pojejo in plešejo. Enkrat na teden pa pokažejo staršem, kaj so se naučili. Zanimiv pa je tudi podatek, da Študijski center Melanie Klein zelo rad spodbuja tudi naravoslovna in tehnična področja, za katera sicer vlada vedno manj zanimanja. Obiskovalci poletnega centra v Bazovici so tako imeli priložnost obiskati Naravoslovni didaktični center v Bazovici, kjer so gozdne straže otrokom razložile pomen vode in nevarnosti ognja, življenje v naravi pa so spoznali tudi preko video posnetkov.

Poletni center v Bazovici nas je navdušil z vsebinsko raznolikostjo, strokovnostjo in prijaznostjo. Vse to je najbrž razveselilo tako otroke kot starše. Prvi se bodo prihodnje leto radi vrnili, drugi pa ne bodo imeli neprespanih noči zaradi razmišljanja o tem, kam z otroki poleti. (sč)

ZAHODNI KRAS - Tržaška občina gluha na zahteve domačinov po odprtju

»Prepovedana« Kontovelska reber

Gornji del ceste, ki povezuje Kontovel z Barkovljami, je uradno zaprt za promet, po njem pa vseeno vozijo tako navzdol kot navzgor

Kdaj bo tržaška občina končno odprla za promet Kontovelsko reber? To se že leta sprašujejo domačini in tudi zahodnokraški rajonski svet je poslal občinskimi oblastem to zahtevo, ki pa je ostala brez odziva.

Kontovelska reber je zaprta že 20 let. Od srede devetdesetih let preteklega stoletja, ko se je kakih 500 metrov od križišča s Furlansko cesto usul na ozko cestišče usad s pašna nad cesto. Občina je dala tam namestiti kovinsko ograjo, ki je preprečevala vožnjo na gornjem odseku rebri.

Po kakih desetih letih je bil zid popravljen, ograja pa je ostala.

Leta 2006 je zahodnokraški rajonski svetnik Ivo Starc vložil vprašanje z zahtevo po odstranitvi ograje, ker je bila - po saniranju usada - nepotrebna. Po treh letih je bila ograja odstranjena (dobešno: prežagana), da je bil promet po celotni rebri spet mogoč, a prometnega znaka o prepovedi vožnje občina ni umaknila.

Rajonski svet je v naslednjih letih še nekajkrat posegel pri občinskih uradih, vsakič zaman. Tako si je začel v domačinih utirati pot sicer nespodoben, a morda utemeljen dvom.

V zadnjih desetletjih so ob Kontovelski rebri, nad njo in pod njo, zgradili celo vrsto novih hiš. Lastnikom verjetno ne bi bilo po godu, ko bi cesto spet v celoti odprli prometu, ker bi sicer avtomobili, motorna kolesa in druga vozila (na primer dostavna vozila domačinov za delo v vinogradih) s svojim ropotom »zmotili« spokojnost in z izpušnimi plini onesnažili čistost kraja. Odkar je reber zaprt, je postala tako rekoč nekakšna njihova »zasebna cesta«, po kateri se lahko sami peljejo v mesto, česar je Kontovcem in drugim Kraševcem onemogočeno zaradi znaka o prepovedi vožnje.

Kljub prepovedi pa je zadnje čase Kontovelska reber, čeprav pomalem in »nezakonito« oživela. Tako je fotograf pred nekaj dnevi »zasačil« dostavno vozilo, ki se je spustilo z Bekedjezje (kot pravijo domačini temu območju) po Kontovelski rebri navzdol, po kakih sto metrih pa je po cesti navzgor (torej po od-

Desno znak o prepovedi vožnje po Kontovelski rebri; spodaj mercedes in dostavno vozilo se očitno nista zmenila za prepoved

FOTODAMJ@N

seku, na katerem je vožnja tudi s spodnje strani prepovedana) privozil mercedes. Po vsej verjetnosti je bil last kakega stanovanca hiš ob Kontovelski rebri, ki se je odločil, da privozi do Kontovela po pre-

povedani bližnjici, namesto da bi se zapeljal po rebri navzdol vse do Barkovelj in nato po Furlanski cesti privozil na Kras.

Dostavno vozilo in mercedes sta, sicer s težavo, pa vendar, zvozila eno mi-

mo drugega, v dokaz, da je promet po Kontovelski rebri mogoč.

Kdaj bodo tudi tržaški občinski mo- žje to razumeli?

M.K.

Včeraj danes

Danes, SOBOTA, 23. avgusta 2014

FILIP

Sonce vzide ob 6.15 in zatone ob 20.00 - Dolžina dneva 13.45 - Luna vzide ob 4.12 in zatone ob 18.36.

Jutri, NEDELJA, 24. avgusta 2014

JERNEJ

VREME VČERAJ: temperatura zraka 21,2 stopinje C, zračni tlak 1013,1 mb ustaljen, vlaga 65-odstotna, veter 12 km na uro jugovzhodnik, nebo oblačno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 24,2 stopinje C.

Izleti

60-LETNIKI vabljeni v soboto, 13. septembra, na enodnevni izlet s plovbo na splavu po reki Savi. Kosilo in zabava zagotovljena. Program izleta in info za vpis (do 30. avgusta) pri Renzotu v Boljuncu, v društvenem baru KD Tabor na Opčinah in v Nabrežini št. 97.

OMPZ F. BARAGA vabi na romarski izlet na Barbano v ponedeljek, 1. septembra. Pridružili se bomo slovenskim romarjem iz Goriškega in Tržaškega pri skupni sv. maši ob 10.30. Nato se bomo podali na Angelsko goro, Sinji vrh, kjer bo kosilo in Otlico. Info čim prej na tel. št. 347-9322123.

VAŠKA PUSTNA KLAPA iz Zgonika prireja 7. septembra zabavni enodnevni izlet na Dolenjsko. Ogleдали si bomo lesen most na Savi, mesto in grad Sevnica ter degustacijo vin v Lutrovski kleti. Informacije in vpis po tel. 040-229286 (Marta).

KRU.T vabi na izlet v glavno toskansko mesto Firenze, globoko zaznamovano z renesančno umetnostjo, z ogledom Galerije degli Uffizi in v Pizo, od 2. do 4. novembra. Program in prijave na sedežu Krut-a, Ul. Cicerone 8, 2. nadstropje, tel. 040-360072, krut.ts@tiscalit.it.

Turistične kmetije

AGRITURIZEM ŠTOLFA SALEŽ 46 je odprt vsak dan do 24. avgusta. Tel. 040-229439

KMETIJA ŽAGAR JE ODPRTA v Bazovici do 24.8. Vabljeni! 040-226382

Osmice

BORIS PERNARČIČ je odprl osmico v Medji vasi št. 7. Tel. 040-208375.

COLJA JOŽKO je odprl osmico v Samatorci št. 21. Tel. 040-229326.

DRUŽINA SLAVEC je v Mačkoljah št. 133 odprla osmico. Tel. št.: 040-231975. Pristrčno vabljeni!

DRUŽINA ZAHAR je odprla osmico v Borštu 58. Tel. št.: 348-0925022.

ERIKA IN ELVIANA sta odprli osmico na Kontovelu. Tel. št.: 040-225859.

LISJAK je odprl osmico na Kontovelu. Tel. št.: 040-225305.

OSMICA je odprta v Šempolaju, v Oljčnem gaju. Vabljeni!

OSMICO je odprl Milič, Repen 49. Toplo vabljeni. Tel. št.: 040-327104.

OSMICO je odprl Miro Žigon v Zgoniku 36. Tel. št.: 040-229198.

OSMICO je v Mavhinjah 58/A, odprla družina Pipan-Klarič. Toplo vabljeni! Tel. št. 040-2907049.

V PRAPROTU je osmica odprta pri Frančkotu in Bobotu Briščku. Tel. št.: 040-200782.

V REPNU na Rovniku so Batkovi odprli osmico. Tel. št.: 347-4798467.

V SALEŽU sta odprla osmico Sandra in Jožko Škerk.

Lekarne

Od ponedeljka, 18.,
do sobote, 23. avgusta 2014:
Običajni urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00
Trg Cavana 1 - 040 300940, Barkovlje
- Miramarski drevored 117 - 040
410928, Boljunec - 040 228124 - samo
s predhodnim telefonskim pozivom in
z nujnim receptom.

Lekarne odprte tudi od 19.30 do 20.30
Trg Cavana 1, Barkovlje - Miramarski
drevored 117, Ul. Oriani 2, Boljunec -
040 228124 - samo s predhodnim tele-
fonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Oriani 2 - 040 764441.

www.farmacitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdrav-
stvena služba (od 20. do 8. ure, pred-
praznična od 14. do 20. ure in prazni-
čna od 8. do 20. ure)
Za dostavljanje nujnih zdravil na dom,
tel. 040 350505 - Televisa.
Telefonska centrala Zdravstvenega
podjetja in bolnišnic: 040 399-1111.
Informacije KZE, bolnišnic in otroške
bolnišnice, tel. (zelena številka) 800 -
991170, od ponedeljka do petka od 8. do
18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nu-
di informacije o zdravstvenih storitvah,
o združenih tržaških bolnišnicah in o
otroški bolnišnici Burlo Garofolo.

Kino

AMBASCIATORI - 16.00, 18.00, 20.05,
22.10 »Step up all in«.
ARISTON - 16.30, 18.45, 21.15 »Locke«.
CINEMA DEI FABBRI - 17.30, 18.45,
21.00 »Racconti d'amore«; 22.15 »The
Parade«.
GIOTTO MULTISALA 1 - 16.30, 21.00
»Padre Vostro«; 18.30 »Apes Revolution
- Il pianeta delle scimmie«.
GIOTTO MULTISALA 2 - 16.30, 18.45,
21.00 »Chef«.
GIOTTO MULTISALA 3 - 16.30, 18.45,
21.00 »Hannah Arendt«.
KOPER - PLANET TUŠ - 16.00, 20.30,
22.45 »22 Jump Street: Mladeniča na
faksu«; 14.50, 16.30 »Avioni 2: V ak-
ciji«; 14.20 »Avioni 2: V akciji 3D«;
19.15 »Herkules«; 14.10 »Kako izuri-
ti svojega zmaja 2«; 16.40 »Kako izuri-
ti svojega zmaja 3D«; 18.30, 20.20,
22.15 »Lucy«; 14.00, 18.25 »Ninja žel-
ve«; 16.20, 20.25 »Ninja želve 3D«;
17.00, 22.30 »Reši nas hudega«; 19.00,
21.00 »V osrčju viharja«; 14.40, 18.10
»Varuhi galaksije«; 16.05 »Varuhi ga-
laksije 3D«; 18.15, 20.40, 22.40 »Vro-
či posnetki«; 21.10 »Zulu«.
LJUDSKI VRT - 21.15 »Monument
men«.
NAZIONALE - Dvorana 1: 16.00, 18.00,
20.05, 22.10 »Liberaci dal male«;
Dvorana 2: 16.30, 18.20, 20.10, 22.00
»Dragon Trainer 2«; 16.00, 21.15
»Dragon Trainer 2 3D«; Dvorana 3:
16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Cattivi vi-
cini«; Dvorana 4: 16.30, 18.20, 20.10,
22.00 »Hercules - Il guerriero«.
SUPER - Film prepovedan mladim iz-
pod 18. leta starosti.
THE SPACE CINEMA - 16.20, 19.00,
21.40 »Apes Revolution - Il pianeta
delle scimmie«; 15.40, 17.50, 20.00,
22.05 »Hercules - Il guerriero«; 18.40,
20.50 »Hercules - Il guerriero 3D«;
15.20, 16.30, 17.30, 19.40, 21.50 »Dra-
gon Trainer 2«; 15.50, 18.00, 20.10
»Dragon Trainer 2 - 3D«; 17.30,
19.50, 22.15 »Step up all in«; 15.10,
22.10 »Step up all in 3D«; 15.00, 17.25,
19.50, 22.15 »Liberaci dal male«.
TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 16.15,
18.00, 20.00, 22.00 »Dragon Trainer
2«; Dvorana 2: 18.00, 20.20, 22.20
»Hercules - Il guerriero«; Dvorana 3:
17.40, 19.50, 22.10 »Liberaci dal ma-
le«; 21.00 »Apes Revolution - Il pia-
neta delle scimmie«; Dvorana 4: 16.45,
18.40 »Step up all in«; Dvorana 5:
17.10, 20.15, 22.00 »Cattivi vicini«.

Danes stopata na skupno
življensko pot

Denis Kneipp in Jessica Marchesi

Obilo srečnih dni jima želimo

vsi pri košarkarskem klubu Bor

Čestitke

*Niša KATJA jih je včeraj 30 do-
polnila, naj bi se ji prav vsaka želja
izpolnila. Na zdravje, na zdravje ji
kličemo vsi, še veliko, veliko samih le-
pih dni. Klapa dobre pustolovščine.
Novoporočencema ADRIJANI in
ALEKSANDRU obilo neizmerne lju-
bezni. Da bi bila vajina življenska
pot posuta s cvetjem in da bi vama
sonce sijalo vse dni. Starši Zmaga in
Rado ter sestra Nataša z Maksom.*

Šolske vesti

**DVOJEZIČNE OTROŠKE JASLI »MA-
JA«**, Repen 130, vabijo malčke do 3.
leta v prijetno naravno okolje. Tel. št.
040-327522 ali 340-4022209 (Martina),
www.asilonidomaja.it.
**JASLIV SLOVENSKEM DIJAŠKEM DO-
MU S. KOŠOVEL**: nadaljujejo se vpisi
otrok od 1. leta dalje za š.l. 2014/15. In-
fo in vpisi od ponedeljka do petka od
8. do 16. ure, Ul. Ginnastica 72. Tel. št.
040-573141 ali urad@dijaski.it.
POŠOLSKI POUK za otroke osnovnih,
nižjih in višjih šol s slovenskim učnim
jezikom v slovenskem dijaškem domu
S. Kosovel. Nadaljujemo z vpisi za š.l.
2014/15. Info in vpisi od ponedeljka do
petka od 8. do 16. ure, Ul. Ginnastica 72.
Tel. št. 040-573141 ali urad@dijaski.it.
VEČSTOPENJSKA ŠOLA OPČINE spo-
roča, da so na www.vsopcine.it objavljeni
seznamni učbenikov za nižji sred-
nji šoli Kosovel in Levstik za š.l. 2014/15.
DIZ JOŽEFA ŠTEFANA obvešča, da bo
šola do vključno danes, 23. avgusta,
odprta od ponedeljka do petka, od
7.30 do 13.30.
NA DTZ ŽIGE ZOISA bodo ob sobotah
do danes, 23. avgusta, uradi zaprti. Ur-
nik tajništva: 8.30-12.30. Prvi dan po-
uka bo v sredo, 10. septembra.
**RAVNATELJSTVO LICEJA A.M. SLOM-
ŠEK** sporoča, da bo šola zaprta ob so-
botah do 30. avgusta.
**RAVNATELJSTVO LICEJA F. PREŠE-
REN** sporoča, da pouk se bo pričel v
četrtek, 11. septembra.

Obvestila

GODBENO DRUŠTVO PROSEK ob-
vešča, da so odprti vpisi v glasbeno šo-
lo za l. 2014/15. Info na tel. 040-251101
(Bruno) ali 349-2512176 (Irina).
ZALOŽBA MLADIKA IN ZTT sporoča-
ta, da je možno naročiti šolske knjige
na sedežu založbe Mladika, Ul. Don-
izzetti 3. Urnik: ponedeljek in petek
8.30-12.30; sredo 15.00-19.00. Tel. št.
040-633307 ali ts360srl@gmail.com.
**PRAZNOVANJE ZAVETNIKA SV. JER-
NEJA NA OPČINAH** do nedelje, 24.
avgusta. Danes, 23. avgusta, dvojezi-
čna sv. maša ob 19.00; v nedeljo, 24.
avgusta, slovesna počastitev zavet-
nika s sv. mašo ob 9.00 in procesijo
okrog cerkve. Vabljeni!
KRU.T obvešča udeležence skupinskega
bivanja v Terme Radenci, da je odhod v
nedeljo, 24. avgusta, iz Trsta (Ul. Sala-
ta) ob 13.40, s trga Oberdan (izpred De-
želne palače) ob 14. uri in na Opčinah
(avtobusna postaja št. 39 na Dumajski ce-
sti) ob 14.15. Prosimo za točnost!
**MLADINSKI KROŽEK PROSEK KON-
TOVEL** organizira do nedelje, 24. av-
gusta, šagro. Toplo vabljeni.
V BARKOVJLAH, v cerkvi Sv. Jerneja,
bomo slavnostno počastili svojega za-
vetnika v nedeljo, 24. avgusta, s dvo-
jezično mašo. Začetek ob 18.00. Sledila
bo procesija po običajni poti ob sode-
lovanju godbe Viktor Parma iz Trebč.

**POLETNE USTVARJALNE DELAVNI-
CE** za osnovnošolce, v organizaciji
ZSKD in v sodelovanju s Krožkom za
promocijo mladinske književnosti in
ustvarjalnosti Galeb, bodo od 26. do
30. avgusta na Livku pri Kobaridu. Za
udeležence iz tržaške občine bo odhod
avtobusa iz železniške postaje v Seža-
ni ob 8. uri, za goriške občane na par-
kirišču, v bližini krožišča v Rožni do-
lini, ob 8.40. Zadnji dan ob 11.00 bo-
do otroci sprejeli starše s predstavit-
vijo delavnic, sledi odhod. Prijave
zbiramo na ZSKD, Ul. S. Francesco 20,
tel./faks 040-635626, info@zskd.eu.

**KONJENIŠKI PRAZNIK KONJI NA
KRASU**, ki ga prireja društvo Skuadra
Uoo, bo v Cerovljah od petka, 29., do
nedelje, 31. avgusta, s konjeniškiimi
igrami, tekmami kočij, country glas-
bo in kavbojsko ter kraško gostinsko
ponudbo. Obiskovalci se bodo lahko
pomerili v ljudskih igrah, se vozili s
kočijami in tekmovali s svojimi sla-
šticami, otroci pa bodo lahko zajahali
prave konje. Parkirišča v Vižovljah, pri
športnem igrišču in v Cerovljah, ob
vohu v vas. Vabljeni vsi!

**NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNI-
CA** obvešča, da bo do petka, 29. av-
gusta, odprta s poletnim urnikom: po-
nedeljek, sredo in petek 8.00-16.00;
torek in četrtek 11.00-19.00.

VZPI ANPI Opčine, Bani, Ferlugu, Piš-
čanci, se bomo poklonili 9 tovarišem,
ki so jih Nemci pred 70 leti ustrelili v
kraški dolinici na Mandriji, v petek,
29. avgusta. Zbrali se bomo ob 18. uri
na openskem pokopališču, nadaljevali
bomo pot do spomenika v parku na
Kraški ulici.

**LETOŠNJI »POHOD V SPOMIN NA
PRENOS RANJENCEV«** bo v soboto,
30. avgusta, z odhodom ob 5.30 pri
Rdeči hiši v Gorici. Letos bo hkrati
proslava ob 70-letnici izhajanja Par-
tizanskega/Primorskega dnevnika.
Ob 16. uri bo sprejem pohodnikov z
zaključno prireditvijo na Vojskem. Po-
budniki iz Goriške vabijo k udeležbi
tudi tržaške pohodnike. Informacije
podi: 348-5298655.

**KNJIŽNICA P. TOMAŽIČ IN TOVARI-
ŠI** - Prosvetni dom Opčine, obvešča
cenjene bralce, da bo avgusta zaprta.
OOBČINE OKRAJA 1.1 (Devin Nabre-
žina, Zgonik in Repentabor) in Zadruga
L'Albero Azzurro obveščajo, da bo
ludoteka delovala v Igralnem kotičku
Palček v Naselju Sv. Mavra ob sredah
in petkih, od 16. do 18. ure in ob so-
botah, od 10. do 12. ure. Namenjena je
otrokom od 1 do 6 let. Likovne delav-
nice v avgustu: Koliko oblik ima ka-
menje in Čudežne delavnice. Informa-
cije na tel. št. 040-299099 (pon.-sob.
8.00-13.00).

VZPI - ANPI sporoča, da bo Pokraj-
ski urad na Trgu Stare Mitnice (Lar-
go Barriera Vecchia 15) avgusta zaprt.
Telefonska tajnica in fax bosta redno
delovala na tel. št. 040-661088.

AŠD CHEERDANCE MILLENIUM in
ZŠSDI organizirata celodnevni poletni
center »Plesalček« za dečke in deklice
od 3 do 10 let, od 1. do 5. septembra, v
telovadnici OŠ Bevk na Opčinah. Info
in vpis na tel. 334-3611757 (Kristina) ali
info@cheerdancemillemium.com.

NK KRAS organizira Open day v sobo-
to, 6. septembra, na nogometnem igriš-
ču v Repnu. Prireditev je odprta vsem
otrokom, ki želijo preizkusiti nogomet
in so rojeni od l. 2004 do 2009. Zače-
tek ob 15. uri. Info na tel. 339-3853924
(Emanuela) ali nkkras@gmail.com.

KMEČKA ZVEZA obvešča vinogradnike,
da morajo prijaviti morebitne količine
vina, ki so jih imeli v zalogi dne 31. ju-
lija 2014. Rok za predstavitve prijav za-
pade v sredo, 10. septembra. Kmečka
zveza je na razpolago za izpolnjevanje
prijav do torka, 9. septembra.

WWF - Zaščiteno morskno območje v
Miramaru, v sodelovanju z občino
Trst, prireja vsak petek do 12. sep-
tembra, od 10. do 12. ure didaktične
naravoslovne dejavnosti na območju
Mlake na Kontovelu. Info na tel. št.
333-9339060 ali 040-6754339.

ZSKD obvešča, da bodo uradi v Gori-
ci, Trstu in Solbici odprti publikli po
poletnem urniku 9.00-13.00 do petka,
12. septembra.

Poslovni oglasi

GOSPA Z IZKUŠNJAMI išče de-
lo: likanje, pospravljanje, varstvo.
00386-31-879781

**GOSPA Z VEČLETNO IZKUŠ-
NJO IŠČE DELO** kot negovalka
starejših oseb.

Tel. 3400703415 ali
0038591252109

Mali oglasi

DOMAČI KRAŠKI KROMPIR različnih
sort prodajamo po ugodni ceni v Jam-
ljah; tel. 340-9722510.

IZKUŠEN DOLGOLETNI KUHAJ išče
zaposlitev v gospodinjstvu. Tel. št.:
347-3674412.

IŠČEM učbenike za 1. razred srednje
šole S. Kosovel: Raziskujem Sloveni-
jo 9, Skrivnosti števil in oblik 7, Li-
kovno izražanje 7. Tel. št.: 040-211380
ali 349-5070323.

IŠČEM DELO kot negovalka starejših
oseb, 24 ur dnevno. Tel. št.: 00386-
31354244.

IŠČEM dva izvoda učbenika »Glasba
danes in nekoč 7« za 2. razred nižje
srednje šole. Tel. št.: 328-7437616.

IŠČEM učbenike: za 3. razred srednje
šole S. Kosovel - Opčine »Skrivno ži-
vljenje 10« in »Viaggio nell'immagi-
nario 3«; za 3. razred trgovske Žiga
Zois »Branja 2«, »Od logaritmov do
vesolja« in »Od Piramid do kaosa«. Tel.
št.: 393-7741336.

PODARIM kužke mešančke, majhne ra-
sti, stare 2 meseca. Tel. št.: 333-
4239409.

PRODAM BIOLOŠKO pridelan krom-
pir in strožji fižol borlotti; tel. 0481-
882329 ali 377-9851049.

PRODAMO slive za marmelado. Klica-
ti ob večernih urah na tel. št.: 040-
231865.

V NAJEM dajemo opremljeno stano-
vanje za dve osebi, Vižovlje 11-c. Tel.
št.: 040-299820 ali 340-8868570.

ZANESLJIVA IN RESNA GOSPA išče
delo kot hišna pomočnica (tudi lika-
nje) ali kot negovalka starejših oseb,
24 ur dnevno. Tel.: 347-8601614.

Prireditve

**PREDSTAVITEV DIPLOMSKE NALO-
GE** o prostorski ureditvi Seslanskega
zaliva, v razstavnem prostoru centra
IAT v Sesljanu danes, 23. avgusta, ob
17. uri. Na ogled bo tudi v nedeljo, 24.
avgusta, od 9. do 12. ure in od 15. do
18. ure ter v ponedeljek, 25. avgusta,
od 9. do 12. ure in od 15. do 17. ure.
Delo predstavlja dr. Paolo Skabar in
dr. Martin Zuzek.

**RAZSTAVA »SLIKARSTVO V SLUŽBI
RESNICE«** v župnijski dvorani v Na-
brežini do nedelje, 24. avgusta. Urnik:
sobota in prazniki 16.00-21.00. Va-
bljeni!

SKD FRANCE PREŠEREN iz Boljunca
vabi na ogled likovne razstave Pina
Vecchietta v društvenem baru n' G'rici.
**DRUŠTVO TIMAVA MEDJA VAS ŠTI-
VAN** vabi na spominski večer ob 70-
letnici požiga vasi, ki bo v sredo, 27.
avgusta, ob 20. uri na trgu Pri pilju v
Medji vasi. Luana Grilanc bo podala
priložnostno misel o pričevanju do-
mačinov. Za glasbeni okvir bodo pri-
spevali pevka Martina Feri s sprem-
ljevalno skupino in domači zbor Sta-
ra cingl'ca.

**DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRA-
ŽENCEV** vabi na 49. študijske dneve
Draga 2014 v Parku Finžgarjevega do-
ma na Opčinah pri Trstu, Dunajska
cesta 35. V petek, 29. avgusta, bo ob
16.30 okrogla miza »V svet(u) z mo-
žgani«, sodelujejo dr. Alenka Stanič,
dr. Valentin Inzko in dr. David Ban-
delj. V soboto, 30. avgusta, bo ob
16.30 predaval dr. Fabjan Hafner
»Sem dolgo upal in se bal«. V nede-
ljo, 31. avgusta, ob 9. uri sv. maša; ob

10. uri predavanje dr. Marte Verginella
in dr. Urbana Vehovarja »Politična ra-
ba spomina zmanjšuje možnosti za
preživetje in rast slovenskega naroda«;
ob 15.30 počastitev 90-letnice pisate-
lja Alojza Rebule in podelitev 3. Pe-
terlinove nagrade; ob 16. uri zaključno
predavanje predsednika SAZU, dr. Ta-
deja Bajda na temo Znanost, inženir-
stvo, materni jezik.

**GODBENO DRUŠTVO NABREŽINA
IN JUS NABREŽINA** vabita v sobo-
to, 30. avgusta, ob 21. uri na kome-
dijo v izvedbi Kulturnega društva
Brce iz Gabrovice pri Komnu »Vse o
ženskah« - režija Minu Kjuder, in v
nedeljo 31. avgusta, ob 20.30 na kon-
cert dalmatinskih pesmi v izvedbi
Mpz Vesna iz Kriza. Prireditvi bosta
potekali na opremljenem dvorišču ob
sedežu godbe, Nabrežina kamnolo-
mi 12.

SKD GRAD od Banov organizira tradi-
cionalni vaški praznik Pod kostanji, ki
bo 30. in 31. avgusta. Zabaval vas bo
ansambel Souvenir, na ogled bo raz-
stava Roka Dolenca in Ivana Kocma-
na »Zgodovinski pregled - Leto 1945
pred, med in po«.

Prispevki

V spomin na starše daruje Norina 30,00
evrov za Sklad Luchetta, Ota, D'An-
gelo, Hrovatin.

V spomin na Stanislava Volčiča daruje
njegova družina 50,00 evrov za
Sklad Bubnič Magajna.

V spomin na dragega Frankota Ardui-
nija darujejo prijatelji iz Bazovice
80,00 evrov za KD Lipa, 80,00 evrov za
Slomškov dom v Bazovici in 80,00
evrov za ŠD Zarja.

V spomin na dragega Jurija Bezenška
daruje družina Počakaj namesto cve-
tja na grob 50,00 evrov za ustanovo
ANFFAS Trieste.

Ob 95. obletnici rojstva ljubljene ma-
me Marije Zahar Abram daruje hči
50,00 evrov za cerkev Sv. Trojice na
Katinari.

V spomin na mamo Albino Škabar in
očeta Ludvika Puriča darujeta Mari-
na in Alojz 50,00 evrov za Kraški steg
- SZSO.

V spomin na Lucijana Puriča darujeta
Igor in Vesna 20,00 evrov za MoPZ
Kraški dom.

V spomin na drago ženo Marijo Pahor
daruje mož Nini Perdec 150,00 evrov
za MoPZ Fantje izpod Grmade.

V spomin na Albino Križmančič daruje
Marina Babič 25,00 evrov za Športno
Združenje Gaja.

V spomin na Albino Škabar, Alojza Vi-
teza, Lucijana Puriča, Borisa Husla da-
rujejo Jepakni 150,00 evrov za Zdru-
ženje sorodnikov duševno prizadetih
iz tržaške pokrajine (A.Fa.So.P.).

V spomin na Albino Škabar, Borisa Hus-
la, Alojza Viteza in Lucijana Puriča
darujeta Olga in Vinko Vodopivec
50,00 evrov za isto združenje.

V spomin na Lucijana Puriča darujejo
Marica, Patrizia in Andrej Purič
100,00 evrov za isto združenje.

Pogrebno podjetje

ONORANZE FUNEBRI
ALABARDA
od leta 1999

na Opčinah, v Boljuncu,
v Nabrežini, v Miljah, v Trstu
in na Istrski ulici
nasproti pokopališča sv. Ane

Tel. 040 21 58 318

Nudimo prevoz pokojnika
24 ur na 24
Informacije: 392 7372323

SLOVENSKA KULTURNA DEDIŠČINA - Strokovno-poljudna publikacija

Bogastvo slovenskega izročila v zanimivi knjigi Iztoka Iliča

Varuhi izročila poklon vsem, ki so omogočili, da so se običaji in šege ohranili, hkrati pa vabilo, da jih spoznamo

Naslov je malce strog: Varuhi izročila. Vsebinsko pa je veliko privlačnejša. Avtor knjige Iztok Ilič je v podnaslov zapisal: Naša kulturna dediščina v dobrih rokah. Bogata ilustrirana publikacija, ki je izšla letos pri Mohorjevi založbi v Celovcu, je torej namenjena predstavitvi slovenske kulturne dediščine, hkrati pa je poklon vsem tistim, ki so in še omogočajo, da stari običaji in šege ne tonejo v pozabo. Ne gre samo za strokovnjake, etnologe, temveč za množico ljudi, ki v posameznih krajih delujejo v svoji veselje in ne stopajo v ospredje. Knjiga je lahko nastala po zaslugi teh, po večini nepoznatih ljubiteljev šeg in običajev lastnega kraja.

V spremni besedi je dr. Mojca Ravnik lepo opisala pomen dela: »Očarljivo in vsebinsko bogato delo je namenjeno strokovnjakom in poznavalcem, predvsem pa vsem, ki jih zanimajo način življenja, šeg in praznovanja, tradicija in izvirna ustvarjalnost naših ljudi, ki se kot živo izročilo ohranja iz roda v rod.« Knjiga je etnološka, je še zapisala Ravnikova, čeprav avtor ni etnolog. Iztok Ilič, publicist in prevajalec, se je posredno posvečal etnologiji, ko je kot urednik spodbujal objave knjig, neposredneje pa s pisanjem raznih člankov. Članke o novih slovenskih publikacijah na razne teme je več let pisal tudi za naš dnevnik.

Kot je sam uvodoma zapisal, se objavljeno gradivo deloma opira na osvežene in dopolnjene objave v časopisih in revijah, deloma pa je bilo zbrano na novo, med številnimi srečanji in pogovorih z varuhi in nadaljevalci živega spomina. Sicer pa je avtorjev uvod še posebej zanimiv z vsebinskega vidika. Pomenljiv je že uvodni stavek: »Vznesene besede o narodnih koreninah, dediščini ali izročilu se zlasti v časih gospodarskih stisk in političnih kriz kaj lahko sprevržejo v šovinistično lomastenje o sveti krvi in zemlji pa o nešteti krivicah, ki da so jih sosedje pri-

Knjigo Iztoka Iliča (tretji z leve) Varuhi izročila so v Kraški hiši v Repnu predstavili 8. avgusta

FOTODAMJ@N

zadejali našemu narodu, in jih je treba popraviti. Čeprav z novimi krivicami. Za vsako ceno.« Ne gre torej za pogrevanje morebitnih krivic iz preteklosti. Knjiga »hoče opozoriti na nesnovno ali živo, tudi duhovno ter snovno oziroma materialno, neživo dediščino, ki nam je Slovincem skupna in po navadi vsaj ob praznikih zgleda ostre robove delitev in nasprotovanj.« Ilič uvodoma še opozarja na za sluge stroke za ovrednotenje kulturne dediščine in institucionalne poteze za njeno zaščito.

Pred orisom posameznih poglavij naj ponovno izpostavimo, da knjiga predstavlja slovensko kulturno dediščino ne glede na državne meje oziroma, kot je zapisala dr. Ravnikova, «knjiga Varuhi izročila govori o kulturni dediščini v Sloveniji in sosednjih državah, kjer živi slovenska manjšina, ter o ljudeh, ki za to izročilo skrbijo in ga varujejo». Iztok Ilič torej gradiva ni razporedil ozemeljsko,

temveč po vsebinskih sklopih. Za začetek maske, ne samo, ker preganjajo zlo in napovedujejo lepše čase, temveč, ker segajo daleč nazaj do najstarejšega spomina. Zato je naslov poglavja Praspomin mask. V ta razdelek je Ilič, ki je tudi avtor večine objavljenih fotografij, uvrstil: Kurente – korante; Škoromate; Brdanske šjime in Cerkljansko lavfarijo. Sledijo Sporočila mladega zelenja. Prazniki rastlinstva dosežejo vrhunec ob poletnem solsticiju, s kresnim večerom, ki je umeščen na 23. junij, ugotavlja avtor na začetku poglavja. V njem podrobneje obravnava Ljubljanske butare in Ljubenske potice.

Mlaji in kresovi – iz pomladi v poletje je naslov naslednjega poglavja, ki je skoraj v celoti posvečen Slovenskim majem v Bregu in majenci. Po maju sv. Ivan: Venčki svetega Ivana uvajajo namreč poglavje o Zaščitni moči blagoslovljenih venčkov in šopkov. Z venčki sodi v ta vsebinski razdelek še podroben opis Rožin-

ce – velikega šmarna Slovencev v Nadiški Benečiji. Na našem, zamejskem koncu ostajamo z morjem: poglavje Kje je slovensko morje prinaša daljši oris lika in raziskovalnega dela Bruna Volpija Lisjaka. Na Tržaškem domujeta tudi dva od treh predstavljenih muzejev, zaobjetih v poglavju Izročilo treh velikih malih muzejev na robu. Prvi je na severnejšem robu, na Koroškem: kakšnih 30 kilometrov zahodno od Celovca v hribih stoji Drabosnjakov dom na Kostanjah. V njem je urejen Muzej kmečkega gospodarstva koroških Slovencev. Krušarski tradiciji v Škedenju, nekdanji vasi, ki je že dolgo vpeta tržaško mestno tkivo, in Škedenjskemu etnografskemu muzeju (s posebnim podarjarkom na kruhu) je namenjen drugi prispevek. S tretjim – Čudeži v uporniškim Ricmanjih – pa nas avtor vodi v to vas in v njen Župnijski muzej.

Življenje pod staro streho nam ponuja tri možnosti: ogled Sorževega mlina

v Polžah v Celjski kotlini, obisk Filovcev, lončarske vasi v Prekmurju in srečanje z dediščino v muzeju na prostem v Pleteljah. In ponovno avtor zaide v naše kraje, natančneje na obisk gre h Klenim Kraševcem nad Trstom. V tem poglavju Ilič opisuje repensko Kraško hišo in pa Kraško ohcet. Za konec Zilja – severozahodni vogal slovenstva. Podrobneje Iztok Ilič obravnava zgodovino in običaje v Bistrici na Zilji, v drugem prispevku pa starodavni običaj stehvanja na Ziljski Bistrici in v Zahomcu. Že iz gole navedbe naslovov posameznih tem oziroma običajev izhaja, da je v knjigi zbrana in obdelana veliko zanimivega gradiva. Prikaz, obogaten s fotografijami, je strokoven in hkrati prijetno berljiv. Posebnost pristopa pa se razkriva že v naslovu: ob dragoceni dediščini je izpostavljena nenadomestljiva vloga vseh, ki omogočajo, da izročilo prednikov še živi. Knjiga vabi vse, da ga bolje spoznamo. (bip)

GLASBA - Železno Letošnji festival pod sloganom Haydn in Mozart

Mednarodni Haydnov festival v avstrijskem mestu Železno (Eisenstadt) na Gradiščanskem, s katerim je bil skladatelj najtesneje povezan, bo letos potekal od 4. do 14. septembra pod sloganom Haydn in Mozart. Izpostavil bo prijateljstvo med omenjenima komponistoma, med glasbenimi gosti bodo dirigent Adam Fischer, trio Maisky in sopranistka Simone Kermes.

Haydnove dneve, 26. po vrsti, bo uvedel oratorij Letni časi v baletni izvedbi. Oratorij bo v plesni obliki izvedel Oklahoma Festival Ballet, koreografija bo dopolnjevala izvorno zasedbo tega dela, pisanega za sopran, tenor, bariton, zbor in orkester. Zamisel, da bi Haydnovo glasbo povežali z baletom, so dobili na poletni akademiji v Železnem. Po besedah intendant Walterja Reicherja bodo Letni časi klasični balet s sodobnimi plesnimi elementi.

Festival bo avstrijska skladateljica povežala z izvedbami njunih del, slišati pa bo mogoče tudi skladbe drugih avtorjev. Haydn in mlajši Mozart sta bila iskrena prijatelja, ki sta se med seboj spoštovala in občudovala.

TOMIZZEV DUH

Domotožje = človekotožje

MILAN RAKOVAC

Na Narodnem trgu v Zadru, pred mestno palačo iz devetnajstega in loggijo iz petnajstega stoletja modrujemo: dva Arbanasa (potomca Albancev, ki so se v okolico Zadra naselili v osemnajstem stoletju), Walter iz Brescie in domačin Pino, in en Istran, nacionalno precej nestabilne figure, hm. Razpravljamo o bistvu domotožja in ne brez začudenja ugotavljamo, da ko izrečemo besedo DOMOVINA, v resnici mislimo – LJUDJE.

Domotožje kot človekotožje torej. Beseda teče o Serenissimi, o naših latinistih, petrarkistih, glagoljših ..., klesarjih, brodarjih in menihih, ki so v večkulturni republiki gradili temelje naše slovanske kulture, vstric z latinsko, italijansko, evropsko. Strinjamo se, da so to temelji jutrišnje Evrope: pokojna maritima republika (ki si je Jadran prisvajala tudi tako, da je dož vsako leto vanj vrgel zaročni prstan) je z blagimi davki - decimum pesci, quartum vini (10% na ribe, 25% na vino) omogočala, da se še danes bleščijo trgi nedosegljive moči in lepote v Kopru, Hvaru, Zadru ...

Strinjamo se tudi, da celotna ideja Evrope jutri leži v razgradnji nacionalnih držav in oblikovanju avtonomnih, teritorialnih kulturnih skupnosti s civilno, socialno/sociali-

stično demokracijo. Nova, demokratična levica, razbremenjena revolucionarnega nasilja in monolitnosti ...

Tisto, za čemer vzdihujemo, tisto, kar je bilo in kar bi naj spet postalo, pravzaprav ni domotožje, prej SEHNSUCHT, sijajna nemška beseda, ki se ji, po mojem skromnem vedenju, še najbolj približuje slovensko »hrepenenje«. Beseda »sensucht« pomeni otožnost zaradi minulega in hkrati hrepenenje po tistem, česar še ni. Najbolje je to napisal Milan Kundera v mikro eseju o »Evropi-kot-domovini«, kakršno je napovedal drug veliki Čeh, Vaclav Havel

Znanost pravi, da je domotožje: hrepenenje po domu, domovini: v tujini ga je razjedalo domotožje / fant ima domotožje/ prevzelo ga je domotožje po domačih hribih/ obhajala ga je domotožnost...

Milan Kundera: »Vrnitev se po grško reče nostos. Algos pomeni trpljenje. Nostalgija je torej trpljenje zaradi neuresničene želje po povratku... Heimweh pravijo Nemci... Anoranya Španci... Saudade Potugalski... Islandščina, eden najstarejših evropskih jezikov dobro razlikuje ta dva izraza: soknuder - žalovanje v širšem pomenu, heimfr - žalovanje za domovino. Čehi rečejo stesk... Stiska mi se po

tebe -žalujem za teboj... Nemci redko uporabljajo besedo nostalgija v grški obliki in raje rečejo: Sensucht - žalost za odsotnim, ki se lahko dotika tistega, kar se je že zgodilo, kakor tudi tistega, kar se še ni...«

Tako se potomci beneških republikancev v avgustovski pripeki ukvarjamo s tistim, kar bi se moralo zgoditi, če naj ne gre v maloro, medtem ko se brhki Francozi, Italijani, Japonci, Slovaki, Španci, Slovenci in Korejci navdušeni »selfajo« pod veličastnim Sv. Donatom. To je Evropa! Tako kot pove pesem, melanholično in natančno:

DOMOTOŽJE (Ace Mermolja):

Burja priklanja ciprese,
da so kot sence pred nevidnim kraljem.
Na hišnem dvorišču nihče ne trosi zrn za sitne kokoši in polkna butajo ob zid s topimi streli.
Izgubil se je vonj po domačem kruhu in tudi ko bi se vrnil

domov, bi ne prepoznal hrastove mize.
Še naprej bi se bal pošasti iz pravljič, ki so šle z mano v svet; le da niso več čarovnice, palčki in grdine.

To je danes domotožje, Ace, in pošasti so vsepovsod, nove, neznane. Dom je isti, le nas ni več tam. Kje smo? Kam gremo? Je v nas še kaj tiste sile naših prednikov, ki so živeli ob suhem kruhu in kozarcu vina? Domotožje me nikoli ni prehuo mučilo, življenje me je pač naučilo, da je dom mogoče najti tudi daleč (in manj daleč) od rodne grude; v koprskem Circolu, v celovski Mohorjevi, v zadarski Providurjevi palači, med megalitnimi kamnitimi ogradami na Ižu ali na trdnjavi v Skadru. Danes, ko se ozkosrčna evrofobija zajeda v vse pore življenja, nam tale Sensucht lahko nakaže pot, po kateri bomo iz zgodovinske dediščine zakoračili v novo evropsko ozračje. Le v skrinjo na šofiti in v kantini je treba seči, vanjo so nam dedje shranili ne le spomine, temveč odresile recepte za življenje in preživetje. Decimum pesci, quartum vini, nujne vezi s sosedom ... S človekom.

MOSKVA / KIJEV / BRUSELJ - Po enem tednu čakanja

Ruski konvoj s humanitarno pomočjo nedovoljeno čez mejo Kijev pravi, da gre za invazijo

BRUSELJ / MOSKVA / KIJEV - Prvi ruski tovornjaki s humanitarno pomočjo za prebivalce vzhoda Ukrajine so prečkali rusko-ukrajinsko mejo, potem ko so več kot teden dni na ruski strani čakali na dovoljenje ukrajinskih oblasti za prestop meje. Kijev, EU in zveza Nato so se odzvali ogorčeno in odločitev Moskve označili za invazijo in kršitev ukrajinske meje. Tovornjaki so po odločitvi Moskve prečkali mejni prehod Doneck-Izvarino.

Rusko zunanje ministrstvo je pred tem sporočilo, da se je naveličalo čakanja na dovoljenje Kijeva in Mednarodnega Rdečega križa za vstop konvoja v državo, zato se je odločilo ukrepati.

Po navedbah ministrstva je Mednarodni odbor Rdečega križa izrazil pripravljenost spremljati konvoj in deliti pomoč. Rdeči križ je po drugi strani nato sporočil, da konvoja ne spremlja, saj da niso prejeli zadostnih varnostnih zagotovil.

Ukrajinski predsednik Petro Porošenko je sporočil, da je brez dovoljenja ali spremstva predstavnikov Mednarodnega odbora Rdečega križa mejo prečkalo več kot 100 ruskih tovornjakov. Porošenko je ob tem Rusijo obtožil grobe kršitve mednarodnega prava. Vodja ukrajinske varnostne službe Valentin Nalivajščenko pa je zatrdil, da prehod ruskih tovornjakov čez mejo v Ukrajino predstavlja invazijo. »Gre za neposredno invazijo. Mejo so prečkala vojaška vozila pod cinično krinko Rdečega križa,« je ocenil Nalivajščenko, ki je ruski konvoj označil za »dobro načrtovano nevarno provokacijo«.

Ruski konvoj naj bi sicer spremljali in varovali proruski uporniki. Prvi tovornjaki so že prispeli na končni cilj - mesto Lugansk na vzhodu Ukrajine. To mesto je sicer prizorišče srditih bojov med ukrajinsko vojsko in separatisti, zato obstaja velika nevarnost za konvoj. Nalivajščenko je zatrdil, da ukrajinska stran ne bo uporabila sile proti konvoju, saj da se želijo izogniti provokacijam. Ostro se je odzvala tudi EU, ki je Rusijo obtožila »jasne kršitve« ukrajinske meje. »Obžalujemo rusko odločitev, da je na ukrajinsko ozemlje poslala humanitarno pošiljko in to brez spremstva Rdečega križa ali dovoljenja ukrajinskih oblasti,« je povedal Sebastien Brabant, tiskovni pred-

stavnik visoke zunanje politične predstavnice EU Catherine Ashton.

Zveza Nato pa je Moskvi očitala, da je njena odločitev v zvezi s konvojem kršitev njenih mednarodnih obvez in kršitev ukrajinske suverenosti. »To lahko le poglobi krizo v regiji, ki jo je Rusija sama ustvarila in jo še naprej podžiga,« je sporočil generalni sekretar Nata Anders Fogh Rasmussen in dodal, da incident vzbuja dvome o humanitarni naravi konvoja.

Ruski predsednik Vladimir Putin je včeraj v pogovoru z nemško kanclerko Angelo Merkel zatrdil, da bi bilo dodatno zavlačenje pri dostavi humanitarne pomoči na vzhodu Ukrajine nesprejemljivo, so sporočili iz Kremļa. S tem je Putin opravičil prečkanje ruskega konvoja tovornjakov s pomočjo čez mejo v Ukrajino brez dovoljenja Kijeva. Putin je v telefonskem pogovoru Merklovi dejal, da se je Rusija po očitnem zavlačenju Kijeva odločila, da začne čez mejo pošiljati tovornjake, saj bi bilo dodatno zavlačenje nesprejemljivo zaradi humanitarne katastrofe na konfliktnih območjih na vzhodu Ukrajine, poroča francoska tiskovna agencija AFP.

Po več kot tednu dni čakanja na ruski strani meje med Ukrajino in Rusijo so začeli ruski tovornjaki vstopati v Ukrajino brez spremstva predstavnikov Mednarodnega odbora Rdečega križa, kot je bilo sprva načrtovano. Del tovornjakov je že prispel na cilj - mesto Lugansk. Kijev je dejanje označil za invazijo in kršitev mednarodnega prava, EU pa za kršitev ukrajinske meje.

A rusko zunanje ministrstvo je že zanikalo kršitve mednarodnega prava. »Delujemo v skladu z normami mednarodnega humanitarnega prava,« je sporočil namestnik ruskega zunanjega ministra Sergej Rjabkov in dodal, da je Kijev očitno želel blokirati dostavo pomoči, dokler na vzhodu države ne bi dosegel vojaške zmage nad proruskimi uporniki.

O vdoru humanitarnega konvoja na ukrajinsko ozemlje je včeraj na izredni seji razpravljali tudi Varnostni svet Združenih narodov. Seja, sklicana na zahtevo Litve, se je začela ob 21. uri po srednjeevropskem času, še piše AFP.

Ruski konvoj z okoli 270 tovor-

njaki, na katerih je skupno 2000 ton pomoči za prebivalce vzhodne Ukrajine, je iz Moskve krenil 12. avgusta in več kot teden dni stal na ruski strani meje, saj Kijev, Moskva in Mednarodni odbor Rdečega križa niso uspeli doseči dogovora glede njegovega potovanja po ukrajinskih tleh. Ukrajinske oblasti in zahodne države se namreč bojijo, da bi utegnili Rusija pod pretezo humanitarne pomoči konvoj izkoristiti za vojaško posredovanje oz. dobavo orožja proruskim separatistom na vzhodu Ukrajine. (STA)

Prebivalstvo na vzhodu Ukrajine je povsem izčrpano

ANSA

RIM - Podatki notranjega ministrstva

V Italiji vse več migrantov iz Afrike

RIM - Po včeraj objavljenih podatkih italijanskega notranjega ministrstva je v Italijo v zadnjih 12 mesecih prispelo skoraj 117.000 migrantov. Od tega jih je nekaj več kot 35.000 zaprosilo za azil, ki so ga italijanske oblasti odobrile 24.000. Nekaj več kot 53.000 migrantov, med katerimi je večina v nevarnih pogojih v Italijo prispela preko Sredozemskega morja, je medtem še vedno nastanjenih v italijanskih namestitvenih centrih. »Italija in predvsem Sicilija plačujeta visoko ceno za nestabilnost v Libiji, a to ceno moramo plačati,« je dejal notranji minister Angelino Alfano.

Minister z italijanskim združenjem občin (ANCI) pripravlja načrt, s katerim bi si italijanske dežele priseljence razdelile in tako razbremenile namestitvene centre na Siciliji. Alfano prav tako zahteva, da bi reševalno operacijo Mare nostrum, v kateri je nekaj časa sodelovala tudi Slovenija, čim prej prevzele tudi druge evropske države. V primeru, da se to ne bo zgodilo, bo Rim po besedah italijanskega notranjega ministra prisiljen sam odločati o nadaljnjem postopanju.

Notranji minister nemške zvezne dežele Bavarska Joachim Herrmann je bil včeraj kritičen do ravnanja Italije z begunci, Rim pa obtožuje, da s svojimi ukrepi prispeva k nem-

Migranti na Lampedusi

ANSA

škim težavam s priseljenci. »Dejstvo je, da Italija namenoma ne jemlje bodisi osebnih podatkov bodisi prstnih odtisov (priseljencev), kar pomeni, da lahko za azil zaprosijo v drugi državi, ne da bi se morali vračati v Italijo,« je dejal Herrmann.

Kot je dodal, se je število prisilcev za azil na Bavarskem močno povečalo, v četrtek pa je s 319 prošnjami celo doseglo dnevni rekord. Italija je ključna tranzitna država za ljudi iz Afrike in Bližnjega vzhoda, ki se v upanju na boljše življenje v največkrat prenatrpanih čolnih odpravi- jo na nevarno pot po Sredozemskem morju. (STA)

V Fergusonu od včeraj mirno

ST. LOUIS - V predmestju St. Louisa v ameriški zvezni državi Missouri je po skoraj dveh tednih protestov zaradi smrti temnopoltega najstnika že druga noč minila mirno. Guverner Missourija Jay Nixon je iz Fergusonu že umaknil narodno gardo, poroča nemška tiskovna agencija dpa. Narodna garda je v Fergusonu prišla v ponedeljek, potem ko so kraj več noči zaporedoma pretresali nasilni protesti, na katere je policija med drugim odgovorila s solzivcem.

Ponoči je na ulicah protestiral le še nekaj deset ljudi, ki so mirno izražali protest zaradi smrti 18-letnega Michaela Browna. Ta je 9. avgusta umrl pod streljo policista, okoliščine njegove smrti pa še niso povsem razjasnjene. Preiskava poteka tudi na zvezni ravni in v njej sodeluje več deset agentov FBI.

EU pozvala Srbijo naj ne špekulira z ruskimi sankcijami

BEOGRAD - EU je pozvala Srbijo, naj ne obrača ruskih sankcij proti državam EU v svoj prid, je potrdil srbski minister za zunanje zadeve Ivica Dačić. EU namreč od Srbije pričakuje, da bo solidarna z državami EU in ne bo okrepila izvoza v Rusijo, je včeraj navajala srbska tiskovna agencija Tanjug. »Srbija ni sprejemala nobenih posebnih ukrepov, s katerimi bi spodbujala tovrstne aktivnosti. Skrbno bomo pretehtali sporočilo EU in o tem tudi sprejeli odločitev,« je pojasnil Dačić.

Kot so za Tanjug potrdili v srbski vladi, je srbska vlada v četrtek res prejela demaršo iz EU, medtem ko na sedežu v Bruslju tega niso potrdili.

Zunanji ministri EU so na srečanju 15. avgusta med drugim kandidatke za članstvo, med katerimi je tudi Srbija, pozvali, naj ne spodbujajo namere evropskih gospodarskih sankcij s krepitvijo izvoza v Rusijo oziroma z izkoriščanjem priložnosti, nastalih po uvedbi sankcij.

Podrobnosti v zvezi z demaršo bo predsednik vlade Aleksandar Vučić pojasnil na novinarski konferenci.

BAGDAD - Medtem se skrajneži iz Islamske države v Siriji spopadajo z režimsko vojsko

Ofenziva iraških sil

Iraške vladne sile med urjenjem

ANSA

BAGDAD / DAMASK - Iraške vojaške sile so včeraj začele operacijo za prevzem mesta Džalavla, ki so ga 11. avgusta zasedli pripadniki skrajne Islamske države (IS), so sporočile kurdske oblasti.

Kurdske sile so od skrajnežev že prevzele nekaj položajev, so pa spopadi terjali žrtve med pripadniki obeh strani, poroča francoska tiskovna agencija AFP. Po besedah predstavnika kurdske oblasti so njihove sile napredovale proti Džalavli z več strani. V spopadih je bilo ranjenih devet kurdske vojakov, število mrtvih pa zaenkrat ni znano.

V Siriji se medtem skrajneži iz Islamske države spopadajo z režimsko vojsko. V 48-urnih spopadih v severni provinci Raka je po navedbah sirskega observatorija za človekove pravice umrlo vsaj 70 skrajnežev. IS je namreč začela obsežno ofenzivo na vojaško letališče Tabka. Sirska vojska je v zračnih napadih na pripadnike IS uporabila tudi sode, napolnjene z eksplozivom. Gre za orožje, ki so ga konec maja sirskega režima uporabile že v zračnih napadih na mesto Alep.

Vlada v Damasku je napade na Islamsko državo sicer okrepila junija, ko je ta na območjih, ki jih nadzoruje v Siriji in na severu Iraka, razglasila kalifat. V sirske vojni se režim že tri leta bojuje proti upornikom, ki so obenem v konfliktu s sunitskimi skrajneži iz IS. Islamska država ima od februarja v rokah Rako, od koder je pregnala druge uporniške skupine v boju z režimom sirskega predsednika Bašarja al Asada.

GORICA - Zavod Galilei-Fermi-Pacassi bo uporabljal štiri učilnice v pritličju

Dijaki italijanske šole »gostje« zavoda Cankar

Ena izmed učilnic in hodnik v pritličju šole Cankar, ki bo na voljo italijanskim dijakom

BUMBACA

V prihodnjem šolskem letu bo slovenski višješolski center v Puccinjevi ulici v Gorici gostil tudi dijake, ki obiskujejo eno izmed smeri državnega zavoda Galilei-Fermi-Pacassi. Po varnostnem preverjanju, ki ga je v minulih mesecih opravila goriška pokrajina, se je namreč goriški italijanski zavod kar čez noč znašel s 25 neuporabnimi učilnicami in laboratoriji, zato je njegovo vodstvo skupaj s pokrajinsko upravo začelo iskati alternativno rešitev. Ravnatelj Guido De Fornasari je preučil različne možnosti reorganizacije, naposled pa je sprejel pomoč, ki mu jo je ponudilo ravnateljstvo slovenskih višjih srednjih šol: nekaj razredov - najverjetneje triinajst bivše smeri za geometre Pacassi - bodo preselili v stavbo poklicnega zavoda Ivan Cankar, kjer bodo razpolagali s štirimi učilnicami. Prvi primer »sobivanja« slovenskih in italijanskih višješolcev iz Gorice v isti stavbi bo trajal vsaj pol leta, pokrajinska odbornica za šolstvo Ilaria Cecot pa meni, da bi lahko dijaki italijanske šole ostali v gosteh tudi do konca šolskega leta.

»Vse je odvisno od dežele FJK. Deželno vlado smo zaprosili za finančno pomoč, saj drugače ne bomo mogli izpeljati nujno potrebnih del na stavbi zavoda Galilei-Fermi-Pacassi,« pojasnjuje Cecotova, ki se bo 2. septembra sestala z deželno odbornico Mariograzio Santoro, s katero se bo pogovorila o problemu varnosti na italijanskih višjih šolah v Gorici. »K sreči nam je ravnateljica slovenskih šol Mihaela Pirih takoj priskočila na pomoč in nam ponudila prostore zavoda Cankar. To je storila tudi med lanskim šolskim letom, ko se je udril strop liceja Alighieri, takrat pa smo našli drugo rešitev,« pravi Cecotova in se v isti sapi zahvaljuje Pirihovi, ki se bo s prvim septembrom upokojila, za sodelovanje in razpoložljivost.

Italijanski šoli bodo na voljo štiri sobe v pritličju, dijaki zavoda Cankar pa zaradi tega ne bodo prikrajšani. »Zavodu Galilei bomo odstopili dve učilnici, ki so jih naši dijaki le občasno uporabljali za gledanje filmov in za druge dejavnosti, ki lahko mirno potekajo tudi v drugih prostorih, ob tem pa še večnamensko sobo in prostor, ki je služil kot skladišče. Za njegovo izpraznitve in ureditev bo poskrbela pokrajina,« pojasnjuje Pirihova, ki meni, da začasna združitve dveh šol pod isto streho ne bo privedla do večjih težav. »Zavod Galilei bo sicer moral rešiti nekatere organizacijske probleme, kot je na primer zagotovitev šolskega pomočnika v pritličju, prilagoditi pa bo treba tudi delovanje šolskega zvonca različnim urnikom,« zaključuje Mihaela Pirih.

ŠTEVERJAN-PEVMA - Karabinjerji ovadili 33-letnega tujega državljana

Ukradel avtomobil in nož

Moškega so prijeli v Grojni in vozilo vrnili lastniku - Ni imel voznškega dovoljenja, zoper njega je že bil odrejen izgon iz države

Ne le, da je ukradel avtomobil. Z njim se je tudi odpeljal, čeprav ni nikoli opravil voznškega izpita. Ker mu očitno ni bilo dovolj, je po poti iz drugega avtomobila ukradel še nož. Kam je bil namenjen in zakaj je avto ukradel ravno v Števerjanu, ni še jasno, gotovo pa je, da tatinski podvig se mu nikakor ni obnesel. Nekaj ur kasneje je namreč naletel na karabinjersko patruljo. Ustavili so ga in odpeljali na poveljstvo. Tako si je 33-letni albanski državljan A.Q. prislužil kazensko ovadbo, ki so jo karabinjerji še istega dne podali na goriško državno tožilstvo. Moškega so zalotili v četrtek zgo-

daj zjutraj v Grojni. Patrulja karabinjerjev se je okrog 5. ure peljala po Ulici Vallone delle acque, v nasprotni smeri pa je pripeljal starejši avtomobil tipa Opel corsa. Karabinjerji so posumili, da gre ravno za avtomobil, ki je v sredo zvečer izginil z zasebnega dvorišča v števerjanski občini. Tatvino je prijavil njegov lastnik, mlajši domačin, ki naj bi v avtomobilu pozabil tudi ključ. Tat naj bi torej ne imel težkega dela: sedel je za volan, prižgal avtomobil in odpeljal, ne da bi ga kdo opazil. Nekaj ur kasneje pa so ga v Grojni opazili karabinjerji, ki so ga takoj ustavili in ga odpeljali na goriško pokrajinsko poveljstvo. Tam so

ugotovili, da 33-letni Albanec nima voznškega dovoljenja ter da je sodišče pred časom že odredilo njegov izgon iz države. Pri sebi je moški imel tudi devet centimetrov dolgi nož, ki so mu ga karabinjerji zasegli. Izkazalo se je, da si je moški tudi tega protizakonito prilastil. Ukradel ga je iz avtomobila, ki je bil parkiran v Ulici Bellaveduta v Pevmi.

Tatu so tako ovadili tudi zaradi posedovanja orožja in vožnje brez voznškega dovoljenja. Avtomobil Opel corsa so karabinjerji vrnili lastniku in ga seveda osrečili. Morda si res ni pričakoval, da bo prijava kraje tako hitro obrodila rezultat.

Karabinjerja na delu

GORICA - Afganistanska priseljenca

Prišla v hotel in po azil

Angelo Obit (SAP): »Priznavamo jim zaščito, ki jim je ne nobena druga evropska država«

ŠTEVERJAN Prispevki za potresno varnost

Tudi števerjanska občina je objavila razpis, na podlagi katerega bo občanom delila prispevke za povečanje protipotresne odpornosti njihovih domov, proizvodnih obratov in drugih stavb, v katerih opravljajo svoj poklic. Prispevek za utrditev stavbe znaša 100 evrov na kv. meter in največ 20 tisoč evrov, prispevek za izboljšanje potresne odpornosti pa 150 evrov na kv. meter in največ 30 tisoč evrov. Do najvišjega prispevka - 200 evrov na kv. meter -, bodo imeli pravico občani, ki bodo morali stavbo porušiti in ponovno zgraditi. Prošnje bo občina Števerjan sprejemala do 20. oktobra.

Hotel Internazionale v Gorici BUMBACA

Vsak teden naj bi v Gorico prihajalo kakih dvajset priseljenec, ki so jim severne evropske države odklonile status prebežnikov in zaščito. Pri nas jih namestijo v zavetišču nadškofjske Karitas ali v Hotelu Internazionale v Tržaški ulici. »Tu se jim dobro godi, saj jih na stroške davkoplačevalcev tudi hranimo in jim zagotavljamo asistenco,« pravi goriški tajnik policijskega sindikata SAP, Angelo Obit: »Zgodilo se je, da sta se minuli teden v hotelu Internazionale pojavila Afganistanca, ki jima je Anglija zavrnila prošnjo o azilu, sobo v goriškem hotelu pa sta rezervirala prek portala booking.com. Ko sta prišla, sta pred policisti izjavila, da sta reveža in da bosta vprašala mednarodno zaščito, ki jima jo bo naša država gotovo priznala. Namestili so ju v zavetišče Karitas, ker so bile vse hotelske sobe zasedene. Kdo jima je v Angliji povedal, da v Gorici prebežnike gostimo v hotelih? Sta zares reveža, če sta s kreditno karto rezervirala sobo? K nam torej prihajajo prebežniki ali oportunisti?« se polemčno sprašuje Obit, ki državi očita, da priznava priseljencem zaščito, ki jim je ne nobena druga evropska država.

GRADEŽ - Karabinjerji Nemško družino rešili s kadečega se plovila

Karabinjerji iz Tržiča so v četrtek pri Gradežu pomagali štiričlanski nemški družini, ki se je med izletom po gradeški laguni znašla v težavah. 47-letnega očeta ter njegove tri sinove, stare deset, dvanajst in štirinajst let, so rešili z osemmetrskemu motornega plovila, ki je odpovedalo v bližini gradeškega premičnega mosta. Pokvaril se je eden izmed dveh motorjev, iz katerega se je začelo močno kaditi, karabinjerji pa so štiri nemške državljane pravočasno odpeljali na kopno.

Posadka rešilnega čolna je motorno plovilo družine iz Münchna opazila okrog 16.30 v bližini premičnega mosta v Gradežu. Oče in otroci so klicali na pomoč, kabina na premcu je bila polna dima. Karabinjerji so se takoj približali in pomagali nemškemu državljanom, da so prestopili na rešilni čoln. Odpeljali so jih na kopno, pokvarjeno plovilo pa so povlekli do pomola Torpediniere, kjer so ga privezali s pomočjo gasilcev in karabinjerjev iz Gradeža.

Skuterist umrl v bolnišnici

V bolnišnici na Katinari je včeraj umrl Tržičan Michele Legissa, 52-letni skuterist, ki se je v sredo ponesrečil na avtocesti pri Sesljanu. Moški, ki je stanoval v Gradišću, se je s skuterjem peljal proti Proseku, v še nepojasnjenih okoliščinah pa je trčil v levi bok avtomobila, ki ga je upravljal romunski državljan. Moškega je vrglo na asfalt, pri čemer je dobil hude poškodbe, ki so mu bile po dveh dneh usodne.

Tudi dežela v bran letališča

V razpravo o zaprtju goriškega letališča, za katero se je odločila ustanova Enac, je posegla tudi dežela FJK. Odbornica Mariagrazia Santoro je pisala direktorici Roberti Carli in ji predlagala sklic omizja, na katerem bi se razne institucije lahko dogovorile o postopnem reševanju problematike varnosti in ukrepah, ki bi ne ovirali poteka tamkajšnjih dejavnosti.

Podrl rekord vseh dobitkov

V četrtek je v novogoriški Hitovi igralnici Perla gost z juga Italije na ameriški ruleti priigral 1,1 milijona evrov. Italijanski državljan si je rekordni dobiček priigral v enem večeru. Kaj takega doslej v 30-letni zgodovini Hita ni uspelo še nikomur. (km)

BRDA - Izjemna arheološka najdba v Dolnjem Cerovem

Prvi ostanki romanike

Že leta se je glavni oltar v poznobarokni cerkvi svetega Lenarta v Dolnjem Cerovem nagibal, v zadnjem času tako zelo, da bi se zaradi tega lahko poškodoval. Pred posegi v tla, ki bi jih zahtevalo temeljenje oltarja, je Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (ZVKDS) zahteval predhodne arheološke raziskave.

»Prvi rezultati so dali izjemne najdbe,« pojasnjuje Ernesta Drole, vodja novogoriške enote omenjenega zavoda. Odkriti so bili arhitekturni ostanki - temelji polkrožne apsidi starejše romanske cerkve, v prostoru med romansko in novodobno cerkvijo pa pokopališče s skeleti in več različnih predmetov oziroma njihovih ostankov. »Najdba romanske apsidi je primerljiva z najdbo še neznanega rimskega mesta v tem prostoru. To je prva dokazano romanska cerkev v celotnih Brdih, slovenskih in italijanskih,« dodaja zasebni arheološki raziskovalec Draško Josipovič.

Za opravljanje arheoloških raziskav je omenjeni zavod pooblastil podjetje Avgusta iz Idrije. »Arheološka dela smo opravljali na območju prezbiterija, kjer smo našli romansko apsidno. V plasti, ruševini, ki je to apsidno obdajala, pa smo odkrili številne najdbe: več novcev beneškega kova in oglejskega patriarha, številne odlomke keramike, med njimi je ena lepša ohranjena arhaična majolika, pa odlomke različnih steklenih kozarcev, kovinske najdbe, med temi je lep gotski ključ iz štirinajstega stoletja, pasna spona, vmes so bili tudi odlomki starejših fresk ...,« našteva arheologinja Teja Gerbec, članica ekipe podjetja Avgusta. Starejšo cerkev je obdajalo tudi pokopališče. »Ravno smo vrh grobov, intaktno ohranjenih skeletov, ti grobovi so bili ob razširitvi cerkve kasneje sicer poškodovani. Globlje v nižjih plasteh pa lahko pričakujemo še kakšne starejše najdbe. Vse doslej odkrite najdbe lahko umestimo v čas med dvanajstim in petnajstim oziroma šestnajstim stoletjem,« pristavlja arheologinja.

Najdba je podkrepjena z zgodovinskimi dokazi: Cerovo je v pisnih virih omenjeno v dvanajstem stoletju, v bližini apsidi so našli srebrnik beneškega tipa, kovanega za časa Orija Malipiera, beneškega doža med letoma 1178 in 1192. Pred tem časom verjetno v tedanji obliki ni stala, lahko pa je še starejša, predromanska, lahko pa tudi poznoantična ... »Lahko bi se odkril tudi slovanski zgodnji srednji vek. V bližnjem Ločniku so najdeni najbolj zahodni grobovi t.i. karantansko-kečaške kulture iz devetega in desetega stoletja. Prav lahko bi bili ti prebivalci pokopani tudi tukaj okrog te cerkve, sploh zato, ker je sveti Lenart eden najstarejših patroninjev, pred njim naj bi bila v virih omenjena cerkva Janeza Krstnika, ki je še starejši,« ugiha Josipovič. Da bi bolje osvetlili zgodovino cerkvice, bi morali kopati globlje.

Raziskava in izkopavanje pa so trenutno v stanju mirovanja. Za nadaljnja dela bi bilo treba pridobiti finančna sredstva. »Zaenkrat je izkopen en skelet, jih je pa še več. Dobro bi bilo, da bi odkopali še več grobov. Če jih ne bomo mi, jih bodo pa gradbeniki, ko bodo delali temelje za oltar, a jih bodo dobesečno razsuli,« opozarja Josipovič.

»To kapitalno najdbo bo treba raziskati in v končni fazi tudi prezentirati. Pomembno je, da se je ne pokrije,« se strinja Droletova iz Zavoda za varstvo kulturne dediščine, ki obenem priznava, da vse to zahteva finančna sredstva, zato apelira na »tiste, ki operirajo z denarjem«, da se preko lokalne skupnosti in države zbere denar za dokončanje del. Najdbe se nahajajo na mestu baročnega oltarja, ki bo po končani restavraciji moral na svoje mesto. »Skupaj s statiki in arhitekti bo treba najti rešitev, ki bo ohranjala najstarejšo fazo in dala cerkvi njeno funkcijo verskega objekta,« pristavlja Ernesta Drole. V omenjeni cerkvi se bogoslužje redno opravlja petkrat mesečno.

»S to najdbo cerkev in tudi kraj pridobivata na bogastvu svoje preteklosti,«

meni Jože Ipavec, župnik v Kojskem in med drugim tudi župnijski upravitelj cerkve svetega Lenarta v Dolnjem Cerovem. Doslej je bila ta cerkev poznana po debeli kovani verigi, ki jo obdaja. V Sloveniji imamo menda samo še en tak primer, na Bavarskem so trije. Vse te cerkve, ki so obdane z verigo, so bile posvečene svetemu Lenartu, ki je zavetnik zapornikov in kovačev.

Katja Munih

FOTO K.M.

Beneški novc (zgoraj levo) in gotski ključ (zgoraj desno), na najdišču izkopani predmeti (desno)

FOTO K.M.

TRŽIČ - WWF o pobudi družbe Smart Gas Načrt uplinjevalnika je potrebno izboljšati

Županja: »Ne bomo križem rok« - V postopek naj se vključi Slovenija

Načrt terminala za skladiščenje, uplinjanje in distribucijo zemeljskega plina, ki ga namerava družba Smart Gas zgraditi na območju Lokavca v trziški občini, nikakor ne prepriča okoljevarstvenikov združenja WWF. Svoje pomisleke so predstavili na četrtkovem javnem srečanju v Trziču, kjer se je zbralo veliko občanov, ki jih skrbijo učinki terminala na okolje. Izpostavili so predvsem tveganja, povezana s prometom plinskih tankerjev, saj bi le-ti pluli in pristajali nedaleč od industrijskih obratov, hiš in letališča. »Projekt je treba izboljšati. Pri tem pa je nujno, da pride do odkritega in konstruktivnega soočenja s prebivalci,« je dejal Carlo Franzosini, biolog morskere rezervata v Miramaru.

Uplinjevalnik naj bi sestavljala dva velika, kakih 30 metrov visoka rezervoarja z zmogljivostjo 85 tisoč kubikov, obrat za uplinjevanje in struktura v morju za privez plinskih tankerjev. Letno naj bi priplobo ob pomol kar nekaj tankerjev, zato Trzičane med drugim skrbi, ali bo to vplivalo na delo v trziškem pristanišču. Po besedah predsednika zveze Legambiente iz Trsta Lina Santora bi bilo iz vidika varnosti bolje, če bi rezervoarja bila podzemna, Franzosini pa je izpostavil, da je treba poglobitev pristaniškega kanala, ki naj bi ga izkopali do globine 13 metrov in pol, obravnavati kot del projekta. V Trziču so nekateri izrazili prepričanje, da je treba v postopek vključiti Slovenijo, drugi pa so apelirali na županojo Silvio Altran in predlagali, naj pred 21. septembrom, ko se izteče rok za vložitev pripomb v okviru postopka VAS, skliče informativno srečanje na temo uplinjevalnika. Županja je včeraj odgovorila, da občina Trzič ne namerava ostati križem rok in da že pripravljajo pripombe: »Delamo na odprtju infotočke, kjer bo na voljo vsa dokumentacija, prizadevamo pa si tudi za to, da bi društvom in občanom zagotovili tehnično pomoč pri njenem prebiranju.« Vprašanje uplinjevalnika bodo obravnavali tudi na sejah svetniških komisij in na srečanjih z družbo Smart Gas, je še napovedala.

Izkopavanje skeleta v Dolnjem Cerovem (desno) in briška cerkev z verigo (spodaj): posvečena je sv. Lenartu, zavetniku zapornikov in kovačev (spodaj)

GORIŠKA BRDA

Začela se je trgatve

V kleti Goriška Brda danes začnajo s trgatvijo. Količinsko pričakujejo povprečen letnik, v klet bodo sprejeli približno 7.000 ton grozdja. »Skrbno spremljamo dozorelost grozdja v vsakem vinogradu posebej in skupaj z vinogradnikom določimo optimalen čas trgatve glede na tehnološko in organoleptično zrelost grozdja, tako da lahko kar najbolje izkoristimo potencial posamezne lege,« pojasnjujejo v največji vinski kleti v Sloveniji. Obilno poletno deževje je za vinogradnike predstavljalo velik izziv; potrebno je veliko več pozornosti in ročnega dela, da lahko kljub ekstremnim razmeram pričakujejo zdrav pridelek.

»Pričakujemo, da bodo alkoholne stopnje vin letnika 2014 nekoliko nižje, kar je pravzaprav v trendu, saj smo letos začeli s posebnimi linijama vin za ameriški in domači trg, kjer je poudarek na zmerni alkoholni stopnji. Lažja, sadno dišeča in bolj osvežujoča vina so v svetu vse bolj priljubljena in zaželena. Tudi vino namreč sredi trendu zdravega prehranjevanja, lažjih jedi in nižjega vnosa kalorij,« pojasnjujejo v briški kleti. Trgatve bodo pričeli s sorto modri pinot, ki je osnova za penine, in belimi sortami chardonnay, sivi pinot, rebula, nadaljevali pa z ostalimi belimi sortami. Rdeče sorte bodo na vrsti v drugi polovici septembra. Vrh trgatve bo drugi in tretji teden v septembru, zadnje grozdje pa bodo potrgali v začetku oktobra. (km)

SOVODNJE - Valentina Nanut

Z glasbo živi

S svojo flavto je »preskočila« mejo, v svet glasbe spremlja otroke

Na Goriškem imamo novega mojstra glasbe. Pravzaprav gre za mojstrico, saj govorimo o Valentini Nanut iz Sovodnje, ki je pred kratkim na konservatoriju v Trstu uspešno opravila izpit iz prečne flavte. Med klepetom ob kavi nam je simpatična Valentina pojasnila, da lahko z diplomom po končanem tri-niju poučuje na glasbenih šolah, kar je tudi njena največja želja. Na izpitu, pri katerem jo je na klavir spremljala profesorica pri Glasbeni matici Beatrice Zonta, je 21-letna Valentina dosegla 102 točki na 110, kar velja za zelo dober uspeh.

Valentina Nanut izhaja iz družine, kjer je glasba doma. Oče Štefan je priznan glasbenik, ki s svojo harmoniko sodeluje na raznih prireditvah, od »resnih« večerov pa do igranja na ohceti, narodnozabavnih nastopih in drugih priložnostih, kjer potrebujejo zanesljivega harmonikarja. Z glasbo je »zastrupljena« tudi Valentinina mlajša sestra Ivana, ki se razvija v odlično pevko najrazličnejših žanrov. Oče Štefan in hči Ivana sta nastopila tudi na letošnjih Kapljicah kulture v Ljudskem vrtu v Gorici, Valentina pa je njun nastop spremljala med publiko.

Valentina pravi, da je spodbudo za igranje flavte dobila pri poslušanju godbe na pihala Kras iz Doberdoba. »Nekoč bom tudi jaz tam igrala,« si je takrat, pred dobrimi petnajstim leti, vtepla v glavo. In res: flavta je kmalu zatem prišla k Nanutovim. Ko je obiskovala peti razred osnovne šole Butkovič v Sovodnjah, se je Valentina vpisala k rednemu pouku flavte pri Glasbeni matici v Gorici. Prva učiteljica ji je bila Olga Sosič, ki jo je uvedla v svet glasbe, v katerem velja flavta za milejši in prefinjen instrument. Valentina je lepo napredovala v študiju in opravljala izpite na konservatoriju Tartini v Trstu, ki jih je, kot omenjeno, okronala z uspešno zaključeno preizkušnjo pred dobrim mesecem. Poleg nastopov študijskega značaja in ob raznih kulturnih prireditvah svoje znanje deli tudi z drugimi glasbeniki. Več let je sodelovala v pihalnih orkestrih v Doberdobi in v Vilešu, nakar pa je »preskočila« državno mejo in je že dve leti članica orkestra Mladinske Filharmonije

Valentina Nanut s svojo flavto

je Nova iz Nove Gorice, občasno pa tudi orkestra konservatorija Giuseppe Tartini iz Trsta. Skratka, dela ji ne manjka, saj je lansko leto sprejela tudi poučevanje teorije pri glasbeni šoli pihalnega orkestra Kras v Doberdobi. Da sta ji glasba in petje zelo pri srcu, je dokazala tudi predlanskim, ko je sprejela poučevanje petja pri otroškem zboru v Sovodnjah, kjer so ji zaupali vodstvo skupine osemnajstih otrok iz tamkajšnjega vrta. Redno obiskuje tudi izpopolnjevalne tečaje in seminarje glasbe, ki jih v raznih krajih Furlanije Julijske krajine pa tudi v Sloveniji in na Hrvaškem vodijo priznani učitelji flavte.

Na vprašanje, s čim se ukvarja Valentina v svojem prostem času, je z nasmeškom na obrazu povedala, da je glasba prisotna tudi v kratkih premorih, ki jih preživi stran od vaj in instrumentov. Takrat rada v miru posluša glasbo raznih zvrsti, najbolj pa jo pomirjajo klasične skladbe, seveda predvsem take, kjer je zraven instrument, ki si ga je izbrala. (vip)

GORIŠKI AVGUST Glasbena večera v Vili Codelli

V Mošu pri Gorici se nadaljuje 24. izvedba Glasbenih večerov v Vili Codelli. Nocoj ob 21. uri bodo pevca Andrea Binetti in Marzia Postogna ter pianist Corrado Gulin postregli s koncertom »Od operete do muzikala«; na programu bodo skladbe Gilberta, Benatzkega, Abrahama, Porterja, Gershwinina, Kerna, Harlena in Bernsteina. Jutri, 24. avgusta, ob 21. uri pa bo glasbeni poklon ob stoletnici prve svetovne vojne: violinist Giacobbe Stevanato in komorni orkester FJK bosta izvajala Vivaldijeve »Štiri letne čase«, Daniela Picoli bo prebiral sonete beneškega skladatelja in kratka literarna besedila na temo doživljanja letnih časov na vojni fronti; vstop bo prost (s prostovoljnimi prispevki) do zasedbe mest.

2Cellos na travniku

Družba Hit v sodelovanju z novogoriško mestno občino prireja osrednji družabno-glasbeni dogodek letošnjega poletja. Na travniku pred občinsko stavbo v Novi Gorici bosta nocoj ob 22. uri nastopila svetovno znana glasbena virtuoza, združena v duo 2Cellos. Koncert bo brezplačen. Pred tem bo ob 20. uri zaključni nastop udeležencev »Plesnega poletja 2014«, ob 21.30 pa še nastop plesnih skupin Go-Breakers in VIP Dance Company. Zaradi koncerta bo popolna zavora dela Kidričeve ulice in parkirišč od križišča z Ulico Tolminskih puntarjev do voza na parkirišče NKBM, in sicer danes od 13. ure do 6. ure jutri. Dogodek bo v vsakem vremenu, sporočajo organizatorji.

Čezmejni odmevi

Festival »Echos - Čezmejni odmevi« se danes seli na Grad Dobrovo. V viteški dvorani bo ob 21. uri nastopil glasbeni trio, ki ga sestavljajo Martina Morello (klarinet), Kristina Seražin (saksofon) in Carolina Perez Tedesco (klavir); vstop bo prost.

Pozavna in flavta

Zaključni koncert udeležencev mojstrskih tečajev SolokamP 2014 za pozavno in flavto bo danes ob 19. uri v dvorani Pokrajinskih muzejev v goriškem grajskem naselju; pri klavirju bo Mateja Urbanč Hladnik.

Zborovski festival

Nocoj ob 20.30 bo v dvorani Bergamas v Gradišču mednarodni festival »GdA International Choir Festival«. Nastopili bodo zbor Primo Vere iz Ronk, Komorni zbor Ipavska iz Vipavske doline, Coral di Lucinis iz Ločnika in zbor Tourdion iz Cavallica pri Vidmu; vstop bo prost.

Umetnost in glasba

V okviru dogajanja, ki ga pod naslovom »DAE - Dobiarteventi 2014« prirejajo v večnamenskem centru v kraju Dobbia pri Štarančanu, bo današnji zaključni večer ob 21. uri ponudil umetniško-glasbeni dogodek z udeležbo kitarista Maurizia Abateja, benda Motherfuckhertz in Franka B.

Brezplačni dvorec

Goričani bodo tudi danes lahko brezplačno obiskali dvorec Coronini Cronberg kakor tudi tamkajšnje razstavo uniform (1900-1914). Dvorec na goriškem Vialu bo na ogled med 10. in 13. uro, brezplačne vodene obiske za Goričane pa prirejajo ob 10., 11. in 12. uri. Za prevzem vstopnice je treba pokazati osebni dokument z vpisom kraja bivališča.

KRMIN - Razstava ob obletnici

Po napovedi vojne so Krminčani služili v cesarski uniformi

V Krminu bo do 7. septembra odprta razstava »An Meine Völker - Ai miei popoli« (Mojim narodom). Postavljena je v prostorih združenja Società Cormonese Austria, društva, ki je ob stoti obletnici začetka prve svetovne vojne že pripravilo nekaj razstav s ciljem ohranjanja spomina na tragične dogodke, ki so zaznamovali začetek dvajsetega stoletja.

Zdajšnja razstava - naslov je povzel po poslanici cesarja Franca Jožefa, s katero je naznanil vojno napoved Srbiji - ponuja niz originalnih listin, predvsem fotografij, časopisov in drugega gradiva iz obdobja neposredno pred izbruhom vojne in prvih dni poteka mobilizacije. Zanimivi so sezname krminskih nabornikov, fotografije Krminčanov v cesarski uniformi v različnih vojašnicah v Gorici in Krminu ter Trstu. Naj-

Razstava je postavljena v prostorih združenja Società Cormonese Austria

več v vojsko vpoklicanih Krminčanov je služilo v 97. pešpolku, v 27. pešpolku, ki se je tik pred vojno preoblikoval v gorski strelski polk, pri trdnjavskem topništvu v Pulju itd. V Krminu pa je delovala tudi posebna enota vojakov - kolesarjev. Opozoriti velja na originalno karto (velikega formata) železniškega omrežja v Avstro-Ogrski z navedbo vseh, tudi najmanjših postaj. Krmin je po izbruhu vojne z Italijo takoj za-

sedla italijanska vojska in je do konca oktobra 1917 bil pomembno središče za oskrbovanje fronte, zlasti na območju Brd.

Razstavo v središčni Matteottijevi ulici 14 je v prvih desetih dneh že obiskalo preko petsto ljudi, tudi tujcev, ki dopustujejo na našem koncu. Ogledati si jo je mogoče ob delavnih med 9. in 13. uro ter med 15. in 20. uro, ob nedeljah je odprta samo v dopoldanskem času. (vk)

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
D'UDINE, Trg Sv. Frančiška 4, tel. 0481-530124.

DEŽURNA LEKARNA V KRMINU
STACUL, Ul. F. di Manzano 6, tel. 0481-60140.

DEŽURNA LEKARNA V GRADIŠČU
PIANI, Ul. Ciotti 26, tel. 0481-99153.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
RISMONDO, Ul. E. Toti 52, tel. 0481-410701.

DEŽURNA LEKARNA V MEDEI
RAJGELJ CHIARA, Ul. Scuole 9, tel. 0481-67068.

Koncerti

GLASBENI VEČERI V GRADEŽU v okviru niza »Musica a 4 Stelle«: 25. avgusta ob 21. uri v parku vrtnic »Per un pugno di dollari«, Movie chambre orchestra; vstop prost.

FESTIVAL »GLASBE SVETA 2014« na odru pred gradom Kromberk vsak torek ob 21. uri: 26. avgusta Neca Falk & Jerko in Miro Novak »Maček Muri«, nastopajo Neca Falk (petje), Jerko Novak (kitara) in Miro Novak (kitara). V okviru festivala bo od 19. ure potekala tržnica dobrot sveta.

16. FESTIVAL »MED ZVOKI KRAJEV« (»Nei suoni dei luoghi«): 27. avgusta, ob 21. uri na kmetiji La Ferula v Štarančanu »Cem Live Orchestra«.

Šolske vesti

GLASBENA MATICA sporoča, da potekajo vpisi za šolsko leto 2014/15. Informacije na tajništvo v Gorici, Korzo Verdi 51 od ponedeljka do četrta od 11. do 12. ure. Petek zaprto (tel. 0481-531508).

MULTIDISCIPLINARNI PROGRAM za kakovostno kadrovskega rast, ki ga izvaja Slovenski izobraževalni konzorcij Slovnik je objavljen na spletni strani www.slovnik.org in je namenjen univerzitetnim študentom in absolventom; informacije in prijave na naslovu info@slovnik.org do 15. septembra.

AKŠD VIPAVA v sodelovanju z ZSSDI prireja poletni kotalkarski kamp na Peči od ponedeljka, 25., do petka, 29. avgusta, za dekleta in fante od 4. do 11. leta starosti; informacije in prijave po tel. 333-9353134 (Elena) ali kvdvpava@virgilio.it.

POLETNE USTVARJALNE DELAVNICE za osnovnošolce v organizaciji ZSKD in v sodelovanju s Krožkom za promocijo mladinske književnosti in ustvarjalnosti Galeb bodo od 26. do 30.

avgusta na Livku pri Kobaridu. Za udeležence iz goriške občine bo poskrbljen avtobusni prevoz s parkirišča v bližini krožišča v Rožni dolini ob 8.40. Mentorji delavnic: Jana Drassich-glasbena delavica, Vesna Benedetič-likovna delavica, Marko Gavriloski-pravljnična delavica, Mitja Tretjak-vodja delavnic. Zadnji dan ob 11. uri bodo otroci sprejeli starše s predstavitvijo delavnic, sledi odhod. Prijave na sedežu ZSKD, Ul. San Francesco 20 v Trstu, tel./faks 040-635626, info@zskd.eu.

Kino

DANES V GORICI
KINEMAX Dvorana 1: 16.15 - 18.00 - 20.00 - 22.00 »Dragon Trainer 2«.
Dvorana 2: 16.45 - 18.45 - 21.00 »Step up all in«.

Dvorana 3: 17.30 - 20.00 - 22.00 »Hercules il guerriero«.

DANES V TRŽIČU
KINEMAX Dvorana 1: 16.15 - 18.00 - 20.00 - 22.00 »Dragon Trainer 2«.
Dvorana 2: 18.00 - 20.20 - 22.20 »Hercules il guerriero«.

Dvorana 3: 17.10 - 20.15 - 22.00 »Cattivi vicini«.

Dvorana 4: 16.45 - 18.40 »Step up all in«; 21.00 »Apes Revolution - Il pianeta delle scimmie«.

Dvorana 5: 17.40 - 19.50 - 22.10 »Libercaci dal male«.

Izleti

PD ŠTANDREŽ prireja 7. septembra enodnevni izlet v dolino Malte, Gmuend, muzej bonsajev in rudnik poldragih kamnov; informacije in vpisovanje po tel. 0481-20678 (Božo) in tel. 347-9748704 (Vanja).

UPOKOJENCI DOBERDOB organizirajo v soboto, 27. septembra, enodnevni avtobusni izlet v Sauris, Tolmeč in okolico; informacije in vpisovanje v trgovini Mila (tel. 0481-78398), gostilni Ivica (tel. 0481-78000) in pri Milošu (tel. 380-4203829).

»POHOD V SPOMIN NA PRENOS RANJENCEV« bo v soboto, 30. avgusta, z odhodom ob 5.30 pri Rdeči hiši v Gorici. Letos bo hkrati proslava ob 70-letnici izhajanja Partizanskega / Primorskega dnevnika. Ob 16. uri bo sprejem pohodnikov z zaključno prireditvijo na Vojskem; informacije po tel. 348-5298655.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO GORICA priredi 13. in 14. septembra izlet v Dolomite - prečenje skupine Sella. Prvi dan približno 3 ure hoje, drugi dan od 4 do 5 ur. Zaradi rezervaci-

je prenočišča in organizacije prevoza je obvezna predhodna prijava in vplačilo akontacije do sobote, 30. avgusta; informacije in prijave po tel. 331-7059216 Vlado.

SKRD JADRO IZ RONK v sodelovanju s CTS iz Gorice prireja v sklopu projekta »Po rekah in po vodah Slovenije« enodnevni izlet s kosilom v zgornjo dolino Soče oz. Trente v nedeljo, 31. avgusta; informacije in prijave po tel. 0481-82273 (Robertha ali Sara).

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV za Goriško prireja v soboto, 6. septembra, enodnevni avtobusni izlet v Asiago in v okolico, znano tudi zaradi bojev med 1. svetovno vojno. Vpisujejo do razpoložljivih mest na avtobusu po tel.: 0481-20801 (Sonja K.), 0481-884156 (Andrej F.), 0481-882183 (Dragica V.), 0481-78138 (Sonja S.), 347-1042156 (Rozina F.). Na račun 20 evrov.

ESTORIAS bo spet odpotoval v soboto, 27. septembra, izletnike bo spremljal Paolo Cavassini. Obiskali bodo Gardone Riviera in palačo Vittoriale, ki jo je dal zgraditi Gabriele D'Annunzio; informacije in rezervacije po tel. 0481-539210 in 349-3052235 ali eventi@leg.it od ponedeljka do petka med 9. in 12. uro.

Obvestila

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV za Goriško sporoča, da bo društveni urad na Korzu Verdi 51/int. zaprt do 31. avgusta.

SEKCIJA VZPI-ANPI DOL-JAMLJE prireja partizanski piknik v nedeljo, 14. septembra, v kulturnem centru Pavlina Komel na Palkišču od 17. ure dalje. Vpisovanje od 7. septembra ali do oddaje razpoložljivih mest po tel. 333-1175798 (Jordan Semolič), 0481-78192 (Jožko Vižintin) ali v društvenem baru Kremenjak v Jamljah od 18. ure dalje.

ZSKD obvešča, da bo urad v Gorici zaprt od 25. do 29. avgusta.

OVERNIGHT: brezplačni avtobusi zagotavljajo povratne vožnje za mladino, ki se bo 23. avgusta odpravila v Gradež: start bo z gradeške avtobusne postaje ob 1.30 in 3.00, ob 2.00 oz. 3.30 bo postanek na Trgu Salvo D'Acquisto v Trziču, ob 2.05 oz. 3.35 v Ulici Pocar v Trziču, ob 3.40 v Ulici Redipuglia v Foljanu, ob 3.45 na Drevoredu Regina Elena v Gradišču, ob 3.56 v Ulici XXIV Maggio v Medei, ob 4.20 na avtobusni postaji (ob železniški postaji) v Gorici. Mladi se bodo v Gradež odpravljali z rednim avtobusom, za pot nazaj pa bodo imeli brezplačnega.

SKGZ sporoča, da bo goriška pisarna zaprta do 24. avgusta.

AŠD KRAS DOL-POLJANE vabi člane in prijatelje v ponedeljek, 25. avgusta, ob 19.30 v društvene prostore na Palkišču na sejo za organizacijo programa prireditve, ki bo potekala septembra.

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV obvešča, da bodo uradi v Gorici, Trstu in Solbici do 12. septembra odprti po poletnem urniku (9.00-13.00).

Prireditve

PARTIZANSKI MITING v Selcah v organizaciji VZPI-ANPI in s sodelovanjem krajevnih društev bo potekal na prireditvenem prizorišču v Ul. Monte Cosich do ponedeljka, 25. avgusta, in med 5. in 7. septembrom. V nedeljo, 24. avgusta, in ponedeljek, 25. avgusta, bosta plesna večera s spremljavo ansamblov, oba dneva ob 23. uri pa še tomboli. V petek, 5. septembra, bosta potekala prireditve partizanskih pesmi »Canti ribelli« z Albertom Blasizzo in pisatelja Alessia Lege. Vsakoletna baklada v spremstvu doberdobske godbe in zbora Jezero bo v soboto, 6. septembra, z začetkom ob 19.30. V nedeljo, 7. septembra, bo zaključek mitinga s plesom.

SVETOVNI FESTIVAL FOLKLORE bo v Gorici od 29. do 31. avgusta; tradicionalni sprevod z udeležbo vseh skupin bo v nedeljo, 31. avgusta, ob 16.30 s startom pri cerkvi Sv. Justa na Korzu Italia. **»POLETJE V TRŽIČU«**: danes, 23. avgusta, ob 21. uri gledališka predstava »Clelia: spirito libero« na Trgu Republike.

Mali oglasi

PRODAJAM oziroma dajem v najem 50 kv m veliko in povsem opremljeno stanovanje v središču Gorice; tel. 0481-30835.

DIATONIČNO HARMONIKO C-F-B znamke Prostor prodam za 1250 evrov; tel. 335-5387249.

PRODAJAM DOMAČ KROMPIR pridelan na doberdobskem Krasu; tel. 339-3423585.

Pogrebi

DANES V RONKAH: 11.00, Licio Fracaros (iz tržiške bolnišnice) v cerkvi Sv. Lovrenca in na pokopališču; 12.30, Corino Pizzin (iz tržiške bolnišnice) v cerkvi Sv. Lovrenca, sledila bo upepelitev.

DANES V TRŽIČU: 9.50, Milvia Fragiacomio iz bolnišnice v kapelo pokopališča, sledila bo upepelitev.

PREDEN LISTJE ODPADE BOMO DOMA

Miro Simčič

8

se nadaljuje

Objavo v dnevniku je omogočil avtor
Miro Simčič
knjigo je izdala založba

b.č.a.
Book Publishing

Ljubljana, Kolarjeva ulica 47

Spletna knjigarna www.buca.si

Vzpon Trsta je bil vabljiv magnet, v mesto se je doseljevalo številno slovensko prebivalstvo, nastale so močne in vplivne slovenske ustanove, kot so bili Narodni dom, podjetje Edinost, finančne institucije, zadržni kapital, gledališče in podobno.

Boris Gombač v svoji knjigi Trst-Trieste — dve imeni, ena identiteta razlaga vzroke, »šizofreničnega italijanskega nacionalističnega vzdušja«, ki je zajelo tržaško meščanstvo, in to ne le elite, temveč se je sčasoma razširilo na tudi srednje sloje in tržaški proletarijat.

Vzroki za to so bili po Gombačevih analizah v hitri rasti tržaške industrije, za kar tamkajšnji trgovci in borzni spekulanti niso imeli interesa, pa tudi potrebnega znanja ne. Tu je z vsjo silo prodiral nemški velekapital, ki je vlagal v tržaško industrijo in je bil tudi drugače močno navzoč v razvitem, severnem delu kraljevine Italije. Naslednji pomemben vzrok naraščajočega kolektivnega neugodja pri italijansko govorečem prebivalstvu pa je bilo naglo povečevanje števila Slovencev ter kulturna in gospodarska emancipacija slovenskega prebivalstva na Tržaškem.

Dodatna dolgoročna nevarnost za bogato italijansko elito v Trstu so postali italijanski socialisti. Tržaški socialisti so javno naznanili, da so pristaši volilnega konsenza o splošni volilni pravici, ki bi v Avstro-Ogrski odpravila anahronistični volilni red, po katerem so volili le tisti meščani, ki so plačevali dovolj visok davek. Revni sloji niso imeli volilne pravice, prav tako ne ženske, izjema so bile bogate dedinje in vdove. Socialisti so bili za uveljavitev splošne volilne pravice vsaj na lokalni ravni in ne glede na dohodek. Z uveljavljanjem splošne volilne pravice je Dunaj grozil tudi Madžarom, saj bi to pomenilo konec madžarske nadvlade v Translajtaniji v ogrskem delu monarhije.

Vse to je tržaška elita zaznala kot nevaren začetek svoje kolektivne krize in kot napoved skorajšnjega konca italijanske prevlade v Trstu. V vzdušju, polnem sovraštva in umetno izzvanega strahu pred slovanskimi »tujerodnimi elementi« ter socialisti, so se z vladajočimi krogi v Rimu začeli dogovarjati o Trstu zunaj avstrijskega okvira. Pomemben prispevek k vzponu italijanskega iredentizma so prispevale prostozidarske lože. Pri tem pa so tržaški italijanski elitni krogi preprosto pozabili trezno analizirati, ali se jim bo v Italiji go-dilo bolje kot pod Habsburžani. Zanimarili so tu-di vrsto tehničnih strukturnih problemov, ki bi jih od-prlo oddvajanje od dvojne monarhije in Srednje Ev-rope. Ključni vprašani sta bili gospodarska pri-hodnost Trsta in način vključevanja v novo drža-vo. Iredentistična elita si s tem ni belila glave. No-ve probleme bi reševali po združitvi z Italijo, ko so si nameravali po odločnem italijanskem prodoru v donavske države in na Balkan skupaj razdeliti pridobljeni plen.

Tržaška elita je imela veliko kapitala, prinašala sta ji ga mednarodna trgovina in monopolni položaj Trsta, toda hotela je še nedvomno politi-

čno premoč in nacionalno nadvlado italijansko go-vorečega prebivalstva. Zato se je naglo razraslo ita-lijansko iredentistično gibanje; zanj so bile značilne brezobzirne ideje in pozneje brutalne politične me-tode, njegov končni, pa tudi naravni produkt je bil fašizem. Osnova vsakega fašizma je skrajni na-cionalizem in rasizem, brezobzirno teptanje člo-vekovih pravic in odsotnost kakršnihkoli demo-kratičnih ozirnov. Slovenci in Hrvati pa so bili sa-mo prva žrtev. Tržaško iredentistično gibanje je si-cer iskalo zaledje pri somišljenikih v Italiji, toda pred prvo svetovno vojno njegovi pripadniki v svo-ji nacionalistični zaslepljenosti niso hoteli razu-meti, da z iredentizmom žagajo dve veji, na kate-rih je tržaška buržoazija udobno sedela: to je bilo drastično trganje dolgoletne življenjske komuni-kacije s slovenskim podeželjem na Primorskem ter razdiranje poslovnih stikov z srednjeevropskim za-ledjem, ki je iz Trsta naredilo eno od najpomembnejših pristanišč na svetu. K tržaški luki je pred prvo svetovno vojno gravitiralo prek 70 mi-lionov prebivalcev Srednje Evrope, po letu 1918 je Trst to vlogo izgubil, saj se je Evropa trajno obrnila proti lukam na severu.

Tržaško politično prizorišče se je po letu 1910 dodatno radikaliziralo. Tamkajšnji liberalci so se pred prvo svetovno vojno povezali s stranko mi-litantnega italijanskega imperializma v Rimu. Za iredentistično usmerjene sloje v Rimu naj bi Trst postal odskočna deska za osvajanje Jadrana in bal-kansko-podonavskega območja. V Trstu so tako delovali številni razumniki, ki so italijanski impe-rializem utemeljevali in ga opravičevali ter z rasi-stičnimi idejami zastupljali italijansko mladino.

V obdobju fašizma je bil v Italiji najbolj citi-ran tržaški zgodovinar Attilio Tamaro, ki je med drugim kot sodelavec italijanskega generalštaba predaval po Italiji in Evropi konec 1914. in na za-četku 1915. leta, v prelomnem času, ko je Italija še resno oklevala in se še ni odločila, da bi v vojno vstopila na strani antante. Za osnovo svojih del in nastopov je Tamaro brez etičnih pomislekov izbi-ral mite o Rimskem cesarstvu, o tradicionalni be-neški podjetnosti in tržaški avtonomiji. Po njego-vem naj v teh krajih ne bi bilo nobenih drugih na-rodov, celotna zgodovina Trsta naj bi bila preže-ta le z italijanstvom. Omeniti velja še zgodovinarja Ruggera Faura Timeusa, ki je že leta 1910 izražal najbolj ekstremne ideje italijanskega iredentizma in v časopisu L'idea nazionale spodbujal itali-jansko javno mnenje, da bi podprlo vstop Italije v voj-no. Timeus je bil Tržačan in kot pravi Gombač, je bil njegov »koncept fizične prevlade enega nara-da nad drugim [...] povsem tržaška stvar«.

Na prizorišče so stopili še tržaški socialisti. Tudi njih je delno prevzel italijanski nacionalizem, čeprav so bili pod velikim vplivom avstromarks-izma. Avstromarksisti so bili prepričani, da pri-hodnost sveta pripada državam z velikim številom narodov, zato so v svojem programu načrtovali re-konstrukcijo dvojne monarhije v demokratično fe-derativno skupnost, v kateri bi imeli vsi narodi ena-

Srbkinje se pripravljajo na vojno in se učijo streljati; zgoraj: Idrije pletejo slamnata obuvla za potrebe fronte. Iz podobnega materiala so izdelovali tudi vojaške plašče, ki so varovali pred hudo zimo v visokogorju

ke pravice. Avstromarksisti so računali, da bo trenutna huda mednarodna nasprotja premagala mednarodna solidarnost proletariata, ki bo po demokraciji poti presegel narodnopolitična trenja, ki so jih zakuhale buržoazne elite vesil. Karl Renner, glavni ideolog avstromarksistov, je imel na reševanje mednacionalnih problemov v dvojni monarhiji podobne poglede kot avstro-ogrski prestolonaslednik Franc Ferdinand. Bil je pristaš trializma, v katerem bi pomembno vlogo dobili Hrva-ti kot osrednji narod južnih Slovanov. S tem bi po Rennerjevem mnenju zrušili dualizem in »madžarsko trdnjavo«.

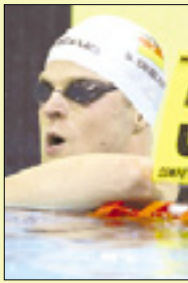
Ta del avstromarksističnega programa očitno ni bil po volji tržaškim socialistom. Prostore so imeli v isti stavbi kot slovenski socialisti, toda do sodelovanja med ideološkimi somišljeniki različnih etničnih skupnosti v Trstu ni prihajalo. Italijanski socialisti so sprejeli tezo, da narod brez dolgoletne zgodovine ne more biti enakopraven narodu z njo. Valentino Pittoni, vodja kluba socialistov v du-najškem parlamentu, je dejal, da so si bili sloven-ski in italijanski socialisti v Trstu tako oddaljeni, kakor da bi eni živeli na severnem, drugi na juž-nem tečaju. Italijanskim socialistom je v Trstu pre-prosto šlo za spopad dveh nacionalizmov, podob-nih po značaju — za italijanski in slovenski — ter za dva istovetna koncepta kapitalizma, za italijanski trgovski velekapital ter slovensko zadružništvo. Tu-di ko poskušamo biti povsem objektivni in nepri-stranski, lahko ugotovimo, da je bil slovenski na-cionalizem vseeno drugačen od italijanskega iredentizma. Ni poznal brezobzirnosti, vzvišenosti in nasilnosti in je bil obrambno naravnani proti ita-lijanskemu hegemonizmu. Tudi kapital slovenskih zadrug in slovenskih hranilnic se je v vseh pogle-dih precej razlikoval od tržaškega velekapitala. Predvsem je bil bistveno skromnejši, ni bil ek-spanzionističen niti špekulativni, šlo je za vztraj-no in potrpežljivo medsebojno finančno podpo-ro in solidarnost slovenskih drobnih obrtnikov, trgovcev in kmetov v razvojne namene.

Do velikih delavskih nemirov v Trstu je pri-šlo na začetku leta 1902, ko je stavkal sindikat kur-jačev avstrijskega Lloyda. Kmalu so se mu pri-družili tudi drugi tržaški delavci, tako da je pri-

šlo do splošne stavke, ki je tržaško pristanišče po-vsem ohromila. Tržaškemu garnizonu je takrat poveljeval Conrad von Hötzendorf, bodoči načelnik generalštaba dvojne monarhije. Na osno-vi pridobljenih zaupnih informacij je sklepal, da za veliko stavko v Trstu stoji italijanska iredenta, čeprav so bili med stavkajoči tudi slovenski in hrvaški delavci.

Von Hötzendorf je v Trstu služboval pet let in njegova protiobveščevalna služba je zbrala obilico podatkov o italijanskih podtalnih nacionalističnih organizacijah. Njihovi člani so bili predvsem bogatejši meščani, trgovci, inteligenca in srednji sloji, še najbolj lojalni avstro-ogrskim oblastem pa naj bi bili italijanski kmečki sloji. O Italijanih kot zaveznikih von Hötzendorf ni imel dobrega mne-nja, čeprav do svojega prihoda v Trst v zvezi z nji-mi ni imel pomislekov. Med službovanjem v Trstu je prišel do prepričanja, da trojna zveza, v kateri je bila tudi Italija, dolgoročno nima nobene vrednosti in da bo Italija dvojni monarhiji in Nemčiji prej ali slej obrnila hrbet. Do podobnega mnenja je prišel tudi Franc Ferdinand, avstro-ogrski pre-stolonaslednik, ki je bil prepričan italofob. Von Hötzendorf je poznal delovanje italijanske iredente v Trstu, pa tudi na Južnem Tirolskem. Zato se je odločil splošno stavko zatreti z vojaško silo. Voja-ki tržaške 55. pehotne brigade so 14. februarja 1902 streljali na množico stavkajočih in v dveh dneh ubi-li štirinajst ljudi, petdeset pa je bilo ranjenih.

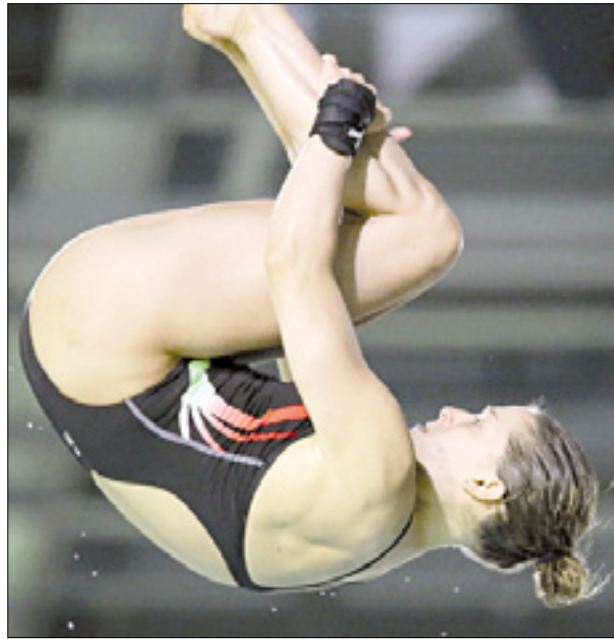
Italijane in Nemce so skrbele zlasti demo-grafske razmere v dvojni monarhiji. Slovani, gledano v celoti, so že predstavljali večino prebiva-lstva, in vse je kazalo, da se bo njihov delež v pri-hodnje samo še povečeval. Trenutna nemška in madžarska politična in gospodarska nadvlada v ce-sarstvu, in italijanska ob jadranski obali, sta bili dol-goročno obsojeni na politični poraz, za slovenske narode pa so bile obstoječe politične razmere v dvojni monarhiji že dolgo časa ponižujoče in nevd-držne. Cislajtanija, avstrijski del dvojne monarhi-je, je imel 28 milijonov prebivalcev, toda med nji-mi je bilo samo deset milijonov Nemcev. V Tran-slajtaniji, v madžarskem delu cesarstva, je bilo pod-obno: tu je živelo 20 milijonov ljudi, toda Madžari niso predstavljali niti polovice.

EP 2018 bo v Glasgowu

BERLIN - Glasgow bo gostil evropsko prvenstvo v plavanju, skokih v vodo, sinhronem in daljinskem plavanju leta 2018, so ob robu letošnjega tekmovanja v Berlinu potrdili na Evropski plavalni zvezi. Čez dve leti bo tekmovanje v 50-metrskem bazenu v Londonu. »Pri Len se trudimo, da prvenstva priredimo v velikih evropskih mestih, da plavalcem in drugim članom ekip lahko zagotovimo čim boljše pogoje,« je o izboru povedal predsednik Lena Paolo Barelli.

Brazilci boljši od Slovencev

LJUBLJANA - Brazilija je na prvi tekmi pripravljalnega turnirja Telemach v Ljubljani izgubila z Litvo z 61:64, Slovenija pa je v četrtak zvečer premagala Iran 77:69. Na sinočnjem dvoboju med Slovenci in Brazilci pa so bili po podaljškju boljši južnoameriški košarkarji, ki so zmagali z 88:84. Klemen Prepelič (6 trojk) je dosegel 19 točk, Goran Dragič (na sliki) 18. Drevo bo Slovenija v Ljubljani igrala še proti Litvi (20.00 Slo2).

Tržačanka madžarskega rodu Noemi Batki se je z desetmeterskega stolpa uvrstila na 2. mesto

ANSA

PLAVANJE - Italijanom še šest kolajn, Slovenca v finalu

Tržaško srebro

BERLIN - »Azzurri« so v zbirko kolajn dodali še šest odličij: dve zlati, srebro in tri bronaste. S kolajno se je oktil tudi Trst, saj je na desetmeterskem stolpu osvojila drugo mesto 27-letna Tržačanka madžarskega rodu Noemi Batki. Zaostala je le za Angležinjo Barrowo. »Srčno sem si želela to kolajno. Bil je skrajni čas, da sem se vrnila v sam evropski vrh,« je po nastupu izjavila Batkijeva.

Še no kolajno (enako, zlato in bronasto), podobno kot na 1500 m prosto, sta na razdalji 800 m prosto osvojila Italijana Gregorio Paltrinieri in Gabriele Detti. Zlato kolajno je Italija nato osvojila v mešani štafeti 4 X 100 m prosto. Luca Dotto, Luca Leonard, Erika Ferraioli in Giada Galizi so se cilja dotaknili pred Rusijo in Francijo.

Slovenija bo imela danes v finalu dva plavalca. Včeraj dopoldan si je četrto mesto v kvalifikacijah na 1500 m prosto priplavala Ravenčanka Tjaša Oder, popoldne pa je bil četrti v polfinalu na 50 m prsno tudi branilec naslova v tej disciplini in drugi plavec Fužinarja Damir Dugonjič. Drugi slovenski polfinalist na 50 m prsno, Koprčan Matjaž Markič, je z izidom 28,16 zasedel 15. mesto.

»Poskušal sem plavati drugače. Zjutraj mi je polzela voda z rok in skušal sem malce bolj umirjeno, a očitno je to trenutno moj rezultat. Zadovoljen sem, da sem po dveh letih spet na prvenstvu in se uvrstil v polfinale. To je dobra uvrstitev,« je bil pozitiven Koprčan.

Danes bodo finalna srečanja (4 x 200 m prosto, 50 m prsno, 200 m hrbtno 100 m delfin moški, 200 m prosto, 1500 m prosto, 50 m hrbtno ženske) na sporedu od 16.00.

VČERAJ - moški - 800 m prosto: 1. Gregorio Paltrinieri (Ita) 7:44,98; 2. Pal Jonsen (F-O) 7:48,49; 3. Gabriele Detti (Ita) 7:49,35; - **100 m prsno:** 1. Florent Manaudou (Fra) 47,98; 2. Fabien Gilot (Fra) 48,36; 3. Luca Leonardi (Ita) 48,38; 5. Luca Dotto (Ita) 48,58. **Ženske - 200 m prsno:** 1. Rikke Moeller Pedersen (Dan) 2:19,84; 2. Molly Renshaw (VBr) 2:23,82; 3. Jessica Vall Montero (Špa) 2:24,08; 7. Giulia de Ascentis (Ita) 2:26,71; - **100 m delfin:** 1. Jeanette Ottesen (Dan) 56,51; 2. Sarah Sjöström (Šve) 56,52; 3. Ilaria Bianchi (Ita) 57,71; 5. Elena di Liddo (Ita) 58,27; - **mixed, 4 x 100 m prosto:** 1. Italija (Luca Dotto, Luca Leonard, Erika Ferraioli, Giada Galizi) 3:25,02 ER; 2. Rusija 3:25,60; 3. Francija 3:27,02; 4. Turčija 3:35,79; **Skoki v vodo, ženske, stolp 10 m:** Sarah Barrow (VBr) 363,70, Noemi Batki (Ita), Julija Prokopčuk (Ukr) 341,35.

ODBOJKA - Deželna prvenstva C- in D-lige

Koledarji (ne vsi) in nekatere novosti

Deželna odbojarska zveza je objavila (skoraj) dokončne skupine in koledarje deželnih ženskih in moških prvenstev C- in moške D-lige.

ŽENSKA C-LIGA**Zalet: krajša sezona, medtedenski krogi, novosti**

V ženski C-ligi (16 ekip), v kateri bo igrala združena ekipa Zaleta, so znova vključili Majanese, potem ko je Chions sam zaprosil, ali bi lahko igral v D-ligi. Volley Team 87 je odkupil pravice Olimpie iz Porpetta, pravice igranja Fincantierija pa je odkupila tržaška ekipa Eurovolleyschool. V ženski C-ligi bodo tako igrala: Minerva Millenium GO, Euroschoolvolley TS (čeprav uradno je še napisano Fincantieri), Staranzano, Zalet, Sant'Andrea TS, Virtus TS, Majanese, Estvolley UD, Rojalkennedy UD, Farmaderbe UD, MCF Ambiente Rizzi UD, VBS Credifriuli UD, Pu.Ma UD, Comaro Apicol Tricesimo, Volleybas, Insieme Per Pordenone. V moški C-ligi letos ne bo predstavnikov slovenskih klubov.

Zaletovke bodo v prvem krogu - prvenstvo se bo letos začelo šele 18. oktobra (domače tekme bodo ob 18.00) - v Repnu igrala proti Minervi. V prihodnjih dveh krogih jih čakata dva tržaška derbija (TIMmusica in Sant'Andrea). Zadnji krog prvega dela prvenstva bo 24. januarja. Zadnji krog v letu 2014 pa bo 20. decembra (doma v Repnu proti Virtusu). V letu 2015 se bo ženska C-liga nadaljevala 10. januarja (gostovanje v Starancanu). Zadnji prvenstveni krog bo 9. maja (doma proti videmski ekipi Rojalkennedy). »Prvenstvo bo za dober mesec krajši od lanskega. Lani smo začeli začetek oktobra in končali konec maja. Bilo je prenaporno,« je zadovoljno ugotavljal trener Zaleta Edi Bosich, ki nam je še povedal svežo vest: »Novi pomočnik trenerja bo Staška Cvelbar, ki je še do lani igrala z nami. Pomagal nam bo tudi Igor Bizjak. Noliko težav bodo zaletovkam (in drugim) povzročili štirje medtedenski krogi: »Čakata nas tudi gostovanji. Še dobro, da bo eno v Trstu (S. Andrea, sredo, 18. 2.). Drugo bo

v Pradamanu pri Vidmu (v četrtek, 18. decembra).

ŽENSKA D-LIGA - V ženski D-ligi (koledarja niso še sestavili) je Zalet Kontovel (kot smo že poročali prejšnji teden) prevzel mesto tržaškega Cusa, ki se je odpovedal ligi in bo igral v 1. diviziji. Ekipa, ki jo bo vodila Veronika Zuzič, bo igrala proti: Pall. Mossa, Acli Ronchi, Cus TS, Est Volley Cividale, L.W.V Ottogalli UD, Villadies Fiumicello, Lib. Cecarelli Trasporti, Blu Team UD, Buia, CSI Tarcento, DLF UD, Borgo Clauiano UD, Rojalkennedy UD, Tranfor PN, Vortus Rovereto PN, APDC Chions PN, Libertas TS, Dentisti Casarsa.

MOŠKA D-LIGA**Prvi derbi v 2. krogu**

V moški D-ligi bomo v novi sezoni imeli dva goriška in enega tržaškega predstavnik naših društev: Sočo, ki bo sicer uradno nastopala z registrsko številko Fipav Olympie (igrali bodo mladinci), Olympia (lanska ekipa, ki je napredovala iz 1. divizije). Druge ekipe so: Cus TS, Altura, Centro Coselli TS, Sloga Tabor, Pittarello Reana UD, Blu Team Rott Ferr UD, Credifriuli UD, Volleybas UD, Aurora Volley UD, GS Favria PN.

Prvenstvo se bo začelo v soboto, 25. oktobra. V 1. krogu bo Soča gostila Favrio (v nedeljo), Sloga Tabor Credifriuli (v soboto), Olympia pa bo v gosteh igrala proti Aurori Volley (v nedeljo). Prvi derbi bo že v 2. krogu (2. novembra) med Sočo in Olympio. V 3. krogu bo na vrsti tekma med Olympio in Slogo Tabor. Soča in Sloga Tabor pa se bosta srečali 7. decembra. Zadnji v sončnem letu 2014 bo 20. decembra. Prvenstvo se nato nadaljevalo 10. januarja. Zadnja prvenstvena tekma bo 2. maja.

TOČNO TAKO - Še v zvezi s člankom »Svetovni prvakinji« (5. avgusta), o jadralskem uspehu tekmovalk Sirene Carlotte Omari in Francesce Russo Cirillo (SVBG). Za barkovljansko društvo je res prvi svetovni naslov, toda članski. Mladinskih je bilo v zgodovini kluba kar nekaj. Toliko za natančnost. (jng)

NOGOMET - ŠD Vesna v restavraciji Tenda Rossa

Morje in simbolika

Vodstvo kriškega društva je predstavilo nogometaše, trenerje, nove drese in brošuro

Sodeč po predstavitvi, bi lahko mirno izjavili, da bo Vesna igrala v ligi prvakov, je včeraj uvodoma - malo za šalo, malo zares - povedal »špiker« večera Peter Verč. Lokacija, ki jo je izbral kriški klub, je bila (zelo) posrečena: terasa restavracije Tenda Rossa, nad kriškim portičem (Mulom), je edinstvena. Pogled na Tržaški zaliv je fantastičen. Nekaj je tudi simbolike. Križani so namreč navezani na svoj pristanček, kjer so se predniki preživljali z ribolovom.

Novi plavi dresi Vesninih igralcev (glavni pokrovitelj je tvrdka Donelli Del Latte) so se utapljali v barve morja. Prvič so zagledali luč sveta včeraj. Uporabili pa jih bodo že na prvi pokalni tekmi v sredo zvečer, ko bodo v Križu gostili tržiški Ufm. »Eden od favoritov prvenstva, skupaj z ekipo Cjarlins Muzane,« je napovedal trener Andrea Zanuttig, ki je skupaj s predsednikom Robertom Vidonijem poudaril, »da bo glavni cilj obstanek v ligi«. Vesna bo edina ekipa s tržaške pokrajine v najvišji deželni elitni ligi. »Ponosni smo na kriški klub. V zadnjih tednih imam sicer z nogometom več težav kot zadoščeni (Triestina op. av.). Na srečo z vami ni tako,« je poudaril prvi občan Roberto Cosolini, ki ga je spremljal odbornik Edi Krasu. Podobno želje so kriškemu klubu zaželeli predsednik ZSSDI Ivan Peterlin, pokrajinski odbornik za šport Igor Dolenc, predsednik deželne no-

gometne zveze Gianni Toffoletto (prisoten je bil tudi tržaški delegat Mario Adamič) ter (pismeno) deželni svetnik Igor Gabrovec. Društvo je pred ribjo zakusko in zdravico podarilo igralcem brošuro (na sliki FOTODAMJ@N), foto-zgodbo lanske sezone. Oblikoval jo je naš fotograf Damjan Balbi, ki je uporabil tudi slikovno gradivo Branka Lakoviča in Davorina Križmančiča.

Še nekaj novosti: fizioterapijo in rehabilitacijo bo letos pri Vesni vodil profesor in trener Mario Čač. K skupnemu mladinskemu projektu Vesne in Sistine je poleg Primorja (neuradno) pristopila še openska Alabarda.

Danes bo na vrsti igrani nogomet. Ob 19.00 bo na proeseški Rouni prva tekma 2. Pokala ŠD Vesna: Primorje - Primorrec. Nato bo Vesna igrala proti Primorcu (20.00) in nazadnje Primorju (21.00).

Mimogrede: ali veste, zakaj se restavracija (lastniki zidov so Križani) imenuje Tenda rossa (rdeči šotor)? V spomin na italijansko odpravo Umberta Nobileja na Severni tečaj (leta 1928), kjer so Italijani ostali ukleščeni v ledeni oklep in so v pričakovanju pomoči postavili šotor rdeče barve. Tisto leto so zgradili Obalno cesto in tudi restavracijo. (jng)

Fotogalerijo si lahko ogledate na naši facebook strani Primorski_sport

Rai Tre bis**SLOVENSKI PROGRAM****Na kanalu 103**

18.40 Čezmejna Tv: Primorska kronika
20.30 Deželni Tv dnevnik, sledita Utrip
Evangelija in Čezmejna Tv: Dnevnik Slo 1

Rai Uno

7.00 8.00, 9.00 Dnevnik **7.05** Dok.: Overland **8.20** Dok.: Quark Atlante – Immagini dal pianeta **9.05** Dok.: Dreams Road Italy **10.00** Aktualno: MixItalia **10.30** Reportaža: Italia – Brasile, l'azione è partita **11.30** Linea Verde Orizzonti Estate **12.25** Linea Verde Estate **13.30** 17.00 Dnevnik **14.00** Linea Blu **15.25** Nad.: Legami **16.15** Nad.: La casa del guardaboschi **17.15** A Sua Immagine **17.45** Dok.: Passaggio a Nord-Ovest **18.50** Kviz: Reazione a catena **20.00** Dnevnik **20.35** Techetechetè – Vive la gente **21.20** Film: Carissima me (kom., i. S. Marceau) **23.20** Serija: Miss Fisher – Delitti e misteri

Rai Due

7.00 Serija: Lassie **7.45** Serija: Zorro **8.00** Serija: Un blog da cani **8.25** Un pesce di nome Tinto **8.55** Sulla Via di Damasco **9.30** Nan.: Buona fortuna Charlie! **10.00** Serija: La nave dei sogni **11.20** Serija: Il nostro amico Charly **12.10** Serija: La nostra amica Robbie **13.00** Dnevnik in rubrike **14.00** Film: Marie Brand e l'errore di persona **15.40** Serija: Squadra Speciale Colonia **16.30** Serija: Squadra Speciale Stoccarda **17.15** Serija: Squadra Speciale Lipsia **18.05** Pit Lane **18.15** Avtomobilizem: Formula 1, VN Belgije, kvalifikacije **19.35** Serija: Il commissario Rex **20.30** 23.35 Dnevnik **21.10** Film: Non toccate mia figlia (krim.) **22.40** Serija: Luther **23.50** Rubrike

Rai Tre

7.10 Rai Cultura – Italia in 4D **8.05** Dok.: Rai Cultura – Una giornata particolare **9.05** Film: Il magistrato **10.35** Film: La legge della camorra **12.00** Dnevnik in šport **12.15** Aktualno: Tgr Il Settimanale **12.45** Serija: La signora del West **13.35** Timbuctu – I viaggi di Davide **14.00** Deželni dnevnik, sledijo rubrike in vremenska napoved **14.55** Film: Aragosta a colazione (kom.) **16.25** Film: Il conte Tacchia (kom.) **18.10** Serija: I misteri di Murdoch **18.55** 23.15 Dnevnik, deželni dnevnik in vremenska napoved **20.00** Blob **20.05** Serija: Un caso per due

21.05 Film: Al di là della vita (dram., '00, i. N. Cage) **23.35** Stelle nere

Rete 4

6.50 Media Shopping **7.40** Serija: Miami Vice **8.40** Serija: Distretto di polizia **10.45** Ricette all'italiana **11.30** Dnevnik in vremenska napoved **12.00** Serija: Renegade **12.50** Serija: I delitti del cuoco **13.50** Film: Arrangiatevi! **16.10** 19.35 Ieri e oggi in Tv **16.55** Serija: Poirot **18.50** Dnevnik in vremenska napoved **19.55** Nad.: Tempesta d'amore **20.30** Nad.: Il segreto **21.30** Serija: The mentalist **0.00** Film: Le regole del gioco

Canale 5

6.00 Dnevnik - Pregled tiska **7.55** Prometne informacije in vremenska napoved **8.00** Dnevnik **9.10** Serija: Finalmente soli **10.00** Melaverde **11.00** Forum **13.00** Dnevnik in vremenska napoved **13.40** Serija: Dallas **14.40** Film: Ti amo troppo per dirtelo **17.00** Film: Rosamunde Pilcher – L'amore della sua vita (rom.) **19.00** Nad.: Il Segreto **20.00** Dnevnik in vremenska napoved **20.20** Show: Paperissima Sprint **20.45** Nogomet: Trofeo Tim – Sassuolo/Juventus/Milan **23.45** Film: Sei passi nel giallo – Vite in ostaggio (krim.)

Italia 1

7.20 18.05 Serija: Provaci ancora Gary **8.20** Serija: Dance Academy **9.20** Serija: Suburgatory **10.20** Nad.: Glee **12.25** Dnevnik, vremenska napoved in sportne vesti **14.05** Film: Blue Crush 2 (dram.) **16.15** Film: All You've Got – Unite per la vittoria (dram.) **18.30** Dnevnik **19.00** Show: Vecchi bastardi **19.15** Film: Mr. Crocodile Dundee III (pust.) **21.10** Film: Alvin Superstar 2 (kom.)

0.05 Film: Predator 2 (triler)

La 7

7.30 Dnevnik **7.50** In onda **7.55** Film: Piange... il telefono (dram.) **9.45** Film: Murder 101 (krim.) **11.30** Film: Katia, regina senza corona (dram.) **13.30** Dnevnik **14.00** Film: L'appartamento (kom.) **16.10** Film: Cowboy (vestern) **18.10** Serija: L'ispettore Barnaby **20.00** 23.00 Dnevnik **20.30** In onda **21.10** Serija: Mairret

Tele 4

7.00 8.30, 13.20 Dnevnik **7.25** 12.45 Rotocalco Adnkronos **7.40** Dok.: Borgo Italia **8.05** 0.00 Dok.: Luoghi magici **13.00** Le ricette di Giorgia **13.45** Voci in piazza **17.30** 19.30, 20.30, 23.00 Dnevnik **18.00** 21.00 Qui studio a voi stadio **19.05** Tg Confartigianato **20.00** Rubrika: La parola del Signore **23.30** Trieste in diretta

Slovenija 1

7.00 Otroški program: OP! **7.15** Zgodbe iz školjke **7.35** Otroške in mladinske oddaje **9.55** Kviz: Male sive celice **10.35** Infodrom **10.45** Kratki film: Jirka in bele miši **11.00** Film: Hiša pravljic **12.15** Nad.: Mladi Leonardo **13.00** Poročila, sportne vesti, vremenska napoved **13.25** Tednik **14.30** Prava ideja! **14.55** Med valovi **15.25** Slovenski magazin **15.55** Dok. odd.: Pravljica o povodnem možu **16.20** O živalih in ljudeh **17.00** 23.00 Poročila, vremenska napoved in športne vesti **17.15** Na vrtu **17.40** Dok. serija: Dolgi pohod v svobodo **18.30** Ozare **18.35** Risanka **18.55** Dnevnik, vremenska napoved in športne vesti **19.25** Utrip **20.05** Film: Simon in hrast **22.05** Nad.: Na poljih Flandrije **23.35** Serija: Luther

Slovenija 2

9.35 Poletna scena **10.00** Slovenski utrineki **10.40** Polnočni klub **12.00** Košarka: prijateljska tekma, Slovenija – Brazilija, pon. **13.55** Avtomobilizem: Formula 1, VN Belgije, prenos kvalifikaciji **15.55** Plavanje: EP, prenos **17.55** Atletika: EP, pon. **19.55** Košarka: prijateljska tekma, Slovenija – Litva, prenos **21.50** Film: Zgodba o Doorsih **23.15** Med valovi **23.50** Zabavni infokanal

Slovenija 3

6.00 9.00, 10.00, 19.55 Sporočamo **6.05** Dnevnik Tv Maribor **13.30** Prvi dnevnik **16.30** Na tretjem... **17.30** Poročila ob petih **17.50** Kronika **19.00** Dnevnik **20.00** Satično oko **20.15** Pogovorna odd.: Matej Tonin **20.50** Svet v besedi in sliki **21.05** Utrip **21.30** Žarišče **Sporod se spredi prilagaja dogajanju v Državnem zboru**

Koper

13.55 Dnevni program **14.00** 23.35 Čezmejna Tv – Deželne vesti **14.20** Evronovice **14.35** Film: Škratna maska (pust.) **15.55** 20.00 Potopisi **16.25** Jazz koncert **17.10** Arhivski posnetki **18.00** O živalih in ljudeh **18.25** Village Folk **18.35** Vreme **18.40** 23.15 Primorska kronika **19.00** 22.00 Vse danes - TV dnevnik **19.25** Šport **19.30** Jutri se nedelja **19.45** Avtomobilizem **20.30** Artevisione **21.00** Boben **22.15** Plavanje: EP

Tv Primorka

8.00 11.00, 14.00, 17.00 Tv prodajno okno **8.30** 11.30, 14.30 Videostrani **15.55** Žogarija **16.25** Radovna **17.30** Kralj Trnovec **18.30** Med nami **19.20** Pravljica **19.25** Besede miru **20.00** Predstavljamo: Kulturni utrip Brd **20.30** Poti in neznanje – Vietnam **21.15** Slovenski turistični film: Kam ('53) **21.30** Jezero pri Podpeči **22.00** Glasbeni večer, Tv Prodajno okno, Videostrani

POP Pop TV

7.00 Risanke in otroške serije **10.35** Film: Sedem stvari, ki jih moram storiti pred 30. **12.25** Nad.: Na trdih tleh **13.30** Film: Druga priložnost **15.15** Serija: Zvezda dizajna **16.10** Film: Flicka 2 **18.00** Serija: Čista desetka **18.55** 24UR – vreme in novice **20.00** Film: Temna globina (triler, i. H. Berry) **22.05** Film: Življenje za Lorenza (dram., i. S. Sarandon)

Kanal A

6.00 Risanke **7.10** 18.25 Serija: Pod eno streho **8.00** 17.50 Serija: Svingerji **8.25** Serija: Akcija **8.50** 16.35 Serija: Kako sem spoznal vajino mamo **9.15** Serija: Veliki pokovci **10.20** Serija: Chuck **11.10** Tv prodaja **11.30** Serija: Srečni klic **12.50** Film: Prepevadan sad **14.40** Film: Ljubezenski recept **17.05** Nad.: Puščica **19.20** Film: Marmaduke **21.00** Film: Veliko leto **22.55** Film: Boško Buha

RADIO**RADIO TRST A**

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 7.20 Koledar in napovednik; 7.25 Dobro jutro; 8.10 Kulturni dogodki; 9.00 Zbori v gledališču, sledi Music box; 10.00 Poročila; 10.15 Jacques Offenbach – z opereto v svet; 11.00 Studio D – Trdno verujem, kar me je mati učila; 12.00 Ta rozajanski glas; 12.30 Otroški kotiček; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.30 Tretja izmena; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mavrica, jazz odtenki; 18.00 Mala scena: William Shakespeare iz našega arhiva: Skozi življenje v interpretaciji Jožka Lukeša; 19.20 Napovednik, sledi Slovenska lahka glasba; 19.35 Zaključek oddaj.

RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM)

5.00 Jutro na RK; 5.30, 5.50, 7.00 Kronika; 6.30, 8.30, 9.30, 10.30, 14.30 Poročila; 8.00 Pregled tiska; 8.40, 10.40, 15.00 Pesem tedna; 9.00 Sobota in pol; 9.10 Prireditve danes; 10.00 Nagradno vprašanje; 11.30 Živali v času vojne; 12.00 Kulinarični kotiček; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Oddaja o morju in pomorsčakih; 15.30 DiO; 16.16 SMS; 19.00 Radijski dnevnik in kronika; 20.00 Legende; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Glasbena zavesa; 0.00 Nočni program.

RADIO KOPER (ITALIJANSKI PROGRAM)

6.00 Dobro jutro; 6.15, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.00, 12.28, 13.30, 14.30, 15.28, 16.30, 17.30, 18.30, 19.28 Dnevnik, vremenska napoved in prometne informacije; 7.15 Jutranji dnevnik; 8.00 Calle degli

Rai Sobota, 23. avgusta
Rai movie, ob 00.35

Orizzonti di gloria

ZDA 1957

Režija: Stanley Kubrick

Igra: Kirk Douglas, George Macready, Timothy Carey, Ralph Meeker in Adolphe Menjou

Eden najboljših Kubrickovih filmov, v katerem je tudi Kirk Douglas odigral eno najboljših vlog je predvsem protimilitaristični film.

Zgodba je postavljena v čas prve svetovne vojne, na francosko - nemško fronto, kjer se francoski general odloči za nasilen in hkrati nesmiseln napad.

Ob koncu akcije, ki se je seveda zaključila v vnaprej napovedanim neuspехom, se je general znesel nad tremi vojaki, ki so se po njegovem mnenju vedli neodgovorno in strahopetno in jih ubil.

Kubrickov antimilitaristični manifest, ki je že od vsega začetka imel kar nekaj produkcijskih težav, so v Franciji prepovedali celih dvajset let. Za produkcijo dela je naposled poskrbel sam Douglas.

VREDNO OGLEDA**Primorski dnevnik****Lastnik:**

Zadruga Primorski dnevnik d.o.o. - Trst

Izdajatelj:

Družba za založniške pobude DZP doo z enim družbenikom PRAE srl con unico socio Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786380, fax 040 7786381

Tisk: EDIGRAF srl, Trst

Odgovorni urednik: DUŠAN UDOVIČ

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6,

tel. 040 7786300, faks 040 7786339

email: trst@primorski.eu

Gorica, Ul. Garibaldi 9,

tel. 0481 356320, faks 0481 356329

email: gorica@primorski.eu

Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28,

tel. 0432 731190, faks 0432 730462

Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463 318510,

fax 0463 318506

Internet: <http://www.primorski.eu/>

Naročniško - prodajna služba

Trst, Ul. dei Montecchi 6,

tel. 040 7786300, faks 040 7786339

Gorica, Ul. Garibaldi 9,

tel. 0481 356320 faks 0481 356329

Cena: 1,20 €

Celoletna naročnina za leto 2014 230,00 €

Poštni t.r. PRAE DZP št. 11943347

Cena za Slovenijo: 1,20 €

Letna naročnina za Slovenijo za leto 2014

230,00 € plačljiva preko DISTRIEST doo,

Partizanska 75, Sežana,

tel. 05-7070262, fax. 05-7300480

transakcijski račun pri banki SKB D.D. v

Sežani, št. 03179-1009112643

Primorski dnevnik prejema neposredne državne

prispevke po zakonu 250 z dne 9. avgusta 1990

OGLAŠEVANJE

Oglaševalska agencija Tmedia s.r.l.

www.tmedia.it

GORICA, ul. Malta 6

TRST, ul. Montecchi 6

KOMERCIJALNI OGLASI

advertising@tmedia.it

Brezplačna tel. št. 800129452

Iz tujine +39.0481.32879

Faks +39.0481.32844

Cene oglasov: 1 oglasni modul (širina

1 stolpec, višina 29,2 mm) 35,00 €,

finančni in legalni 92,00 €,

ob praznikih povisek 20%

NEKOMERCIJALNI OGLASI

oglasit@tmedia.it

Brezplačna tel. št. 800912775

Faks +39.0481.32844

Cene oglasov: mali oglasi 20,00 € + 0,50 €

na besedo; nekomercialni oglasi po formatu,

osmrtnice, sožalja, čestitke in zahvale

na besedo. DDV - IVA 22%

Registriran na sodišču v Trstu

št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze

časopisnih založnikov FIEG

Primorski dnevnik je včlanjen

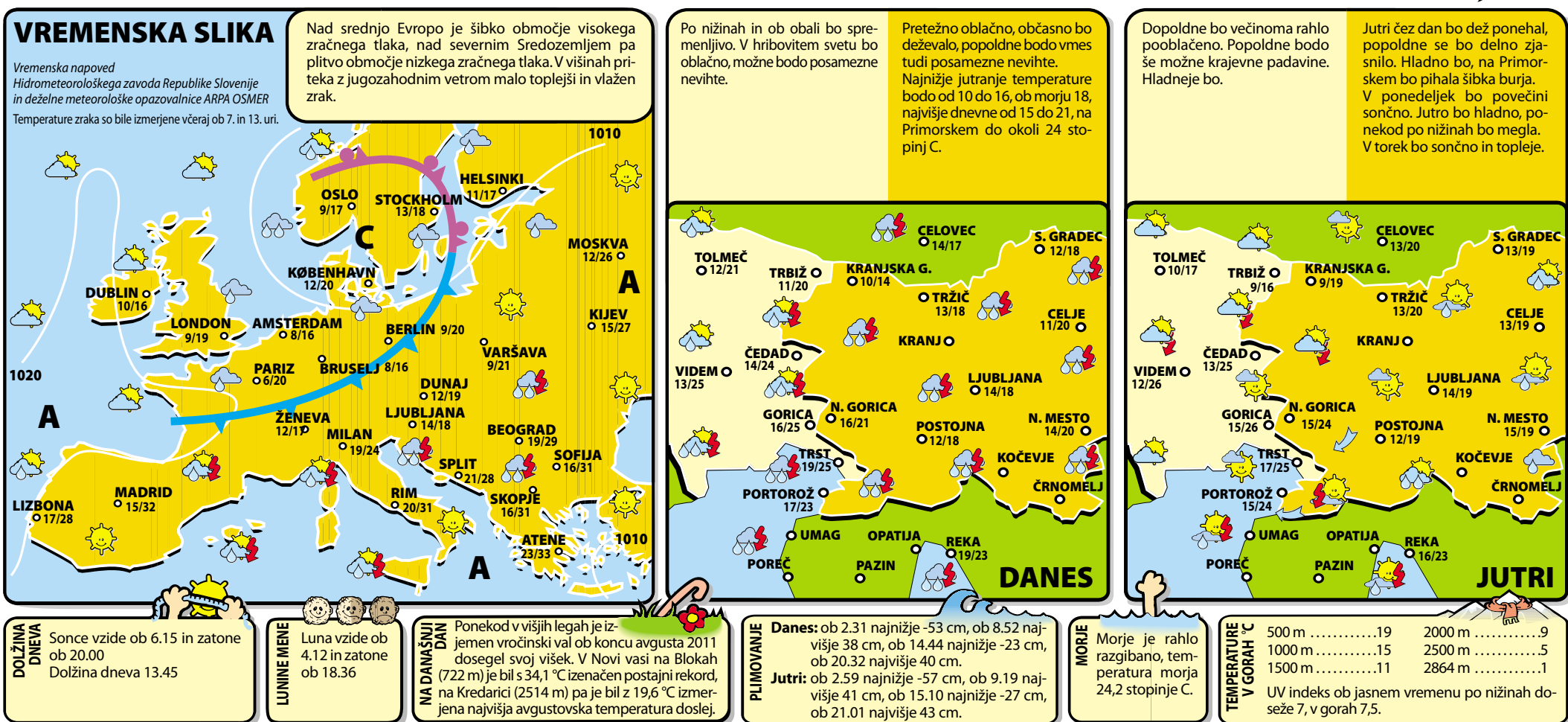
v Evropsko zvezo

manjšinskih dnevnikov MIDAS

Izdajanje Primorskega dnevnika podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v tujini in po svetu.

Tekstov, fotografij in drugega gradiva, ki je bilo v kakršnikoli obliki poslano uredništvu, ne vračamo. Dostavljeno gradivo ne obvezuje uredništva oziroma založnika za objavo ali drugačno uporabo; za objavo člankov, ki jih posredujejo uredništvu, imajo avtorji pravico do morebitnega honorarja samo po predhodnem dogovoru z založnikom.

Tatovi vlomili v avtomobil belgijskega premierja

BRUSELJ - Tat oziroma več tatov je v ponedeljek vlomilo v službeni avtomobil belgijskega premierja Elia di Rupe. Iz avtomobila, menda je šlo za audi A6, so tatovi odnesli premierjev prenosni računalnik, delovne dokumente in nekaj osebnih zapiskov. Neznanci so v ponedeljek zvečer v središču Bruslja vlomili v premierov avtomobil, pri čemer so razbili okno. Predsednik vlade se je v tem času nahajal v telovadnici, njegov voznik pa je »skočil« v knjigarno.

Premierjev tiskovni predstavnik je dejal, da ukradeni dokumenti niso zajemali nobene državne skrivnosti in da je bil računalnik »dobro zaščiten«. Tožilstvo je takoj sprožilo preiskavo, a obenem pojasnilo, da v tem trenutku nimajo nobenega osumljenca.

Južnoafriški kirurgi operirali srce napačnega bolnika

JOHANNESBURG, - V zasebni bolnišnici v južnoafriškem Kimberleyju je prišlo do neljubega zapleta, potem ko je zdravniško osebje zamešalo imena pacientov. Zdravniki so namreč na pacientki, ki so jo zdravili zaradi okužbe dihal, izvedli operacijo srca, a se je ta na srečo končala srečno. Bolnišnica se je za napako že opravičila. »Zaradi nesporazuma med dvema specialistoma je prišlo do operacije na napačnem pacientu.« je v izjavi zapisala bolnišnica. 83-letna Rita du Plessis je bila sicer na istem oddelku kot pacient, ki bi v resnici moral biti operiran, prav tako pa ju je zdravil isti zdravnik.

ZNANOST - Danes si analize DNK še ne dela veliko ljudi, toda zadeve se lahko kmalu spremenijo

DNK nam lahko pove skoraj vse o nas

»Zakaj si je še vedno tako malo zdravnikov pripravljeno analizirati DNK?« To vprašanje je sprožil pred kratkim George Church, profesor genetike na Harvardu, v uvodniku ene najznamenitejših znanstvenih revij, Nature. »Morali bi narediti veliko več,« nadaljuje Church, »saj je pomembno, da je javnost seznanjena z vsemi koristmi, ki bi jih lahko imela s to prakso.« Ampak kmalu za tem že prvi dvomi: »In če izvem, da sem podvržen Alzheimerjevi ali Parkinsonovi bolezni? Kaj naj potem storim?«

Zahtevna vprašanja, na katera mora, jasno, vsak odgovoriti zase. Kaj pa če ne bi bilo tako? Kaj če bi bile te analize v rokah koga drugega?

Predstavljajte si, da ste komaj opravili razgovor za novo službo. Veseli ste, ker se vam zdi, da ste se dobro odrezali in da je verjetno tisto mesto vaše. Hočete poklicati domov, nato pa se spomnite. V uradu ste pustili vse polno sledov svojih organskih snovi: potne roke ste položili na mizo, še prej ste izročili mapo, na kateri je gotovo kaka sled in še huje, na robu skodelice, iz katere ste pili kavo, ste pustili slino... Zagradi vas panika! Kaj bodo naredili s temi sledmi? Iz DNK-ja bodo morda odkrili kaj o vas? Lahko bi izračunali vašo življenjsko dobo ali izvedli koliko procentov možnosti imate, da zbolite za kako genetsko boleznijo. Pa je res tako enostavno analizirati DNK pri nas? In koliko stane?

Po 26. juniju 2000 je Clinton sporočil svetu, da je bila sekvenca človeškega genoma (genom ali dednino lahko definiramo kot celotno DNK zaporedje enega seta kromosomov) izpolnjena. Poleg njega sta stala Francis Collins in Craig Venter, prava iznajditelja. Nekaj let kasneje bo prav Francis Collins prvi, ki si bo poskusil analizirati DNK. Kar je takrat naredil Collins, je do danes storilo na tisoče Američanov, saj analiza zaporedja genoma danes stane 150-krat manj.

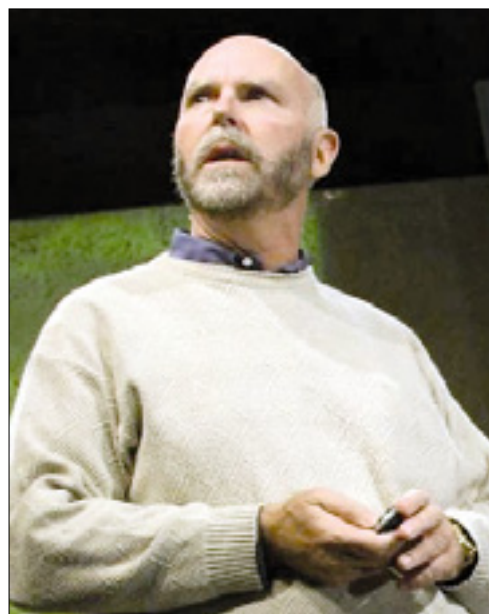
V Italiji pa je vse bolj zapleteno. Analizo DNK-ja se lahko opravi le, če zdravnik potrjuje, da obstaja pravi razlog za to. Podjetja, ki analizirajo človeški DNK, so le štiri: Genomina v Laintateju, IGA Technology Services v Vidmu, BMR

Profesor genetike George Church

Genomics v Padovi in Personal Genomics v Veroni. Strošek, če bi želeli kodificirati svoj genom, znaša okrog 1.000 evrov, vendar pa bo za razlago podatkov, ki jih boste dobili, potrebnih vsaj 3000 evrov. Trenutno je torej vse še predrago, ampak v prihodnjih letih, se bodo ti stroški znižali in to verjetno kar precej. Torej si bomo morali vsi analizirati DNK? Ni rečeno. Spoznanje, da je lahko mlad fant nagnjen k odvisnosti od alkohola, nikotina ali drugih drog ga lahko gotovo zaščiti, vendar pa se lahko tudi zgodi, da postane genetsko nagnjenje izgovor.

Raziskovanje DNK-ja bo skoraj zagotovo spremenilo način zdravljenja. Ampak to se bo zgodilo le, če bodo rezultati analize DNK-ja povsem zanesljivi. Trenutno pa niso. Za zdaj nas je študija genoma uvedla predvsem v to, da ponovno upoštevamo družinsko zgodovino, kar so v zadnjih letih zdravniki zanemarili. Če ima le en starš težave s srcem, se nevarnost, da bi utrpeli

Craig Venter

to še sami, poveča za dvakrat. In če je eden od prvostopenjskih sorodnikov imel raka na debelem črevesu, na prostati ali na dojki, tvegamo še mi.

Ko se je Francis Collins odločil, da si bo analiziral DNK, ni imel večjih premislekov, saj sta oba njegova starša umrla stara 98 let.

Vprašanje pa je, če smo na to pripravljeni. Morda še ne. Saj je veliko zlonamernih ljudi na svetu. Zavarovalnica, delodajalec ali jezen mož, bi si lahko pridobili vzorec DNK-ja, ne da bi vi privolili in si tako ustvarili vaš genetski profil. Oče, ki ima dvome, bi se lahko prepričal, da je otrok res njegov. Odvetnik pa lahko v obrambo domnevnega posiljevalca, pridobi test in ga uporabi kot dokaz za morebitne genske variante povezane s spolno promiskuiteto svoje stranke.

Kmalu ne bo zapletenih poti do vsega postopka, potrebnih bo le nekaj poti do evrov in kanček spretnosti!

Helena Pertot

Francis Collins z Barackom Obama

